

ב"ה

ואביטה

שיעורי תורה והתוועדויות חסידיות
מהרב יצחק גינזבורג שליט"א

הכנות שמחות לחג והפצת חסידות בעולם | עמ' ב
כינוס ב' ניסן לבנות יעלת חן

סעודת פורים | עמ' ח
פורים ע"ח - כפ"ח

יוסף יצחק - סדר הגאולה מראשית הבריאה | עמ' כו
ברית יוסף-יצחק שי' שכנר

קרבות ותשובה (תהלים נ-נא) | עמ' לב
יום הולדת אלכסנדר-אהרן שי' לוינ

אמונה ובטחון (9) | לח
שיעור לבנות תיכון יעלת חן

לקוטי לוי יצחק על התניא | עמ' נז
לע"נ מרת בריינה-מלכה גינזבורג ע"ה

דבר יום ביומו | עמ' עה
פרשת צו

ניגון 391 | עמ' עט

יוצא לאור לקראת שבת
פרשת צו תשע"ח

לקבלת השיעורים: itielgi@pnimi.org.il

לקבלת מסרי הוואצאפ: 0507951105

ב' ניסן ע"ח - כפ"ח הכנות שמחות לחג והפצת חסידות בעולם

כינוס ב' ניסן לבנות יעלת חן

לוי יצחק לקח את המצות שלו והתחיל גם לרקוד בשמחה רבה ועצומה.

קודם, כמה שהכל היה מאה אחוז בסדר, עם כל הכוונות, הוא היה קצת חרד – אולי בכל אופן היה משהו, איזה דיוק בהלכה שעשה לא בדיוק כמו צריך, אז מי יודע אם המצות שלו באמת כשרות. אבל עכשיו, כשהוא רואה יהודי שכולו שמח בשמחה של מצוה, הוא בטוח שהמצות שלו מאה אחוז כשרות, אז הוא מעדיף את המצות שלו בלי ההידורים. היהודי לא עשה עם כל ההידורים שלו, אבל מכיון שלאותו יהודי היתה שמחה של מצוה בטוח שהמצות שלו הכי כשרות שיכול להיות, לכן הוא העדיף אותן. כמוכן שאותו יהודי גם הרויח, הוא הרויח את המצות של רבי לוי יצחק, ושמח עוד יותר – בכך ששמח עוד יותר, אם חלילה היתה איזו בעיה קטנטנה במצות הוא תקן זאת והפך אותן לכשרות למהדרין מן המהדרין.

נקיונות לפסח בשמחה

זה סיפור שממחיש שהעיקר הוא שמחה, שמחה של מצוה, שמחה על הזכות העצומה שיש לנו לקיים את המצוות שהקב"ה נתן לנו. הזמן הכי מסוגל לזה, לדעת שהשמחה היא העיקר, הוא כאשר מנקים את הבית (ואת עצמנו) לפסח – עובדים קשה לנקות, שלא יהיה משהו חמץ, אבל כל הזמן צריך לדעת שהעיקר הוא השמחה. אם יש שמחה של מצוה בהכנות

א. השמחה הוא כשר!

חדש ניסן שמח. שכל הבנות תעצורנה לאמא לנקות את הבית לכבוד חג הפסח מתוך שמחה – שמחה של מצוה. אם אנחנו שמחים בהכנות לחג אז כל מה שקורה אחר כך בחג הוא כשר למהדרין.

החלפת המצות של רבי לוי יצחק

יש סיפור מפורסם אודות רבי לוי יצחק מברדיטשוב, המליץ-טוב על עם ישראל: שנה אחת, כאשר רבי לוי יצחק אפה מצות לפני חג הפסח, הוא השקיע בהמון הידורים וכוונות, אפיה בתכלית ההידור, הכי טוב שיכול להיות. הוא לקח את חבילת המצות שלו והלך ברחוב הביתה. תוך כדי שהוא הולך ברחוב הוא פוגש יהודי שבא לקראתו, יהודי פשוט, שיש לו גם חבילת מצות ביד והוא מאד-מאד שמח – שר ורוקד שהנה יש לו מצות של פסח. רבי לוי יצחק כל כך התפעל מהשמחה של היהודי הזה שנגש אליו והציע לו להחליף את המצות. היהודי ידע שזהו הצדיק, הרבי, ורבי לוי יצחק שאל את היהודי הפשוט – אתה מוכן להתחלף איתי, שאתן לך את המצות שלי ואתה תתן לי את המצות שלך? על כזה דבר הוא לא חלם בחלום הכי ורוד שלו, שיזכה למצות של הצדיק, אז כמוכן מיד הסכים – ודאי! אז רבי

* נרשם על ידי איתיאל גלעדי. לא מוגה.

הריי"צ והרבי – מסרו את נפשם בפועל ממש להביא את הגאולה. הגאולה שייכת לחדש הזה, "בניסן נגאלו אבותינו ממצרים ובניסן עתידים להגאל". לכן נספר כמה סיפורים קצרים – ווארטים, אמרות קדש – שקשורים לרבי הרש"ב, בעל ההילולא של היום.

תוראה הרבי הרש"ב:

ההתקשרות בלימוד הנאמרים אליבא

דנפשיה

כשהוא רק נעשה רבי, בגיל צעיר מאד, אחד מזקני החסידים – חסיד של אבא שלו ואולי גם של סבא שלו, הרבי מהר"ש והרבי הצמח צדק – רצה להתקשר אליו. חסיד, גם כשהיה חסיד של הדורות הקודמים, כעת יש רבי חדש והוא רוצה להתקשר אליו בלב ובנפש. לא כל אחד יכול לשאול חפשי כזו שאלה, אבל הוא בא לרבי הצעיר ואמר לו – אני רוצה להתקשר אליך, כמו חסיד, איך מתקשרים אליך?

הרבי ענה לו משהו פשוט: פעם לא היו ספרים כל כך – היו ספרים, אבל השיעורים השוטפים מה שנקרא דברי אלקים חיים (דא"ח), החסידות, לא הודפסו מיד אלא העתיקו בכתב יד. היום אפשר מיד להקליד, להדפיס ולצלם, יש כל מיני אמצעים, אבל פעם היה סופר שהיה פשוט מעתיק ומי שרצה לקבל את המאמר בכתב היה משלם לו כמה פרוטות – הוא העתיק לו ונתן לו. הרבי אמר לאותו חסיד – מאד זול לקנות את המאמרים שאני אומר, יש פה סופר וכל מאמר עולה כמה גרושים. אם תקנה את המאמרים ותלמד אותם טוב – מה שאני מלמד – זו הדרך הנכונה להתקשר אלי. חסיד לומד בעיון, במחשבה, מתבונן בדברים – אם תלמד ותתבונן היטב בדברים שאני אומר, בכתיבה שלהם, זו ההתקשרות.

בטוח שכל מה שיהיה בפסח יהיה בתכלית ההידור.

האריז"ל מבטיח לנו שאם המצות כשרות וכל החג עובר בכשרות ולא נכשלים חלילה במשהו חמץ, זו שמירה על כל השנה – שאדם לא יעשה עבירות כל השנה, שיהיה בריא ושלם, שיהיה שמח בשמחה של מצוה כל השנה. הכל מתחיל מהשמחה עכשיו, של הימים האלה.

זו הקדמה אחת, שהעיקר הוא השמחה – השמחה שאנחנו יהודים, על הזכות העצומה שקבלנו תורה ומצוות, ועושים אותן מתוך הודיה לה'. כתוב ששמחה מתלבשת-מתבטאת בהודיה – אם אדם שמח מאד הוא מודה לה' מכל הלב על הזכות העצומה שנפלה בחלקו. עד כאן סיפור הקדמה.

ב. הילולת הרבי הרש"ב: התקשרות לרבי ב'שפיכת' חסידות

הרבי הרש"ב - פתיחת שלשת

דורות נסירות הנפש על הגאולה

היום יום מיוחד בחדש ניסן – ב' ניסן, אתמול היה ראש חדש – יום ההילולא של הרבי הרש"ב, אבא של הרבי הקודם שהוא חמיו של הרבי. הרבי הרש"ב הוא, בין היתר, מייסד ישיבת תומכי תמימים. כל הזמן למדו תורה, בליובאוויטש היו 'יושבים' בקרבת מקום לרבי ולומדים תורה, אבל מוסדות חינוך בסגנון של היום התחילו מהרבי הרש"ב – קודם ישיבה לבנים, ואחר כך ממשך כיעלת חן לבנות, הכל המשך אחד. צריך היום לחשוב עליו, להתקשר אליו במחשבה, שזכותו יגן עלינו ועל כל ישראל אמן.

אנחנו בחדש של הגאולה, שתבוא תיכף ומיד ממש, בזכות הצדיקים שמסרו את נפשם להביא את הגאולה. באופן מיוחד, שלשת הדורות האחרונים – הרבי הרש"ב, הרבי

מתקשר אלי. אם כן, הוא לקח את הווארט של אביו הרבי הרש"ב והוסיף עוד שני דברים.

הוספת הרבי: הפצת בשורת

הגאולה

הרבי הוסיף עוד דבר: הכל נכון, אבל במיוחד בשנים האחרונות הרבי אומר שמי שחסיד שלי, רוצה להיות קשור אלי, יפיץ בעולם את בשורת הגאולה – קשור לחדש ניסן, בו גם יום ההולדת של הרבי. כל הצדיקים תמיד פעלו למען ביאת משיח, אבל במיוחד שלשת הדורות האחרונים – ממש ב'לחץ'. כשדבר מתקרב להתממש נכנסים לפעולה מאומצת יותר, יותר דריכות, שהתחילה מהרבי הרש"ב. כל דור וכל זמן מתגבר והולך – הדריכות לקראת המשיח. הרבי אמר – יוצא מהסיפור על חמיו, אבל עם דגש מיוחד – להפיץ את בשורת הגאולה, שעוד מעט משיח בא וכל העולם צריך להיות מוכן לקבל את פני משיח צדקנו, את הגאולה האמתית והשלמה. שליחות זו שייכת לכולנו.

חבור אהלי הרבי הרש"ב והרבי -

לימוד אליבא דנפשיה לעצמו והפצה

לזולתו

יש מושג מאד חשוב בקבלה וחסידות "נעוץ סופן בתחלתן" – שבסוף בסוף צריך לחזור להתחלה, להתחבר עם ההתחלה. ההתחלה היתה הרבי הרש"ב, בעל ההילולא של היום, שאומר שעיקר הקשר בין החסיד לרבי הוא שלומד את מאמרי החסידות שלו

אם כן, יש פה כלל חשוב מאד – להתקשר לצדיק, כך אומר בעל ההילולא של היום, פשוט מאד – כשלומדים את דבריו אליבא דנפשיה. לומדים תורה לא סתם מתוך רצון לרכוש ידע – אני לומד כי הדבר נוגע אלי אישית, יעזור לי לשפר את המדות שלי, לתקן את הנפש שלי. קוראים לכך לימוד אליבא דנפשיה – לימוד הדבר כדי שיעזור לי בעבודת ה'. צריך ללמוד מתוך התבוננות פנימית-אישית וככה מתקשרים.

הוספת הרבי הרי"צ: התוועדות

עם החסידים ושמירת התקנות

הבן של הרבי הרש"ב, הרבי הרי"צ, ענה לאותה שאלה של חסיד אחר – שכנראה לא שמע את הסיפור על החסיד ששאל את אביו – והתשובה נדפסת ב"היום יום" שאולי אתן לומדות בבית ספר. שם כתוב שהחסיד – שגר בארץ רחוקה, לא זכה להיות ליד הרבי, לראות את הרבי – שאל איך מתקשרים לרבי.

הרבי ענה לו אותו דבר – תלמד את המאמרים שלי – והוסיף עוד שני דברים: הוא אמר שתוועד במקום שלך עם החסידים שלי. מה פירוש להתוועד? תתחבר – תהיה חבר עם החסידים וכתוב "איש לרעהו יעזורו" בעבודת ה'. ועוד דבר, תקיים את התקנות שלי – כמו סיום תהלים במשך החדש וסיום ספר התניא במשך השנה ואמירת פרשת השבוע מהחומש כל יום, תקנת החת"ת, חומש-תהלים-תניא. אם תקיים את התקנות שלי, תוועד עם החסידים שלי וגם תלמד את המאמרים שלי – כך אתה

² כד סיון:

השואל במה היא ההתקשרות שלו אלי מאחר שאין אני מכירו פנים..

.. ההתקשרות האמתית היא ע"י לימוד התורה, כשהוא לומד המאמרי חסידות שלי, קורא

את השיחות ומתחבר עם ידידי אנ"ש ותלמידי התמימים יחיו בלימודם ובהתוועדותם, ומקיים בקשתי באמירת תהלים ובשמירת זמני הלימודים, הנה בזה ההתקשרות.

עמוקים של אלקות, התבוננות בה – כזה דבר לא היה מקובל בישיבות. מישהו התבטא לרבי שמאד מיוחד כאן שמלמדים חסידות בתוך הישיבה. הרבי התבטא – כאן לא מלמדים חסידות, כאן (נאמר מלה אחת באידיש:) מ'גיסט חסידות, שופכים חסידות.

כשיש שיעור פעם או כמה פעמים בשבוע – כמו שיש בכל בית ספר, שיעור חשבון כמה פעמים בשבוע – אפשר להתייחס לחסידות כאחד השיעורים בבית ספר, כאחד המקצועות הנלמדים. יש בית ספר יעלת חן וכמה פעמים בשבוע לומדים איזה ווארט, משהו מהתניא, שיעור חסידות. הרבי אמר שאצלנו – כולל יעלת חן – לא רק לומדים חסידות, איזה שיעור, אלא שופכים חסידות.

מתאים להכנות לפסח – לוקחים מים ושופכים, הרבה מים, כדי לנקות. "אין מים אלא תורה". הווארט הזה הוא גם בשביל הבנות ובעיקר בשביל המורות – צריך לדעת שזהו מקום בו שופכים חסידות, לא רק מלמדים חסידות. שופכים חסידות הכוונה שיש שפע בלי סוף – הכל חסידות, לא שיעור חסידות כך וכך פעמים בשבוע.

זהו ווארט שני, מאד יפה, של הרבי הרש"ב – איך צריך להיות החינוך בבית ספר (ישיבה) חסידי.

"אליבא דנפשיה" בשביל תיקון עצמי. אם נחבר את הכל ביחד, בדור שלנו, היום, צריך ללמוד את הדברים של הרבי וצריך להפיץ אותם החוצה. לא מספיק ללמוד לעצמי.

ללמוד לעצמי – הגם שלומד "אליבא דנפשיה", כדי לתקן את עצמי – נקרא עדיין "אור המאיר לעצמו". התורה היא אור, החסידות שהרבי מלמד היא ודאי אור גדול, אבל אם אני לומד רק לתקן את עצמי זהו עדיין "אור המאיר לעצמו". העיקר לקחת את האור הזה – שקודם צריך להיות "מאיר לעצמו" – ומיד להפוך אותו ל"אור המאיר לזולתו". "אור המאיר לעצמו" ר"ת **אהל** ו"אור המאיר לזולתו" גם ר"ת **אהל**. מי היה "ישב אהלים"? יעקב אבינו. הוא תלמיד חכם – כל מי שלומד תורה, גם כל בת ביעלת חן היא תלמיד חכם – הוא "ישב אהלים". יש שני אהלים – **אהל** אחד שהוא "אור המאיר לעצמו" שמקבלים מלימוד התורה, שהוא על דרך ההתקשרות בדורו של רבי הרש"ב, אבל הדור שלנו הוא בעיקר לקחת את ה"אור המאיר לעצמו" ולהפוך אותו ל"אור המאיר לזולתו", וככה תבוא הגאולה במהרה בימינו.

אם כן, כל זה היה ווארט אחד של הרבי הרש"ב – שמתקשרים אלי על ידי לימוד התורה שלי.

חשיבות השתתפות בנות

בקידוש לבנה

הווארט השלישי הוא סיפור על קידוש לבנה. דרך אגב, לא יודע אם כולן יודעות, הרבי חידש חידוש מופלא – פעם בנות לא היו משתתפות בקידוש לבנה. הרבי רצה שנשים ובנות כן תשתתפנה בקידוש לבנה – דבר שחשוב לדעת. [למעשה שיגידו?] צריך להשתתף – לדוגמה שבעלך יבוא ויגיד את הברכה בנוכחות כל הבנות, ואת הבנות תענו אמן על הברכה ותמשיכו לומר לבד את כל שאר

לא 'נלמדים' חסידות אלא

'שופכים' חסידות

נספר עוד שני ספורים קצרים: פעם אחת, אחרי שהרבי ייסד את תומכי תמימים – חינוך חסידי, שיעלת חן היא גם חלק ממנו, כפי שאמרנו – מישהו התפעל מאד מסדר הלימוד בישיבה. עד אז לא היה מקובל ללמוד פנימיות התורה בתוך ישיבה – בישיבה למדו רק גמרא. היו ישיבות שלמדו גם ספרי מוסר, אבל בעיקר למדו רק גמרא. פתאום יש כאן ישיבה שלומדים בה גם חסידות, מושגים

היא בהמשך להבטחת הזרע לאברהם (**אמונה**) – אותיות "**והאמן**" – בגימטריא **בנים**).

ה' אומר לו לספור את הכוכבים. עוד מעט, מהיום השני של פסח, מתחילים לקיים מצוה חשובה – עד שבועות – מצות ספירת העומר. יש ספירה – אחת, שתיים, שלש – אבל כתוב בחסידות שספירה גם היא מלשון אבן ספיר. כתוב בחסידות שצריך לחשוב בימי הספירה שצריך לספור-להאיר את העומר – העומר הוא משעורים, מאכל בהמה, ואני צריך להאיר את הנפש הבהמית שלי. ככה הרבי הרש"ב דרש לגבי הפסוק הזה – "וספור הכוכבים". "חז"ל אומרים "ויוצא אותו החוצה", שה' הוציא-הרים אותו מעל הכוכבים, ואמר לו "הבט נא השמימה" מלמעלה למטה. החידוש כאן של הרבי הרש"ב הוא שפרש "וספור הכוכבים" – האר הכוכבים, יש לך כח להאיר. חושבים שהאור בא מהכוכבים – שמש, ירח וכוכבים – אבל אתה היהודי הראשון, המאמין הראשון, התפקיד שלך והכח שלך הוא לספור את הכוכבים, להאיר את הכוכבים. אז הוא המשיך ואמר לו – "כה יהיה זרעך", כמו שלך, אברהם אבינו, יש כח לספור-להאיר את הכוכבים, ככה לכל הילדים שלך, כל היהודים, גם יהיה הכח לספור-להאיר את הכוכבים. אחרי שהוא אמר את הווארט הזה החסידים מיד יצאו החוצה והלבנה יצאה.

יש שפועלים משהו על ידי תפלה ויש שפועלים משהו על ידי דברי תורה. ככה רשב"י בזהר פועל – הוא הוריד גשם עם דברי תורה. חוני המעגל הוריד גשם עם תפלה, עם תחנונים, אבל רשב"י – וככה בסיפור הזה של הרבי

הנוסח של קידוש לבנה (חשובה במיוחד אמירת ה"שלוש עליכם"-עליכם שלום" ג"פ בין חברות). הרבי אמר שהשתתפות בנות בקידוש לבנה מזרזת את הגאולה.

גילוי הלבנה על ידי אמירת

תורה

בכל אופן, כדי לקדש לבנה צריך לראות את הלבנה ולפעמים הלבנה לא נראית. היה חדש שלא ראו את הלבנה, ובאו החסידים הגדולים ובקשו מהרבי שתראה הלבנה. כשיש איזו צרה מכניסים פתק לרבי שיעורר רחמים רבים. בשביל חסיד – ירא ה', חרד לדבר ה', שיש לו גם שמחה של מצוה כפי שדברנו קודם – יש צער גדול מאד אם לא יכול לקיים מצוה זו. בקשו שהרבי יעורר רחמים רבים שהלבנה תצא מהעננים, שיוכלו לקדש את הלבנה.

הרבי, במקום להתפלל, אמר דרשה על פסוק בתורה – פסוק שודאי כולן זוכרות – "ויוצא אתו החוצה", ה' הוציא את אברהם אבינו החוצה ואמר לו "הבט נא השמימה וספור הכוכבים אם תוכל לספר אתם ויאמר לו כה יהיה זרעך". לאברהם לא היו ילדים, הוא בכה לפני ה' שיזכה לילדים, וה' הוציא אותו החוצה ואמר לו – הסתכל השמימה, תספור את הכוכבים, יש הרבה כוכבים, בלי סוף, וכך יהיו ילדיך, "כה יהיה זרעך". הפסוק הבא הוא פסוק מאד חשוב – "והאמן בהוי' ויחשבה לו צדקה" – ממנו לומדים שאברהם אבינו הוא ראש כל המאמינים. כל האמונה שלנו באה מאברהם אבינו, אנחנו מאמינים בני מאמינים, והאמונה

את עמו ישראל באהבה", מדתו של אברהם אבינו. ס"ת "הבט נא השמימה" = 15, מספר המלים של ברכת כהנים. ביחד, 15, מספר המלים, ו-60, מספר האותיות, עולה **כהן**. כך קיימנו "וספור" לפי פשוטו ולפי מדרשו.

³ נשים לב ש"הבט נא השמימה" ר"ת **הנה**, לשון גילוי. **הנה** = 60, מספר האותיות של ברכת כהנים. אברהם אבינו הוא היהודי הראשון וגם הכהן הראשון, כמו שנאמר עליו "אתה כהן לעולם". ספירת-הארט הכוכבים היא בעצם פעולת ברכת כהנים, "לברך

הוא חדש של חופש הדיבור. מהו חופש הדיבור אצל יהודי? שכל אחד יכול לבטא מה שיש לו בלב, שבדרך כלל הוא אפילו לא מודע מה יש לו באמת בלב. בלב יש לו אמונה צרופה, חזקה, בביאת משיח, אמונה בה!

לא כל היהודים מודעים לאמונה שלהם, ובשביל לעורר את המודעות של כולם לאמונה צריך לדבר. יש פסוק שאומר "האמנתי כי אדבר" – פסוק שנמצא בפרק של הרבי, עד יא ניסן. "האמנתי" – אני מקבל כח להאמין, יש לי אמונה, אבל לחזק את האמונה, לגלות את האמונה, עושים על ידי – "כי אדבר", על ידי דבור. הכח, החופש לדבר, הוא זמן חרותנו – חג הפסח, פה-סח.

פתיחת הפה לבשר את בשורת

הגאולה

שוב, הברכה העיקרית שכל יהודי צריך להיות שליח של הרבי. מה זה שליח של הרבי? להביא לעולם את בשורת הגאולה, שעוד מעט משיח בא – הוא צריך להאמין בזה מאד חזק בלב וצריך לדעת איך לומר זאת. הרבי אמר שצריך לומר באופן המתקבל, שכולם ישמעו איך נכון – כל יהודי מאמין בזה, אבל צריך לעורר את האמונה. זו הברכה הכי חשובה.

כל מה שלומדים תורה הוא בשביל להגיע לחדש הגאולה, החדש הזה, ולפתוח את הפה – "פתח פיך ויאירו דבריך", שאור יצא מהפה. מהו האור הזה? אורו של משיח. שאפשר להביא לעולם את בשורת הגאולה, כל אחד צריך גם להרגיש שאני בעצמי נגאל, שמשיח בא אצלי בלב.

אז זו הברכה, שנזכה ל"פה סח" – מהו פה-סח? חג האמונה. איך קוראים למצה? "מיכלא דמהימנותא", מאכל האמונה. אוכלים מצה, האמונה מתחזקת, והעיקר שאפשר להביא לעולם את האמונה בה' אחד ובמשיח, שעוד רגע משיח בא. שיהיה חג שמח ושנזכה

הרש"ב – פעלו פעולה בגשמיות, עשו נס-מופת, עם דברי תורה ששייכים לענין.

הכח לספור את הנזכרים -

להאיר את היהודים

הרבי הרש"ב כאן אמר שליהודי יש כח להאיר את הכוכבים. מי הם הכוכבים? מה הפשט של "כה יהיה זרעך"? שכל יהודי הוא כמו כוכב. מצד אחד, כל יהודי הוא כוכב. מצד שני, לכל יהודי יש כח להאיר את הכוכבים. אז מה פירוש להאיר את הכוכבים? להאיר את כל היהודים. לכל יהודי יש כח להאיר, להיות "אור המאיר לזולתו", כמו שאמרנו קודם – זהו "ספור הכוכבים", אז הלבנה יוצאת מהעננים שכסו אותה ואורה נראית ואפשר לקדש אותה, גם הבנות, ואז יבוא משיח. זה ווארט מאד יפה של הרבי הרש"ב על "וספור הכוכבים". זו הברכה הכי גדולה, שלכל בת כאן יהיה הכח של "וספור הכוכבים... כה יהיה זרעך", להאיר – מכל החסידות ששופכים עליכן, לקחת אותה ולהאיר – את כל הכוכבים, כל היהודים, עם אור של אמונה, עם אור של שמחה של מצוה. כשמאירים את הכוכבים – מיד תבוא הגאולה. שיהיה חג כשר ושמח, שנשמע בשורות טובות, ושתעשו כלים כדי לקבל את כל מה ששופכים עליכן, כל החסידות, שתהיינה חביות גדולות. חג שמח! שוב, העיקר הוא חג שמח.

ג. החופש לבשר את בשורת הגאולה

[כינוס ילדי כתה ד.]

"האמנתי - כי אדבר"

שלום לכל הילדים. היום ב' ניסן, אתמול היה ראש חודש. עוד מעט חג הפסח, וידוע שכתוב שפסח היינו פה-סח – סח פירושו לדבר. כתוב שהחדש הזה, של "זמן חרותנו",

כולנו להקריב את קרבן פסח בבית המקדש עוד
השנה הזאת.

פורים ע"ח - כפ"ח סעודת פורים

ימין ושמאל) לתיקון, אפשר לומר שהוא
הממוצע (המחבר) ביניהם.

א. זוגיות בגוף האדם

שני קוים בצלם האדם

ה' ברא את צלם ודמות האדם^א עם שני
קוים, ימין ושמאל. יש גם קו אמצעי, המכריע
בין שני הקוים ומייחד אותם (שרש הקו
האמצעי הוא מעל לשרש שני הקוים ימין
ושמאל, והוא סוד הבריה התיכון המבריה מן
הקצה אל הקצה), אבל מוחשי ביותר שהאדם
נברא עם שני צדדים, יש לו צד ימין וצד שמאל
(ידוע ש**צד ימין** הוא **צדיק**. **צד ימין צד**
שמאל הוא סוד היחוד של **אהרן אלישבע**,
כמבואר ענינו במ"א).

בלשון הקבלה (לשון הקבלה,
"מקבילות הלולאות", יחוד צדדים-קוים) כל
צד הוא קו (**צד קו** – **צדוק** הכהן = 200, נמצא
שהערך הממוצע של שתי המלים = 100,
שלמות של **יפ"י**, עם כנף של ו – ו החיבור –
לכאן ולכאן, סוד "ווי העמודים"). [תמיד
אומרים שבעולם התהו יש שני קוים ובעולם
התיקון יש שלשה קוים.] עולם התהו הוא
בעצם קו אחד (המלכין קדמאין דתהו שנשברו
היו "זה תחת זה"), ואילו בעולם התיקון יש שני
קוים, ויש גם קו אמצעי כנ"ל. המצב של שני
קוים, ימין ושמאל, הוא בעצם המעבר בין התהו
הגמור (סוד "בארץ מדבר ובתהו ילל ישמן",
"במדבר... בארץ לא עבר בה איש ולא ישב שם
אדם", וכמבואר בד"ח שהמדבר היינו סוד
המצה שמעל לחלוקת תווי הפנים לשני קוים

הופעות ימין ושמאל בגוף האדם

ימין ושמאל מתבטאים בצורה ברורה
אצל האדם בעשרה מקומות – שבעה מגולים
ושלשה מכוסים. יש עוד המון זוגיות בתוך
האברים, אבל הזוגות הבולטים – לגמרי שני
צדדי הגוף, ימין-שמאל, באיזון, סוד המאזניים
– הם:

קודם כל המח, שעיקר החלוקה הפנימית
שלו היא לשנים, מח ימין ומח שמאל, שתי
ההמיספרות של המח. לא רואים, אבל יודעים
שכך.

הדבר הראשון שרואים הוא שתי עינים,
יש גם שתי אזנים ושני נחירי האף. יש שבעה
שערים בפנים – ששה מסודרים בזוגות של ימין
ושמאל, קודם העינים, אחר כך האזנים ואחר
כך הנחירים, והפה שבאמצע, כבר לא ימין-
שמאל (אלא אמצע). רשב"י שואל במדרש
שלכאורה גם היה צריך לברוא שני פיות, אחד
לקדושה ואחד לדברים בטלים, אבל ה' ברא את
האדם רק עם פה אחד. את כל הזוגות שבפנים
רואים, וגם את הידים (כולל הכתפים) רואים.
באשה, רואים את שני הדדים, השדים.

אחר כך יש זוג כמו המוחין, שלא רואים
אבל יודעים שהוא ימין-שמאל – שתי הכליות
שבתוך הגוף. גם בריאות יש אונות ימין
ושמאל, אבל לא ימין-שמאל של הגוף אלא
מיניה וביה, הכל בצד ימין של הגוף. וכך גם
בלב – יש חלל ימני וחלל שמאלי, אבל הכל

^א נרשם על ידי איתיאל גלעדי. לא מוגה.

הרצון המנהיג את כל פעילות הגוף. אז יש לנו את כחב"ד.

אחר כך, הזוג הכי מובהק, הוא הידים – חסד וגבורה, שתי ספירות (שרשם בדעת שבין כתפין שבה תרין עטרין, עטרא דחסדים ועטרא דגבורות).

השדים שבחזה (גם בגבר יש שדים בכח, כמו שאז"ל לגבי מרדכי, "ויהי אמן את הדסה", ואותו איש שהניק את בנו בזמן רב יוסף ואביי) הם בסוד התפארת (גופא) שפנימיותה מדת הרחמים (רחמי האם על בניה, עד כאן ההתפשטות של יסוד-רחם אמא).

הכליות הן בסוד נצה והוד כידוע, אך ביחס לרגלים הן הפרקים העליונים של נצה והוד הכלולים בנצה ואילו הרגלים הן הפרקים התחתונים של נצה והוד הכלולים בהוד.

שני האשכים של הזכר הם כנגד ספירת היסוד ואילו שתי השחלות של הנקבה כנגד ספירת המלכות. ולסיכום:

	כתר	
	אונות המה	
בינה		חכמה
אזנים		עינים
	דעת	
	נחירים	
גבורה		חסד
יד שמאל		יד ימין
	תפארת	
	שדים	
הוד		נצה
רגלים		כליות
	יסוד	
	אשכים	
	מלכות	
	שחלות	

בלב שכולו בצד שמאל של הגוף. מה שלגמרי ימין ושמאל – כמו העינים, לכן דומה לעינים – הן הכליות, שאצל אברהם אבינו נעשו שני רבנים שלמדו אותו תורה.

אחר כך יש שתי רגלים ששוב רואים – מתחיל מהמתנים (על דרך הכתפים שבכלל הידים כנ"ל), ירכים, שוקיים, רגלים, הכל מערכת אחת של שתי רגלים. אח"כ אצל הזכר יש שני אשכים (ביצים) ואצל הנקבה יש שתי שחלות (מכוסות בתוך גוף האשה, כמו הכליות).

עשרה זוגות כנגד עשר הספירות

אז כמה זוגות אמרנו? מח (ימין ושמאל), עינים, אזנים, נחירים, ידים, שדים, כליות, רגלים, אשכים, שחלות. נמצא שיש בגוף האדם ("זכר ונקבה בראם... ויקרא את שמם [המשותף] אדם") עשרה זוגות-אברים ימין ושמאל – "עשרה עשרה הכף בשקל הקדש". לכן צריך להבין איך לסדר אותם לפי הספירות:

עינים-אזנים-נחיריים הם בדרך כלל חב"ד – חוש הראיה בחכמה, חוש השמיעה בבינה וחוש הריח – ששרשו בכתר – בדעת (גילוי הכתר במודע). ז שעריו הפנים הם סוד "ז כפולות" שבספר יצירה (שבע אותיות בגדכפר"ת, שבכל אחת מהן יש שתי צורות, דגש ורפה – הדגש הוא השמאל, הגבורה, והרפה הוא הימין, החסד) – המונח "ז כפולות" מדגיש את הכפילות, ימין-שמאל. בכל אחד מיניה וביה גם יש ימין ושמאל (דגש ורפה); האות **ב** היא כנגד עין ימין ובה דגש ורפה וכו'), אבל עיקר הכפילות מודגשת בשתי עינים, שתי אזנים ושני נחירי האף.

הפנים הם פנימיות, חב"ד. לכן צריך לומר שאף שאני מזהה את המוחין עם השכל, כאן מח ימין ומח שמאל הם הכתר – הם נקראו "חליין דגלגלתא", מבטא את הגלגלתא, את

– "כי תאמינו וכי תשמאלו", "תאמינו" ב-א, לשון ימין. חושבים שאמונה היא בלי שכל, אבל לא – היא מח ימין.

ימין ושמאל - נוח זאמין ונח

חוקר (וביטויים בעינים)

מה הכח המקביל, מח שמאל בכלל ואצל יהודי בפרט? חקירה. ידוע שההתייחסות של גדולי ישראל לחקירה היא התייחסות מורכבת, לא פשוטה. יש כאלו שאומרים שחקירה היא דבר חשוב מאד – חקירה אלקית – כמו הרמב"ם, ועוד הרבה ראשונים חשובים, ויש כאלו שגם חולקים לגמרי.

גם בחסידות, רבי נחמן אומר שאסור ללמוד חקירה – לא צריך לחקור, רק אמונה. איך נסביר זאת? רבי נחמן כולו מח ימין – דוגמה מובהקת של מח ימין. איך אני יודע שרבי נחמן הוא אמן גדול? [סיפורי מעשיות]. סיפורי מעשיות, וכל התורות שלו, הכל "בחינות", אמנות מופלאה של שזירת ואריגת מושגים, שעל פניהם לא קשורים, זה לזה. כל התורות שלו הן לא שכל של אמן לא שכל של חוקר – וכשמגיעים לסיפורי מעשיות על אחת כמה וכמה. רבי נחמן כולו ימין, שכל מאמין. יש לו גם שכל להתווכח עם חוקרים, גם מח ימין הוא מפוכח ויודע להתמודד עם חקירה (וכנ"ל שדווקא בפורים עלינו להגביר את מח ימין על מח שמאל, "לבסומי", היינו שמח ימין ימתיק את מח שמאל).

חב"ד לא ככה – יש מח ימין, למעלה מטעם ודעת (לפי התניא החכמה, מח ימין, היא למעלה מטעם ודעת הרציונאלי), וגם המון התבוננות והשכלה רציונאלית, מח שמאל. איך קוראים להתבוננות החב"דית? חקירה אלקית. גם בעינים: יחסית עין ימין היא העין המאמינה. בדרך כלל אומרים שעין ימין היא העין שמסתכלת טוב – "טוב עין יבךך [יברך]" – בעין טובה כלפי הזולת. מהי עין

כל זה הקדמה, שאדם נברא בצלם אלקים – ה' חקק בו זוגיות ואיזון.

ב. השתיה בפורים – להגביר מח ימין (אמונה) על מח שמאל (חקירה)

שתיה להגברת נוח הימין - נוח

האמונה

בשביל מה פתחנו בהקדמה הזו? בשביל המח. היום פורים ופורים צריך להגביר את הימין על השמאל בתוך המח. שותים הרבה יין – קשור לבינה, המח השמאלי – כדי לטשטש דווקא את המח השמאלי, כדי שמח ימין יוכל להתגבר ולחדור למח שמאל.

צריך להגיע ל"עד דלא ידע בין ארור המן לברוך מרדכי" – כל אחד שוה אמונה פשוטה. אצלנו תמיד אמונה ברדל"א, הראש העליון שבכתר, אבל כמדובר הרבה פעמים, בתניא אדה"ז לא מדבר על ספירת כתר – איפה אם כן הוא ממקם את האמונה? בחכמה. הוא אומר שבחכמה של היהודי, באמונה שלו, אין "את זה לעמת זה".

איך היום מגדירים את ההבדל בין מח ימין למח שמאל? אצל מי שיש לו חוש באמנות אומרים ששולט מח ימין. איך מבינים את מח שמאל? השכל הרציונאלי, יכולת הניתוח. היום מקובל לומר שאמן הוא בעיקר מח ימין ומדען הוא בעיקר מח שמאל. יש מגמת אמנות ומגמה רציונאלית.

עיקר הווארט שאנחנו רוצים לומר שמח ימין, חכמה, הוא בעצם אמונה. אמונה היא גם שכל – שכל אלקי, שכל שמאמין. יש הרבה תוקף באמונה – הרי אמונה לשון "אמונה אמן", לשון תוקף, "עצות מרחוק אמונה אמן", חוזק. מה המלה המקבילה, שהיא מח שמאל? ככה אפשר לאפיין את כל זוגות ימין-שמאל שזיהינו קודם בתוך "צלם אלהים" – האמונה היא ימין. איך אני יודע שימין לשון אמונה? פסוק מפורש

הלב בשמאל – שיוכל לקבל את כל אור האמונה. כמו שאמרנו קודם, רבי נחמן מתווכח עם החוקר, מה שמאל, ומשכנע אותו, מנצח אותו – זה מה שרוצים שיקרה בפורים, שמח ימין יחדור, יתחבר, עם מה שמאל, האמונה בתוך החקירה, ואז "עד דלא ידע בין ארור המן לברוך מרדכי". **ארור המן = ברוך מרדכי = אמונה פשוטה = שכינה ביניהם** (בין מה ימין למח שמאל) = **אני אוהב אותך**, וכו' וכו'.

אמונה-חקירה-דעת

אם יש לנו **אח** – ר"ת **אמונה-חקירה** – צריך להשלים שיהיה **אחד**. פשוט שאם אמונה היא חכמה וחקירה היא בינה ההשלמה תהיה דעת. עוד מעט נאמר קריאת שמע – "שמע ישראל הוי' אלהינו הוי' אחד" ויש כוונה ש"**אחד**" היינו **אמונה-חקירה-דעת**.

דווקא מכח האמונה והחקירה יחד אפשר להגיע לדעת. הרמב"ם בספר המצוות כותב שיש מצוה להאמין בה' ובספר היד הוא כותב שיש מצוה לידע. תמיד מסבירים שזו התקדמות – צריך להפוך את האמונה לדעת. איך הופכים את האמונה לדעת? ברור, רק שעכשיו יש לנו מילה טובה. פשוט, איך התהליך שמהאמונה הוא מגיע לדעת? דרך החקירה. לכן הבינה היא לשון בין, בינים – רוצים להגיע לדעת, התקשרות והתחברות. יש לי אמונה ואני רוצה שהאמונה תהיה דעת, אז אני צריך לחקור – לחקור את הנושא, להעמיק את מה השמאל שלי בהתבוננות בדבר שאני מאמין בו. אבל צריך כל הזמן שמח הימין יאיר בתוכו – זהו פורים. פורים הוא לשכר את מה שמאל, היין – לכן המצוה היא ביין – כדי שמח ימין יוכל להגיע לתוך מה שמאל. לחיים לחיים, שנזכה.

שוב, צריך ששלוש התכונות תהיינה יחד – אם אני רוצה דעת, "דע את אלהי אביך

טובה? עין מאמינה – אני מאמין בך, נותן בך אמן, וממילא אני מברך אותך. מי המאמין הראשון? אברהם. מי איש החסד הראשון? אברהם. סימן שהוא בהא תליא – אם יש אמונה יש חסד ואם יש חסד יש ברכה, ה' נותן לו כח להשפיע ולברך את כולם. אבל השמאל שחופר וחופר, מחטט, הוא יצחק – חופר באדמה, כמו פסיכולוג שמחטט בתוך הנפש.

רנזי אמונה-חקירה

אם כן, יש **אמונה** ויש **חקירה**. כמה עולים יחד? [**יהדות**, **התך**]. בדיוק, **התך**, מי שמתוודך בין מרדכי ואסתר, שוה **יהדות**. לא אמרנו אתמול, בליל פורים, דבר פשוט – ידוע ששם **כדת**, שדברנו עליו, הוא **משיח בן דוד**, ו-**כהת**, אחד יותר, שם קדוש, השם השמיני של **עב** שמותיו יתברך, הוא **יהדות**, אידישקייט, והוא גם משיח, כמו שמתואר בדניאל (שהוא **התך**) – "**משיח נגיד**". **נגיד** הוא אחד יותר מ-**בן דוד**, הכולל שלו. נגיד הוא מנהיג. נהר דינור נגיד, לשון המשכה, למשוך ולהמשיך. יש **משיח נגיד**, בגימטריא **יהדות**, בגימטריא **כהת**, הוא **התך** של המגילה.

תכלית השתיה – ריכוך מח

שמאל שיומתק ממת הימין

אם כן, "ליהודים היתה אורה ושמחה וששן ויקר" – להיות יהודי, שלם באידישקייט, כולל גם אמונה וגם חקירה. לכאורה אמונה וחקירה הם שני הפכים לגמרי. בשביל מה שותים? לשכר "עד דלא ידע", שמח שמאל ישתכר. ואז מגיעים לעיקר המצוה, "לבסומי", שמח ימין יאיר במח שמאל וימתיק את הדינים שבו.

חושבים שצריכים לצאת מהשכל לגמרי – צריך לצאת מהשכל של צד שמאל. גם, לא רוצים לבטל אותו, רק שיהיה מספיק רך – "לחיים ולברכה", לב-רכה, "בינה לבא", שרש

ג. שלשת המוחין וארבעת כחות הטבע

ועבדהו בלב שלם ובנפש חפצה", צריך קודם כל אמונה.

ארבעת הכחות בטבע בסוד הוי'

יש לנו אמונה וחקירה ודעת – חב"ד, ר"ת **אחד**. הדעת גופא, כידוע בסוד ארבעת הבתים של התפילין, גם מתחלקת לשנים – ימין ושמאל, שתי הפרשיות "שמע" ו"והיה אם שמע". במזוזה נמצאות רק שתי הפרשיות של הדעת, "שמע" ו"והיה אם שמע". בתפילין יש גם "קדש" ו"והיה כי יבאך", "קדש" היינו האמונה ו"והיה כי יבאך" (המשך אחד בתורה) החקירה. "שמע" ו"והיה אם שמע" – **וה**, ששרשם בדעת – אינם המשך אחד בתורה. **י** – ה הם המשך אחד בסוף פרשת בא, והם האמונה והחקירה. גם הדעת מתחלקת לשתיים.

היות ששיחה זו היתה מתוכננת בשביל סטודנטים היא נועדה גם לדבר על מבנה המח וגם על כחות הטבע. היום מקובל שיש בטבע ארבעה כחות אותם אנחנו מקבילים תמיד לאותיות י-ה-ו-ה: יש שני כחות נעלמים, רק בעלמא דאתכסיא, בזעיר אנפין מאד, בתוך האטום – כח החזק וכח החלש, **י-ה**. יש עוד שני כחות שאנחנו רואים, **וה**. הכל קשור לעמלק, "כי יד על כס יה", רוצה דווקא להפריד את ה-**יה** מה-**וה**. ו הוא כח החשמל (כח האלקטרו-מגנטי) ו-**ה** כח הכבידה, המשיכה, הכל נופל לארץ. הכבידה היא בסוד "רוח הבהמה היורדת היא למטה לארץ". כח החזק וכח החלש הם זוג, רק שהם פועלים פעולה הפוכה – החזק מדבק את החלקיקים האלמנטריים בתוך גרעין האטום (קווארקים) ואילו החלש פועל פירווק. התכונה העיקרית שלו היא הקרינה הרדיו-אקטיבית אבל בכלל הוא כח מפרק. למה הם נקראים חזק וחלש? הכח לחבר את החלקיקים הוא מאד חזק, כי אם יש מטען חשמלי זהה בין שני חלקיקים, לדוגמה, הם דוחים אחד את השני וכדי

יחוד האמונה והחקירה – "כבוד

אלהים" ו"כבוד מלכים"

הווארט הזה מאד חשוב – פשוט, אבל מאד חשוב, במיוחד בשביל סטודנטים. היתה אתמול הו"א שיבואו כמה סטודנטים – בסוף לא באו, אז כעת אומרים בשבילם. מדברים על מבנה המח, ההמיספרה הימנית והשמאלית, ועיקר הווארט לפי התניא שהאמונה שלנו במח הימין והכח לנתח, הצד החזק והרציונאלי של המדען, הוא במח שמאל. חג פורים הוא כדי לזווג אותם. יחוד הימין והשמאל של המוחין ממשיך בכל קוי ימין ושמאל – לכן ה' ברא כך את האדם, החל מהמח, כי ה' רוצה שנהיה גם מאמינים וגם חוקרים. כמו המאמין הראשון, אברהם אבינו, שעם כל האמונה שלו הוא היה חוקר הכי גדול.

איך אברהם הגיע לאמונה? על ידי החקירה שלו. שהוא חקר ודרש עד שנתגלה אליו בעל הבירה, אמר לו "אני בעל הבירה" – שוב, מכח החקירה שלו, "כבוד מלכים חקור דבר". יש "כבוד אלהים הסתר דבר" ו"כבוד מלכים חקור דברים". "מלכים" כולל גם את מלך מלכי המלכים הקב"ה, שהתגלה כ"בעל הבירה", מלך, וכדי לגלות אותו צריך לחקור (לפי זה, "כבוד אלהים הסתר דבר" היינו האמונה שקודמת לחקירה). אברהם הוא גם חוקר וגם מאמין, גם איש חסד. מי הוא "אלהי אברהם" בקבלה? מח ימין, חכמה. "אלהי יצחק" היינו מח שמאל.

החידה העיקרית. [מלכות בגימטריא סימן שאלה.] נכון.

קשור למה שדברנו אתמול בשם ה"שעת רצון", שביורר המלכות – פתרון כל השאלות ביחס למלכות – לא יהיה, לא בכחנו. אם נגמור מה שכן בכחנו לעשות, בירור הו"ק, הביורר של המלכות יקרה מעצמו. כאן, אם נבין הכל לגבי הכחות העליונים ביותר, גם חדת הכח הזה – התחתון ביותר, שלא מתחבר – תפתר מעצמה.

שליטת נוח שמאל על צד ימין

נוח ימין על צד שמאל

לפי איך שהסברנו עכשיו – על הקבלת ארבעת הכחות (שכנגד י-ה-ו-ה) למוחין (שגם מתחלקים לארבע, כנגד י-ה-ו-ה) – כח החזק קשור למח ימין וכח החלש קשור למח שמאל. ידוע היום שמח שמאל שולט על צד ימין של הגוף ומח ימין שולט על צד שמאל.

היד החזקה בגוף, יד ימין, היא דווקא מצד מח שמאל. אם כן, איך נסביר שיש איזה כח מיוחד בחלש? כמו "מסרת גבורים ביד חלשים". קודם כל, החלש הזה זקוק לקבל מלמעלה, הוא יודע שהוא חלש, שהוא עשוי להתפרק. איזה מלה יש בשרש חלש? לחלוש. ביהושע "ויחלוש יהושע" מסביר רש"י שהחליש אותם, אבל יש בתנ"ך גם לחלוש במובן של לשלוט. את כח צד ימין לעשות פעולות הוא מקבל ממח שמאל. כשאנחנו מניחים תפילין על יד שמאל הוא מקבל אמונה ממח הימין, לפי איך שאנחנו מסבירים.

במלים אחרות: מח ימין, מח האמונה (הכח החזק בנפש, "אמונה אמין" כנ"ל), שולט על הצד האפל של הגוף (שמאל) – בכח האמונה דווקא לגלות את הכח העצום הטמון באפל-חלש (היום במדע מדברים על החומר האפל, הנעלם, שמהווה כ-80% מהחומר של היקום. במציאות החומר האפל עלינו להאמין); מח

שיתחברו צריך להתגבר על דחיה זו. הכח להדביק חלקיקים הוא מאד חזק, אבל פועל רק בטווח קטן מאד, בתוך גרעין האטום. לעומתו הכח המפרק חלש הרבה יותר.

הכח המפרק הוא כמו לפרק קושיות בגמרא, גם לימוד גמרא הוא חקירה, שקלא וטריא (מפרק הרים וטוחנן זה בזה), אצל מי שטוב בגמרא חזק מח שמאל ואצל מי שטוב בחסידות חזק מח הימין – הוא כח החלש, כח שמאל. שני הכחות האלה הם בעצם כנגד האמונה והחקירה. שני הכחות שכלולים בתוך הדעת – דעת כוללת את ו-ה, תרין עטרין – הם החשמל והכבידה, שהם יחסית שמים וארץ. זה י-ה-ו-ה חשוב מאד:

י	כח החזק
ה	כח החלש
ו	כח החשמל
ה	כח הכבידה

קשרים פנימיים בין הכחות

כתוב "הוי' בחכמה יסד ארץ" – קשר בין הכח החזק לכבידה, "כונן שמים בתבונה" – קשר בין החשמל לכח החלש (חשמל אותיות מחלש). האם באמת עובד ככה? היום גילו במדע שאת כח החלש וכח החשמל אפשר לאחד בנוסחאות, "כונן שמים בתבונה". כשהיה חום מאד גבוה, בתחלת יצירת היקום (לפי דעת המדענים), הם היו יחד, אבל עכשיו, כשהיקום הספיק להתקרר, הם נפרדו ונהיו שני כחות שונים. בכל אופן, איחוד כח החשמל וכח החלש הוא "כונן שמים בתבונה".

מה שלא מובן בכלל, עד עצם היום הזה – אינשטיין שבר את הראש על הענין כל החיים, עד סוף ימיו – הוא איך אפשר לחבר את כח הכבידה, המלכות, עם הכחות העליונים יותר. אף אחד לא הצליח, עד עצם היום הזה – זו התעלומה עיקרית של המדע, איך כח הכבידה קשור לכחות האחרים. זו החידה של המלכות,

כן, יש משהו מאד חזק בספקנות – היא נותנת את החוזק ליד ימין, את הספקנות הטובה.

הספקנות הטובה היא החקירה, כמו החכם בגמרא, שלא מקבל את הכל כהוה-אמינא – יודע שכל מה שתאמר לי הוא הוה-אמינא וצריך להעמיק, צריך שקלא וטריא, צריך להקשות, פירכא ופירוק. אם כן, כל זה גם יצא מהספק של עמלק. כל מה שעשינו אתמול עם ה"אין משיח לישראל" היה להביא את הספק לשרש שלו – חמשה ספקות ברדל"א. אולי הדבר הכי חשוב שאמרנו אתמול שכל הספקות האלה, של עמלק, הם גם בתוך הקדושה בגרסה מעודנת יותר.

בכל אופן, השרש של מח שמאל, המח האנליטי, הוא עמוק-עמוק בתוך הכתר, בתוך רדל"א, שרש הכלים. מח שמאל הוא גרמוהי. אני מאמין. מה שואלים בתורת הנפש – אתה אומר לי דברי אמונה, אבל אני רוצה כלים. כלים הם מח שמאל, "גרמוהי", וימין הוא "חיוהי". אמונה היא חיים (אמונה = חיים וחצי), "חיוהי", אבל נדרשים כלים ליישם זאת בפועל, וגם להעביר לזולת "באופן המתקבל". כתוב ששרש הכלים גבוה משרש האורות – שרש מח שמאל, למח החוקר וגם הספקן יש שרש ברדל"א. לחיים לחיים. אמונה היא מנא – אנחנו אומרים שאמונה היא בימין, ושרשה מעלה-מעלה, אבל מנא הוא בשמאל. אור האמונה הוא במח ימין, אבל אמונה לשון מנא, כח האמונה לעשות כלים, החל מכלים שכליים, תובנות, היא דווקא שרש השמאל. לחיים לחיים. זה [המשקה שהגיע מטורנטו] לזכות דוד לוין וכל הידידים. נגנו "האפ קאזאק".

שמאל, מח החקירה (הכח החלש בנפש – קוצר המשיג לעומת עומק המושג), שולט על הצד המואר של הגוף (אדם משכיל נחשב לאדם נאור), צד ימין.

הקבלת הכחות למח-לב-כבד

נמצא מכל הנ"ל שיש מח ימין, אמונה, כנגד הכח החזק, ומח שמאל, חקירה, כנגד הכח החלש. שני כחות אלה הם בסוד שתי האותיות הראשונות של שם הוי' ב"ה, י-ה שבשם, "הנסתרת להוי' אלהינו". כח החשמל הוא כנגד ה-ו של שם הוי', הרגש שבלב, וכח הכבידה, לשון כבד, הוא כנגד ה-ה תתאה שבשם, המלכות, הטבע, "עולם כמנהגו נוהג". שני כחות אלה, החשמל והכבידה, הם בסוד "והנגלת לנו ולבנינו".

יוצא שארבעת כחות הטבע משתקפים באדם במח-מח-לב-כבד (בהמשך עוד נדבר אי"ה על סוד מח-לב-כבד):

י	מח ימין	אמונה	כח החזק
ה	מח שמאל	חקירה	כח החלש
ו	לב	רגש	כח החשמל
ה	כבד	טבע	כח הכבידה

הספקנות הקדושה - העלאת

עמלק לשרשו במח שמאל

למה רצינו את כל זה? כי דברנו על הספקות של עמלק. מה הטבע של החקירה? שלכן יש כאלה שאומרים להתרחק מחקירה, שלא רוצים אותה בכלל. חקירה מבוססת על ספקות, על ספקנות. עמלק כולו מח שמאל. מזה אפשר להבין למה החקירה היא כנגד הכח החלש, למה היא חלשה. הספקנות מחלישה. אמונה נותנת תוקף – המאמין הוא חזק, יש לו יסוד בריא וחזק, "מזל בריא" ו"מזל תקיף" של חדש אדר. אבל מי שמפקפק, הכל אצלו באי-וודאות, לכאורה מחליש את האופי. אף על פי

גם מביא בתניא. קצת פלא שאדמו"ר הזקן מביא כזה דבר בתניא קדישא, שמי ששלם כל החיות פוחדות ממנו. [למה פלא?] לא נשמע משהו חב"די כל כך, אבל כנראה שכן. מהו הצלם הזה? פורים הוא גם חג שמבררים בו את הצלם, לא משתחווים, עד כדי מסירות נפש, לצלם של המן, ומגלים את הצלם היהודי, "צלם אלהים". יש לנו גם 'צלם הוי', הפנימיות של צלם אלקים.²

מרדכי ואסתר - צלם ודמות

בכל אופן, כשהקב"ה ברא את אדם הראשון הוא ברא אותו "בצלמנו כדמותנו". באמת יש שני דברים, צלם ודמות, וכתוב בכתבי האריז"ל שהם ז"א ומלכות. יותר מכל דבר אחר בתנ"ך, הסיפור של מגלת אסתר הוא חזרה על הסיפור בגן עדן מקדם, כמו שכתוב באריז"ל שאחשוורוש וושותי הם הצד הרע של אדם וחוה ומרדכי ואסתר הם הצד הטוב של אדם וחוה, והמן וזרש הם הנחש. ה' ברא את האדם בצלם ובדמות – הצד המואר של האדם בגן עדן מקדם, הסיפור הראשון של מעשה בראשית. הסיפור השני של מעשה בראשית

ד. מדרגות של כוונה בסוד הצלם

פורים - חג בירור הצלם

"ומרדכי לא יכרע ולא ישתחוה". החברים שלו, חנניה מישאל ועזריה, לא השתחוו לצלם. המן תלה על עצמו צלם, עשה מעצמו עבודה זרה, וכמו שחנניה מישאל ועזריה לא השתחוו לצלם מרדכי לא השתחוה לצלם של המן. כל כך למה? כי מרדכי הוא שלמות "צלם אלהים".

צלם זו מלה מעניינת, יש לה פירוש טוב מאד, "כי בצלם אלהים עשה את האדם", ופירוש רע מאד, עבודה זרה. אסור לנו לעשות צלמים. אברהם אבינו, אבינו הראשון, המאמין הראשון, שבר את הצלמים, את הפסלים של אביו תרה. יהודים לא אוהבים צלמים, מאד לא אוהבים צלמים. אסתר בעצמה צריכה לעבור דרך "בית הצלמים" כשהיא באה אל אחשוורוש. אבל יש צלם טוב, "צלם אלהים" – מי ששומר על עצמו, שומר הברית, שומר את ה"צלם אלהים" שלו.

מי ששומר את ה"צלם אלהים" שלו גם כל החיות אתכפיין קמיה, כמו שאדמו"ר הזקן

(610, מספר האהבה ה-יה, י פעמים **אני-אין**, כמנין **אתרוג**, הסמל המובהק של שלמות יפי צלם דמות), עולה 1800 – כך שממוצע השרש והמילוי הוא 900, ל ברבוע, סוד הלב היהודי כו'.

צלם דמות בארבע רמות (שרש, מילוי, מילוי המילוי, מספר קדמי) במילוי צדי = 7038 = **אשה** פעמים **חיה** (שמה המקורי של חוה, לפני החטא – "לזאת יקרא אשה גו") = **אור** פעמים **טוב טוב** (סוד "וירא אלהים את האור כי טוב") = 1190 (המילוי כנ"ל) ועוד 5848 = **אלהים** פעמים **חיים**. במילוי צדיק = 7424 = 8 פעמים (ממוצע 2 המלים ב-4 רמות) 928, **תורה חדשה** (16 פעמים **חן**) וכו'.

¹ וראה באורך לקמן שיעור י"ז אדר.

² ראה שיעורים בסוד הוי' ליראיו ח"ג פרק ה. ³ ידוע שצלם במילוי צדיק (מילוי האות **צ** בעולם התיקון, טבע שני) – **צדיק למד מם** – עולה **משיח**, אך במילוי צדי (לשון תהו, מילוי האות **צ** בעולם התהו, טבע ראשון) – **צדי למד מם** – עולה **ג** פעמים **אלהים** (מוחין דקטנות), כך שהערך הממוצע של כל אות הוא **אלהים**, כולו "צלם אלהים".

והנה, צלם דמות במילוי צדיק = 1290 = **יה** פעמים **אלהים** (סוד **אריץ** בחישוב א כ-1000, כאשר **יה** פעמים **הוי'** = **שמים**, כידוע מר"א אבולעפיא), אך במילוי צדי = 1190, יהלום **לד**, **טוב טוב**, ה פעמים **רחל** (כנגד נרנח"י) = **הנה ישכיל עבדי ירום ונשא וגבה מאד** (ה עליות מלך המשיח, כנגד נרנח"י שביחידה עצמה). יחד עם השרש, **צלם דמות**

אדם, וצורת ה-צ, של צלם, הן זוג בלשה"ק (כנודע). הרי "ויקרא את שמם אדם ביום הבראם", האדם הזה – התאר אדם שייך במיוחד לעם ישראל, "אתם קרויים אדם ואין אומות העולם קרויים אדם" – כולל את הצלם והדמות. הרמז הברור לדברי האריזו"ל הללו הוא בפסוק "נעשה אדם בצלמנו כדמותנו" – האדם היינו צלם ודמות.

עוד כותב הרבי הרש"ב, שה-דם של האדם – הדמות – הוא ר"ת דבור-מעשה. אם אסתר המלכה מסמלת את הדמות היא המולכת, המלכה של הדבור – הרי תשעה קבין של דבור נטלה האשה. הגם ש"אין אסתר מגדת את עמה ואת מולדתה", היא יודעת את סוד החשמל, "עת לחשות ועת לדבר", היא לא סתם דברנית. היא אסתר לשון הסתרה, יודעת להסתיר את עצמה. בזכות הידיעה שלה לשתוק – אסתר היא דוגמה לבחורים שיודעים לשתוק בחקירה (מתוך אמונה – הגברת מח ימין על מח שמאל, סוד פורים כנ"ל). כל הדם בא מהאשה, אודם

מגדיר את הצד האפל, שדובר עליו רבות לאחרונה. יש צלם ודמות מואר וצלם ודמות אפל.

מרדכי הוא הצלם ואסתר היא הדמות. איך אני יודע? [היא שלחה את השידה שלה לאחשורוש]. כן, יש לה דמות של קדושה, הדמות העצמית, ויש לה גם את הדמות האפלה, שהיא שולחת לשכב עם אחשורוש. היא שולטת על הדמות. דברנו על השמש והירח – השמש היא יחסית צלם והירח הוא דמות. הירח הוא אסתר – אסתהר, לשון סהר, לשון ירח, כפי שכתוב בחז"ל. היא בחינת הדמות.

אדם: א - צלם - מחשבה; דם -

דמות - דבור-מעשה

כתוב, כלל גדול באר"י והרבי הרש"ב מאד אוהב אותו, מביא אותו בעומק בכמה מקומות במאמרים שלו, שהמלה אדם היא בעצם צלם ודמות – ה-דם של אדם היינו דמות וה-א של אדם היא הצלם (צורת ה-א, של

^ה שיעורי ר"ח אדר ו-ה' אדר ש"ז.

^ה אדם צלם דמות = 655 = הקדוש ברוך

הוא (שברא את האדם בצלמו כדמותו).

מצד האותיות אדם – המתחלק ל-א ו-ד, כמבואר בפנים – צלם ו-דמות הם "שיר פשוט [א], שיר כפול [ד], שיר משולש [צלם], שיר מרובע [דמות]":

א

ד

צ

ד מ ו ת

צירוף ה-א (שורה עליונה) ל-צלם (שורה שלישית) = 161, "אם אסק שמים וגו'", שם קסא = 7 פעמים חיה. צירוף ה-דמ (שורה שניה) ל-דמות (שורה רביעית, תחתונה, בחינת ארץ, נוקבא) = 494 = חוה פעמים הוי'. האות ל (של צלם) באמצע (החיה)

ומסיב = 625 = 25 ברבוע = 5 בחזקת 4 = אדם במילוי.

וכן, אדם בהכאת אותיות (א פעמים ד פעמים פ) = צלם. היחס של אדם (השלם, זו"נ) ל-דמות (נוק') הוא 1:10.

הסדרה המתחילה אדם צלם דמות (בסיס 175, חיי אברהם) עד 5 מקומות = 3125 = 5 בחזקת 5, כמבואר סודו אצלנו באריכות. עד 7 מקומות = הכל פעמים קסא (א-צלם כנ"ל), בדילוג: 10 פעמים ישראל, 5 פעמים נצה ישראל, ודוק.

אדם צלם דמות במילוי (צדי) = 1815, מספר האותיות בשבעת ימי בראשית.

אם עושים סדרה של אדם צלם דמות במ"ק – 18 16 9 – יש רק עוד 2 מספרים חיוביים בסדרה: 5 7 15. המספרים = א-דני = 5 פעמים (דהיינו ממוצע) 13, אחז. כל מספר במשולש = 500, "פרו ורבו" וכו'.

וכל אות היא מדרגה אחרת בפני עצמה – ה-צ היא הנר"נ, ה-ל החיה וה-ם הסתומה היחידה. אם הצלם הוא המחשבה לעומת ה-ד, הדמות, הכל בתוך מרדכי – הוא צלם בעצם, ולכן גם אם הרבנים יתירו לו "לא יכרע ולא ישתחוה" ויהי מה, על גופתו המתה "לא יכרע ולא ישתחוה". כל זה הקדמה להסביר שלש דרגות של כוונה. זו היתה אמורה להיות השיחה בנגלה.

מה בין "כוונה" ל"לשמה"?

כידוע, יש מחלוקת האם מצוות צריכות כוונה. אף שרוב הגאונים והראשונים סוברים שלא צריכות כוונה, הפוסקים – הבית יוסף והרמ"א וכו' – פוסקים (פסק עושה פסיק רישיה וימות' לעמלק-ספק כנודע) שמצוות כן צריכות כוונה.

לפני כמה שיעורים דברנו על גדל מיוחד, מצוות מיוחדות שצריך לקיים "לשמה". פה בבית, אחרי הברית של יהודה, דובר באריכות על עיבוד עור בשביל מזוזה – האם צריך לעבד לשמה. בתפילין וס"ת פשיטא שצריך לשמה, אבל במזוזה הרמב"ם אומר שלא צריך לשמה ושאר הראשונים אומרים שכן צריך לשמה.

בכל אופן, יש הרבה מאד מצוות שצריך בהן "לשמה". שואלים האחרונים, בפשט, מה ההבדל בין "לשמה" ל"כוונה"? הרי יש את המחלוקת הזו לגבי כל מצוות התורה, האם כולן צריכות כוונה או לא, והנה אתה אומר לי שיש כמה מצוות שצריכות להיות לשמה.

שבו, והוא אומר ש-דם היינו דבור-מעשה. "המעשה הוא העיקר", וגם הדבור הוא סוג של מעשה, כמו שכתוב בתניא ש"עקימת שפתיו הוי מעשה". גם הדבור הוא מצוה מעשית. מי שעושה את המצוה המעשית כלפי המן היא אסתר. מרדכי אומן אותה, כמו מאמן של שחקן כדורגל – הוא המאמן, המנחה והמדריך, אבל היא עושה. "המעשה הוא העיקר", המגלה נקראת על שמה ולא על שמו.

אם כן, מרדכי, הצלם, מהו? הרבי הרש"ב אומר שהצלם הוא בעצם המחשבה. ה-א של אדם, שהיא הצלם, היא המחשבה. ה-ד, הדמות, הוא דבור-מעשה. כך הוא מסביר בכמה מקומות. היום של תיקון האדם הוא פורים – תיקון אדם וחיה והנחש.

בבריאת האדם כתוב "נעשה אדם בצלמנו כדמותו" – היחס בין "בצלמנו" (בצלם עצמו) ל"כדמותו" (ב-כ הדמיון) הוא על דרך היחס בין "אספקלריא המאירה" (נבואת משה ב"זה") ו"אספקלריא שאינה מאירה" (נבואת שאר הנביאים ב"כה"). כלומר, המחשבה (הכוונה) ברורה וזכה, בעוד שדבור-מעשה אינם ברורים בשלמות, "כי אדם אין צדיק בארץ אשף שה טוב ולא יחטא" (וכפירוש הבעש"ט, ה"יחטא" הוא בתוך ה"יעשה טוב" גופא). כך הוא מצד דעת עליון, כפי שה' ברא את האדם. אחר כך, בלידת שת, כתוב הפוך – "ויולד בדמותו כצלמו". מצד האדם, בדעת תחתון, ניתן לשמור הלכה בדבור ומעשה בתכלית הדיק, אך כוונת האדם לעולם אינה בתכלית הברור, וד"ל.

צלם - שלש דרגות מחשבה-

כוונה

אמרנו שמרדכי הוא הצלם-המחשבה, אבל כתוב בקבלה שבצלם יש שלש אותיות,

^ח שיעור אור ל-ד' אדר ש"ז.

^ט שיעור כ"ג שבט ובעיקר סעודת ר"ח אדר.

לצאת ידי חובה? אני חייב לך כסף ופורע, אני חייב לקב"ה להניח תפילין ופורע זאת בקיום מצוה כהלכתה. [מספרים שאפי איתם חזר ככה בתשובה – ראה שלט אם מלא חובתו והניח תפילין, ו'השתגע' שאומרים שיש לו חובה. הוא אחד שממלא חובות, איש צבא בדם.] פירוש המלה כוונה הוא כוונה לצאת. כמו הסיפור הזה, נשמע משונה – אנשים לא חושבים ככה.

שוב, כוונה היא לצאת ידי חובה, ואילו לעשות את הדבר לשמה היינו לשם מה שהוא אמור להיות. איך אומרים זאת במלים של נגלה? שכוונה לשמה מקדשת את החפצא אבל המחלוקת האם מצוות צריכות כוונה או לא צריכות כוונה נוגעת בעצם לקידוש הגברא, לתקן אותי – אני חייב, ואם אמלא את החובה שלי, את האחריות שלי, יצאתי ידי חובה. הכוונה הזו מופנית כלפי, עלי, על הגברא. שוב, יש אחרונים שמסבירים שהכוונה לצאת מקדשת את הגברא. קידוש של משהו הוא גם הכנה – הכנה מצד הגברא שבאמת עכשיו ימלא את החוב שלו.

”סתמא לשמה” או ”סתמא לא לשמה”

שאלנו עוד שאלה: במצוות שצריך לעשות לשמה, האם 'סתמא לשמה' או 'סתמא לא לשמה'? בדרך כלל אומרים שהכלל הוא שאם החפץ עומד לאותה פעולה – אם אני עושה אותה סתם היא לשמה. אבל אם החפץ לא עומד לפעולה הזו, אם אני עושה אותה סתם היא לא לשמה. בכל אופן, זו סוגיא גדולה מאד, של "לשמה".

לפני שנלך הלאה נאמר שיש בכך כמה הלכות. לדוגמה, אחד הדברים שצריך לשמה הוא בפסח שמתקרב אלינו – אפית מצה לשמה. נכנסים למאפית מצות וכולם צועקים "לשם מצת מצוה", כי זו הלכה – כדי לצאת ידי חובה בכזית הראשון, מצות עשה דאורייתא, צריך לשמה. מה לגבי "סתמא", אם לא צעק "לשם מצת מצוה"? בגמרא זו מחלוקת ב"ש וב"ה, ויש עוד כמה דוגמאות. מדברים בזמן האחרון על שמאי והלל, שהם גם המואר והאפל – דוגמה יפה. בית שמאי לגבי אפית מצות מצוה סובר ש'סתמא לא לשמה' ובית הלל, לשון "בהלו נרו עלי ראשי", מואר, אומר ש'סתמא לשמה'.

כוונה ולשמה – גברא וחפצא

חוזרים לעצם השאלה: מה ההבדל בין "לשמה" לבין "כוונה"? ההסבר – הטוב – של האחרונים הוא שאלה שתי פעולות שונות. זהו סוג של חקירה – אמרנו שנגלה הוא חקירה, מח השמאל.

בחקירה האם מצוות צריכות כוונה או לא גדר הכוונה הוא 'כוונה לצאת'. אדם צריך לדעת שעכשיו הוא עושה מצוה ויוצא ידי חובה. חובה היא כמו אחריות, כמו שנסביר – אחריות היא בחינת אזוריים. אדם מניח תפילין ויודע שיש לו אחריות, חובה, להניח תפילין – ואני עושה זאת כדי לשלם את החוב שלי. מה פירוש

טעם סברת "מצוות אין צריכות

כוונה" – הגברא תמיד מוכן ו"המעשה

הוא העיקר"

מי שסובר שמצוות אין צריכות כוונה – מה סברתו לפי הבנה זו? שיהודי מצד עצמו תמיד מוכן ומזומן, בגברא שלו, לקיים את כל מצוות התורה. לא צריך לקדש ולהכין את עצמו בשביל לקיים מצוות – הוא מקודש, קדוש (מוכן ומזומן) ועומד. זה ההסבר הטוב להבדל בין "כוונה" ל"לשמה".

עוד פעם, ככה מסבירים: אנחנו פוסקים ש"מצוות צריכות כוונה" – בכל מה שיהודי עושה הוא צריך לכוון לצאת – ויש דברים מיוחדים שצריך לכוון "לשמה", לקדש את החפצא של הדבר. אמרנו שכל המחשבות הקדושות של היהודי הן סוד הצלם. כל

רק המעשה, וכל הכוונה היא תוספת, צ'ופר. [מוסבר בחסידות שלכל יהודי יש את הכוונה, הנקודה הפנימית]. זו הסברא של "אין צריכות כוונה".

כוונה ולשמה - צ ו-ל של הצלם

איך קשור לצלם? הכוונה לצאת – אור פנימי, לקדש את הגברא – היא בדיוק מה שמוסבר בקבלה על ה-צ של הצלם. ה-צ של הצלם הוא הנר"ג, מה שבתוך הגברא, שהמח-לב-כבוד שלי יהיה מוכן – "הנני מוכן ומזומן לקיים מצות עשה..." חוץ מזה שהרמז מאד יפה, שה-צ של הצלם היא ה-צ של לצאת – גדר של כוונה. כוונת ה-צ, הכוונה לצאת ידי חובה – "מצוות צריכות כוונה" – שזה בכל המצוות (בעוד כוונה "לשמה" קיימת רק בחלק מהדברים), שעל כן צ היא האות הראשונה והעיקרית בשרש צוה, שרש כל מצוה.

מהי ה-ל של הצלם? מקיף. מקיף הוא מה שיש בכחו לחולל שינוי בחפצא. הפנימי לא קשור לחפצא, כמו שכתוב בתניא בפירוש שהאור הפנימי היינו השכינה המלוּבשת בתוכי, אבל קוב"ה הוא בחפצא. איך מסביר בתניא יחוד קוב"ה ושכינתיה? קוב"ה הוא בחפצא של המצוה והשכינה בתוכי. ה"לשמה", קידוש החפצא, הוא מקיף אצלי, ה-ל של הצלם. כמו שה-צ היא של לצאת, ככה ה-ל של הצלם היא ל... – "לשמה", לשם מה שצריך להיות, לשם

המצוות הקדושות של היהודי, שהן בהקשר לרצון ה', תורה ומצוות הן הצלם – הצלם של הקדושה הוא מה אתה חושב כשאתה בא לקיים מצוה.

אם אנחנו פוסקים שמצוות צריכות כוונה – בלי כוונה לא תצא ידי חובה, המצוה אינה מצוה כלל. נוהגים לחשוב ש"המעשה הוא העיקר" היינו רק המעשה, וכוונת המצוה היא צ'ופר – כך משמע מהתניא. תיכף נסביר שבתניא לא מדבר בכלל על "מצוות צריכות כוונה". אם אנחנו פוסקים – כמו שאכן פוסקים – ש"מצוות צריכות כוונה", אם לא כוונת לא עשית. אותו דבר ב"לשמה", אם "סתמא לאו לשמה", לא עשית את המצוה.

כלומר, לא לקבל את הרושם המוטעה מהקריאה השטחית של התניא שמחשבה היא הרבה יותר אור אבל לא לעיכובא – יש בהחלט מחשבה שהיא לעיכובא. רק מה? אמרנו שהנטיה הפנימית של החסידות היא שהיהודי קדוש ועומד, לכן החסידות – חסידות חב"ד דווקא – כן נוטה לפסוק ש"מצוות אין צריכות כוונה" (אף שאליבא דהלכתא פוסק אדמו"ר הזקן שמצוות צריכות כוונה – "כל המצות אין אדם יוצא בהן ידי חובתו אלא אם כן נתכוין בעשייתן שהוא עושה דבר זה לשם מצוה"). לא לגבי "לשמה" – שם כן במה שצריך חייבים, מחשבה חסידית יותר. אם "מצוות אין צריכות כוונה" באמת "המעשה הוא העיקר",

^ט שו"ע אדה"ז או"ח תקפט, ה. וראה באורך יותר שם ס, ה:

כל המצוות צריכות כוונה לצאת ידי חובה בעשיית אותה מצוה ואם עשאה בלא כוונה לצאת ידי חובתו אלא כמתעסק בעלמא או לכוונה אחרת ולא לשם אותה מצוה לא יצא ידי חובתו מן התורה ויש אומרים שמצוות אין צריכות כוונה ואף המתעסק יצא בדיעבד והלכה כסברא הראשונה במה דברים אמורים במצוות של תורה אבל בשל דברי סופרים י"א

שהלכה שא"צ כוונה ויש חולקין כמ"ש בס"י תע"ה וקריאת שמע היא מן התורה וצריכה כוונה לדברי הכל...

ועיי"ש שהאריך עוד בגדרי כוונה שונים.
בשרש צוה ה-צ – "צדיק יסוד עולם" – מחבר את ה-וה. ה-מ שבראש המצוה רומזת למשה רבינו – "תורה צוה לנו משה". משה צוה עולה משה במילוי, מם שין הא.

מצוה אומרים "לשם יחוד" – איזו כוונה זו? כתוב בתנאי שבינוני רק אומר כך, אבל להיות ככה באמת שייך רק בדרגה הכי גבוהה של החסיד, שכל מה שהוא עושה הוא "להתחסד עם קונו", "לייחזדא קוב"ה ושכינתיה בתחתונים" – בכל אופן כל אדם מכוון כך, מתרגל זאת. זו לא כוונה "לשמה" ולא "לצאת ידי חובה" אלא לשם יחוד – מגלה את כל מסירות הנפש של היהודי. זו היחידה שבנפש, כח המסירות נפש. המלה "לי" שוה ה-ה-ה של הצלם.

כל הכוונות – כמו שדברנו אתמול בענין "אין משיח לישראל", האם צריך לכוון בכל מצוה להביא משיח? הרבי אומר שכן. שאלנו אתמול בסוף האם זאת אומרת שמשיח הוא עיקר בדת – עדיין שאלה לפי החתם סופר. אבל הצורך לכוון שאני עושה את המצוה בשביל להביא את מלך המשיח הוא בעצם פן בכוונה של ה-ה-ה הסתומה, שגם כולל הרבה דברים. [גם בקרבן יש כמה מדרגות 'לשם']. כן זה מה שאמרנו הרגע, חוץ מהמדרגות "לשמה" יש שם גם את ה"לי", לשם ה' עצמו. כוונה זו גם קשורה למה ש"ישראל מפרנסין לאביהן שבשמים", מתשעת עיקרי האמונה של החסידות כנודע.

כוונת הוה וכוונת עתיד

אפשר לומר עוד חילוק עיקרי בהבדל בין "מצוות צריכות כוונה" לצאת ידי חובה לכוונה "לשמה": הכוונה לצאת ידי חובה היא תוך כדי העשיה – "נתכוון בעשייתן" בלשון אדמו"ר הזקן שהובאה לעיל – ואילו הכוונה "לשמה" היא ככלל בעת הכנה לקיום מצוה (כדוגמת עיבוד העורות לשם כתיבת ס"ת וכו' – הקדשת החפצא למצוה, כנ"ל). אם כן, הכוונה "שהוא עושה את הדבר לשם מצוה" – ולא כמתעסק בעלמא – היא כוונת הוה (כאשר ה"לשמה" שבה, "לשם מצוה", היא קידוש ה'אני' שמקיים כעת את המצוה) ואילו הכוונה

מה שה' רוצה שיהיה. אני עושה את רצוני כרצונו ל... – "לשמה". ממש יפהפה.

ם של הצלם – כוונת "לי' לשמי"

אז יש לנו שתי דרגות של סוד הצלם, שתי דרגות של מחשבה – ה-צ לצאת וה-ל לשמה. נשאר רק להבין מהי ה-ה-ה סתומה של הצלם: ה-ה סתומה של הצלם היא מה שדברנו עלו "בפרשת תרומה – ויקחו לי תרומה... ועשו לי מקדש".

דרך אגב, יש גימטריא יפה שלא אמרנו אתמול – ה"פ כדת (שבמגלת אסתר) עולה 2120. איזה פסוק חשוב בתורה עולה מספר זה? "ועשו לי מקדש ושכנתי בתוכם". עשר פעמים רבי, שמבטל עשר פעמים רבי, שהוא חמש פעמים כדת.

כשאמרנו זאת לא היתה אסמכתא חזקה, וכעת יש אסמכתא הרבה יותר חזקה – אמרנו ש"לי' לשמי" אינו רק "לשמה". אחרי שהגדרנו את גדר "לשמה" לפי האחרונים אפשר להבין הרבה יותר טוב – "לשמה" היינו כוונה לשם קדושת אותו דבר, לשם קדושת ספר תורה, לשם קדושת תפילין, לשם מצת מצוה, לשם המצוה. אבל רק בקרבנות יש משהו דומה לזה, במקדש, שיש גם כוונה לה' עצמו.

זהו חילוק מאד חשוב, גם בנגלה. כשאני אומר "לשמה" אפשר לחשוב שלעשות מצוה "לשמה" היינו לקב"ה – זה לא הפשט. לעשות משהו "לשמה" היינו לשם הדבר שאתה עושה, לשם קדושת ס"ת וכיו"ב. הרמה הזו של מחשבה היא סוד ה-ל של הצלם. אבל ממש לעשות לקב"ה נטו, "לי", הוא ה-ה של הצלם. איך אני יודע? רש"י כותב "לי' לשמי", אבל בזהר מוסבר "אותי אתם לוקחים" – יש כוונה שהיהודי יודע שבמצוה הוא לוקח את מהותו ועצמותו יתברך. זה ה"ויקחו לי תרומה", מה שהחסידות רוצה, כבר משיח. כמו שלפני כל

היא נצחית בעצם, למעלה מהזמן (ותודעה זו מעוררת את מסירות נפשו של היהודי, היחידה שבו, כמבואר בתניא). מדרגה זו תתגלה רק לעתיד לבוא (כך שהיחס בין "לשמה" ל"לי" הוא על דרך היחס בין "עולם הבא" ו"לעתיד לבוא" – סוד תבונה ואמא עילאה) – על דרך האמונה (רד"ל"א) שנמצאת בהוה למעלה מהזמן לגמרי אך עתידה להתגלות כתענוג לעתיד לבוא, וד"ל.

סיכום כוונות הצלם (והדמות)

זהו דרוש מאד חשוב בסוד הצלם. "צלם אלהים" של הקדושה הוא מרדכי היהודי, יש לו את כל המדרגות האלה. ה"דמות" של הקדושה היא אסתר המלכה, הדבור-מעשה שהם העיקר – היא ה"דמות" של פורים. לחיים לחיים. [אפשר לומר ששלוש הכוונות עצמן הן כנגד מחשבה-דבור-מעשה? "מצוות צריכות כוונה" זו כוונה-מודעות למה שהאדם עושה – שלא יהיה כמתעסק; "לשמה" דורש – לפחות

"לשמה" היא כוונה לגבי העתיד להיות (על דרך "והכינו את אשר יביאו" – הכנה לשבת, וכיוצא בכך לכל דבר חשוב).

היחס בין מודעות להוה למודעות לעתיד הוא-הוא על דרך היחס בין הנר"נ (אור פנימי) לחיה (אור מקיף) – גדר המקיף הוא פוטנציאל שעתיד להכנס בפנימיות בעתיד, כמפורש בתניא בסוד ה-ל שרומזת למקיף: "ומ"ש ליראיך ולא ביראיך היינו משום שכל מה שהוא בבחינת העלם בכל נשמה הנה בחי' זו אינה מלובשת תוך הגוף במוחו ולבו אלא הוא בבחינת מקיף מלמעלה ומשם היא מאירה למוחו ולבו לעתים הצריכים להתעוררות בחי' זו שתתעורר ותאיר למוחו ולבו כדי לבא לידי מעשה בפועל ממש").

מהי, אם כן, כוונת ה"לי" שכנגד ה-ם של הצלם, המקיף הרחוק שבנפש? בעוד המקיף הקרוב הוא כעתיד ביחס להוה הרי שהמקיף הרחוק – כוונת היחידה לעצמותו יתברך, "יחידה ליחודך" – נוגע בכך שהמצוה

* סוף פרק כה:

האדם כשישים אל לבו שלנצח היצר בכל זה ויותר מזה ולעשות הפכו ממש קל מאד מיסורי מיתה ה' ישמרנו ויסורי מיתה ה' ישמרנו היה מקבל באהבה וברצון שלא ליפרד מיחודו ואחדותו ית' אפי' לפי שעה להשתחות לעז' חיו וכ"ש שיש לו לקבל באהבה וברצון כדי לדבקה בו לעולם ועד דהיינו כשיעשה רצונו ית' בעבודה זו יתגלה בה פנימית רצון העליון בבחי' פנים וגילוי רב ולא בהסתר כלל וכשאינן שום הסתר פנים ברצון העליון אזי אין דבר נפרד כלל וכלל להיות יש ודבר בפני עצמו ולזאת תהיינה נפשו האלהית והחיונית ולבושיהן כולן מיוחדות בתכלית היחוד ברצון העליון ואור אים ביה כנ"ל. ויחוד זה למעלה הוא נצחי לעולם ועד כי הוא ית' ורצונו למעלה מהזמן וכן גילוי רצונו שבדבורו שהיא התורה הוא נצחי וכמ"ש ודבר אלהינו יקום לעולם ודבריו חיים וקיימים בו ולא יחליף ולא ימיר דתו לעולמים בו...

כל איש ישראל מוכן ומוזמן למסור נפשו על קדושת ה' שלא להשתחות לעז' אפי' לפי שעה ולעשות תשובה אח"כ והיינו מפני אור ה' המלוכש בנפשים כנ"ל שאינו בבחי' זמן ושעה כלל אלא למעלה מהזמן ושליט ומושל עליו כנודע. והן בבחי' ועשה טוב להתגבר כארי בגבורה ואומץ הלב נגד היצר המכביד את גופו ומפיל עליו עצלה מבחי' יסוד העפר שבנפש הבהמית מלהטריח גופו בזריות בכל מיני טורח ועבוד' משא בעבודת ה' שיש בה טורח ועמל כגון לעמול בתורה בעיון ובפה לא פסיק פומיה מגירסא וכמארוז'ל לעולם ישום אדם עצמו על דברי תורה כשור לעול וכחמור למשאוי וכן לתפלה בכונה בכל כחו ממש וכן בעבודת ה' שהוא בדבר שבממון כמו עבודת הצדקה וכיוצא באלו ממלחמות היצר ותחבולותיו לקרר נפש האדם שלא להפקיר ממונו ובריאות גופו שלעמוד נגדו ולכבשו קרוב מאד אל

	עתיד ית	החפצ (א)		
	כוונת מצוה צ	כוונה לצאת (הכנת הגבר א)	מעשה שבמחש בה ב	
	רוח			דבור
	נפש			מעשה

ותוספת כמה רמזים: **לצאת-לשמה-לי** (סוד הצלם) = 936 = **לו** פעמים **הוי'**, הכל **לו** יתברך. ממוצע הוא **חדש**, סוד "החדש הזה לכם" – עיקר ההתחדשות בנפש הוא ברובד הכוונה הפנימית. **חדש** עולה **יב** צירופי **הוי'** כנודע, שלמות הכונה לה'.

והנה, אם נוסיף **דבור מעשה** (627), דמות) להנ"ל נקבל 1563 העולה **ג** פעמים **לצאת**, חזקה של **לצאת**! אם כן, מתברר שהדרגה האמצעית (הנקודה האמצעית של 5 המדרגות) כוללת את הכל – "צאינה וראינה בנות ציון במלך **שלמה** [אותיות **לשמה**]", שפרש אדמו"ר הזקן 'צא אני וראה אין'. נמצא שיש בלצאת דבר והיפוכו, נגלה ונסתר, הכונה לצאת ידי חובתי, אליבא דנפשיה, שהיא תיקון האני, והכונה-רצון לצאת מעצמי לגמרי, לאסתכלא ביקרא דמלכא ולא יתיר (האדם צא מעצמו א לאסתכלא ביקרא דמלכא – כלשון הזהר "תא חזי", בא וראה – בסוד צא וראה א ו' יציאת האדם מעצמו היא יציאה למלחמה – "כי תצא למלחמה" ו"צא הלחם בעמלק" השייך לפורים – שעיקרה מלחמה בספק

לכתחילה – דבור מפורש (שגם 'מוציא מידי מחשבה' – לא משנה כמה המחשבה בעצמה מבוררת ומדויקת); והכוונה "לי" לשמי" היא כוונה פנימית שכולה במחשבה טהורה ואמתית. כן. כך רצינו לומר, ולהסביר ששלש הכוונות הן מחשבה-דבור-מעשה שבמחשבה (כמו שכתוב בתניא על מחדו"מ שבמחשבה). מזה יוצא ש"לי" היא מחשבת שכל ללא אותיות מורגשות כלל – כולה "להוי" לבדו.

יוצא שיש סך הכל חמש מדרגות – שלש מדרגות מחשבה (שהן בעצם מחדו"מ שבמחשבה), מדרגת דבור ומדרגת מעשה. שתי מדרגות כאן הן בסוד "שרש" (דמות) – "המעשה הוא העיקר" בקיום תומ"צ בפועל – ושלש מדרגות בסוד "תוספת" (צלם), של כוונה. זהו ממש היחס בין הנ"ר שנמצאים באדם כ"שרש" לנח"י בהם הוא יכול לזכות כ"תוספת", כמבואר בכתבי האריז"ל. אם כן, אף שה-צ של הצלם כולל את כל הנר"נ (האור הפנימי), הרי שביחס לשתי דרגות הדמות הוא בגדר נשמה – כוונת המצוה היא נשמה בתוך גוף ביחס למעשה המצוה – וה-לם שמעליה הן כנגד חיה-יחידה, כפשוטו. ולסיכום:

מחש בה	מחשבה שבמחש בה	לי (לשמ י)	מצוה למעל ה מהזמ ן	ם (יחיד ה)
	דבור שבמחש בה	לשמה (קידו ש	הכנה למצו ה	ל (חיה)

² אגה"ק יט:

ומהרהר בהן וזה נקרא בחינת דבור שבמח' ובהו' יצירה. ואותיות המחשבה לבדה בלי הרהור אותיות הדבור נק' מח' שבמחשבה. בהו' בריאה.
³ וראה באורך חסדי דוד סימן עו וביאורו בחסדי דוד הנאמנים.

שבמחשבה יש בה ג' מיני בחי' אותיות. שהרי כשרואה בס"ת תמונת האותיות הן מצטיירות במחשבתו וזה נקרא בחינת עשי' שבמחשבה. וכן כאשר שומע אותיות הדבור הן נרשמות במחשבתו

לתשעה באב – "משנכנס אב ממעטין בשמחה",
 "משנכנס אדר מרבין בשמחה". המכנה
 המשותף לתשעה באב ולפורים שבשניהם
 מגיעים עד הדיוטא התחונה, עד ועד בכלל –
 תכלית הירידה, שאין ירידה יותר ממנה.

לכן בתשעה באב ה' החליף את חורבן
 העם בחורבן בית המקדש, שפך את חמתו על
 העצים ועל האבנים, ובפורים היה עוד יותר
 מסוכן – כבר לא היו עצים ואבנים, לא היה בית
 מקדש – לכן ה' כמעט היה מוכן לשפוך את אפו
 ואת חמתו על היהודים ר"ל. שוב, הגענו עד
 התכל'ס – לאיזו תכלית הגענו? תכלית הירידה.
 הפלא הוא שברגע שאדם מגיע לתכלית
 הירידה נאמר עליו "ואציעה שאול הנך" –
 דווקא כאשר "ואציעה שאול", קשור לשאול
 המלך, שאסתר מצאצאיו, פתאום הכל מתהפך,
 "ונהפוך הוא אשר ישלטו היהודים המה
 בשונאיהם". ה"נהפוך הוא" של פורים הוא כי
 הגיעו עד לדיוטא התחונה, עד התכל'ס, תכלית
 העולם הזה התחנות שאין תחנות למטה הימנו.
 בכל המגלה לא מוזכר אפילו פעם אחת שם ה'.
 ההנהגה האלקית מוסתרת – אתמול דברנו על
 הנהגה – הכל "ואנכי הסתר אסתיר פני ביום
 ההוא", ה' לא נזכר, נסתר לגמרי, "אף
 עשיתי", אין גילוי אלקות. אנחנו אשמים,
 אנחנו הבאנו את עצמנו למצב של הדיוטא
 התחונה – זו ה-ת של אסתר (האות ת היא
 תכלית אותיות האלף-בית), שהאין סוף הגיע
 למטה מטה עד אין תכלית, עד התכל'ס, תכלית
 הירידה.

התהפכות מתכלית הירידה

לראשית העליה

מה ה-ר של אסתר? כבר ראשית.
 מאותו רגע ממש שמגיעים לתכלית הירידה,
 "ונהפוך הוא", מתהפך ומתחיל להיות אור
 חוזר. איך אומרים זאת בלשון הקבלה? "יהי
 אור ויהי אור" – האור הישר יורד מטה-מטה,

הפנימי שנובע מישות, מה'אני', ממנו צריך
 לצאת).

בפורים אפשר לשיר את ארבע בבות.
 נשיר קודם את ניגון ההכנה.

ה. אין-סוף-תכלית-ראשית

אסתר - אין סוף, תכלית, ראשית

בשם אסתר דורשים שה-אס היינו אין-
 סוף ו-תר לשון תורה – אין סוף שבתורה.
 "ליהודים היתה אורה", "אורה זו תורה",
 התורה של אסתר היא לגלות את ה"אנכי הסתר
 אסתיר פני ביום ההוא", "אסתר מן התורה
 מנין" – לגלות את האין סוף שבתורה. ככה
 אנחנו דורשים בדרך כלל, אבל היום נדרוש
 קצת אחרת.

היות שדברנו על המושג תכלית –
 האמונה המיוחדת של פורים, מלחמת עמלק של
 פורים, היא להאמין בתכל'ס. התכל'ס גם
 קשורה ל-ג סתומה של הצלם, ה"לשם היחוד"
 – התכלית היא "נתאוה הקב"ה להיות לו יתברך
 דירה בתחתונים". ה' ברא את העולם לשם יחוד
 קוב"ה ושכינתיה. החסיד מתחסד עם קונו,
 לייחד קוב"ה ושכינתיה בתחתונים, עד לתחנות
 שאין תחנות למטה ממנו.

אפשר לחשוב שתכל'ס הוא כבר סוף
 פסוק לגמרי. אומרים כל בקר שה' הוא "בלי
 ראשית ובלי תכלית", שהוא אין סוף – המושג
 אין סוף אומר שאין ראשית ואין תכלית. תכלית
 היא צמצום – הצמצום לא יתבטל, רק יאיר.
 איך לפי זה נפרש היום אסתר? אס עדיין יהיה
 אין-סוף ו-תר יהיה תכלית-ראשית.

פורים ותשעה באב - תכלית

הירידה

על אור אין סוף כתוב שהוא "מטה מטה
 עד אין תכלית". יש משהו במגלת אסתר שדומה

תכלית-ראשית, שהתכלית הופכת להיות ראשית מכה האין סוף של אסתר. כמו שתכלית-ראשית הן כפולה של **חדוה** גם **אין סוף** הוא כפולה של **חדוה** – **אור**, ט"פ **חדוה (זיו)**. ט פעמים **חדוה** ועוד **עז** פעמים **חדוה** עולה **אלהים** (86) פעמים **חדוה**.

אסתר - אשת חיל

בסוף משלי, "אשת חיל", יש דורשים את כל הפסוקים של שלמה על אמו בת שבע, ויש דורשים כל פסוק על אשת חיל אחרת בתנ"ך. קודם חשבתי שאת "עז והדר לבושה" ראוי לשיר בפורים, כי אין אשת עז בתנ"ך כמו אסתר המלכה – "ותלבש אסתר מלכות" – והיא גם צוחקת, "ותשחק ליום אחרון", "כאשר אבדתי אבדתי". נשיר "עז והדר לבושה".

הפסוק במשלי "עז והדר לבושה ותשחק ליום אחרון" שייך לאסתר וגם "פיה פתחה בחכמה ותורת חסד על לשונה" שייך לאסתר, החכמה שלה איך היא מסובבת את הנס, איך הזמינה את המן למשתה, וגם בסוף שבקשה "כתבוני לדורות" – בזכותה יש "תורת חסד", תורה על מנת ללמד, תורה שמגיעה החוצה, "יפוצו מעינותיך חוצה". הפסוקים האלה, במיוחד "עז והדר לבושה", ממש מתאימים לאסתר המלכה.

כשהיא מגיע לתכלית הירידה מיד אוטומטית יש עליה עד הראשית. רמוז גם במלה הדר, אור חוזר. לפי זה העוז שלה הוא העוז לרדת על למטה. איפה רמוז שעוז הוא דווקא העוז לרדת לדיוטא התחתונה? הווארט החסידי על "עז פנים לגיהנם" – שמי שיש לו עוז יורד לגיהנם, ברצון, בשביל להעלות משם פושעים. כמו שמפרשים "טוב שברופאים לגיהנם" בפירוש החסידי למעליותא – שרופא טוב גם מוכן לרדת לגיהנם בשביל להוציא משם. כאשר מגיע עד שאול, שאול הוא גיהנם,

מסתתר והולך, ואחר כך, כשהוא מגיע לתכלית, הכל מתהפך ומתחיל להיות אור חוזר. הרגע הראשון של האור החוזר הוא הכתר של האור החוזר, עצמה גדולה מאד. הוא כל כך עם עצמה שעולה ועולה ו"כל אור חוזר חוזר לקדמותו ממש", למעלה מנקודת המוצא של האור הישר.

שוב, האין סוף יורד עד התכל'ס, וכשהוא מגיע לתכלית הירידה הוא מתהפך לראשית העליה. זו אמיתת ענין אור אין סוף ב"ה, כשמו כן הוא, אין סוף, ומכח האין סוף שכאשר מגיע לתכלית הירידה בו זמנית מתחיל העליה, ראשית העליה (והוא על דרך ז אדר, יום ההקדמה לפורים – בו ברגע שמשה מת הוא נולד מחדש).

רמזי תכלית-ראשית

ככה נפרש היום את סוד **אסתר** – **אין סוף תכלית ראשית**. כמה שוה **תכלית-ראשית**? 1771. מישוה מכיר את המספר הזה? הוא מספר חשוב גם בחכמת החשבון. [הוא שוה "**את הקיני ואת הקנזי ואת הקדמני**"]. נכון. בחכמת החשבון הוא הארבעון (הטטרהאדר) של 21 (שם **אהיה**, המשולש של 6, שהוא המשולש של 3, שהוא המשולש של 2) – סכום כל המשולשים עד משולש 21, עד **רלא** שערים. **רלא** הוא המשולש של 21 – **ישראל** אותיות **יש רלא** – וסכום כל המשולשים ממשולש 1 עד משולש 21 הוא 1771.

אתמול דברנו על "אין מזל לישראל" – האם 1771 הוא כפולה של **מזל**? כן, כי גם **רלא** הוא כפולת **מזל**, ג"פ **מזל**. 1771 הוא 23 פעמים **מזל**. מה סימנו? לכן הוא מספר מאד אהוב אצלנו, כי סימנו "**עז וחדוה** במקומו" – **עז** פעמים **חדוה**. **עז** ו-**חדוה** יחד משלימים למאה, **ליפי** – **י פעמים י**, שלמות. במספר סדורי, **עז** עצמו שוה **חדוה**. הכפל שלהם שוה

הצדיק. הצדיק הוא כמו שכתוב "שבע יפול צדיק וקם", יחסית, אבל העם כן יכול להגיע עד ממש התחתית ובזה הוא מוציא ידי חובה את הצדיק. אם יש ענין להגיע עד תכלית הירידה – הצדיק לא מסוגל. כמה שיפול – "כי יפול לא יוטל". אם יש איזה ענין ליפול לגמרי, ולהתרסק, מישוהו צריך להוציא ידי חובה – כוונה לצאת ולהוציא ידי חובה את כולם. [שאחד ישתכר לגמרי]. זהו בדיוק, מה שהרבי אמר בפורים שמישהו יקח על עצמו מסירות נפש להשתכר ולהוציא את כל הקהל. צריך מישוהו שיתנדב למסור את הנפש להוציא את כל הצדיקים. כשהרבי אמר זאת התכוון גם להוציא את עצמו, את הרבי. צריך מישוהו פשוט, יהודי פשוט של הבעל שם טוב. את הדבר הזה אסתר עושה, היא זו שמוכנה – היא זאת ש"כאשר אבדתי אבדתי", לגמרי אבדתי. [להביא את הקו עד למטה]. כן, עד נקודת התכלית, ובזכות זה "ונהפוך הוא אשר ישלטו היהודים המה בשונאיהם". לחיים, שכבר יצאנו ידי חובה.

"ואציעה שאול הנך", יש התגלות העצמות וראשית העליה – הדר.

הירידה עד התכלית - פעולת

העם ואסתר

יש משהו דומה, אבל צריך להבדיל ביניהם. בחב"ד בדרך כלל הביטוי הוא "ירידה צורך עליה" – כל מה שהאדם יורד בחיים הוא בשביל לעלות יותר גבוה. בברסלב יש ווארט של רבי נחמן שירידה תכלית העליה – התכלית של לעלות גנוז בירידה. [בדרושי מגלת אסתר יש "נפלה לא תוסיף קום" כי לא צריכה לקום]. הוא אומר כמו שאנחנו אומרים עכשיו – שהירידה היא ראשית העליה עד אין סוף.

סתם "ירידה צורך עליה" לא אומר שהגעתי עד התחתית – יש כל מיני ירידות ועליות בחיים. ירידה לא אומרת שהגעתי לשאול תחתית, כמו שמפורש ב"חנוך קטן" על הפסוק "שבע יפול צדיק וקם", שבשבילו זו נפילה אבל בשביל אחרים זה בסדר גמור – זו נפילה יחסית, הוא צדיק ונופל לדרגת הבינוני, לא נופל עד תכלית. נפילה עד תכלית היא כמו שמספרים על הבעש"ט שהיה באיזה אי ושכח את כל התורה כולה, והיה צריך לבקש מהמשמש שיזכיר לו את האלף-בית. גם זה יחסית. הוא לא אבד את האמונה בה, למשל, אף על פי שהוא שכח את כל התורה כולה. גם זה אומר דרשני, מה הכוונה ששכח את כל התורה כולה? לא כפשוטו.

אבל כעת מדברים על ירידה באמת עד תכלית הירידה, תחתון שאין תחתון למטה הימנו, ואז יש "ונהפוך הוא אשר ישלטו היהודים המה בשונאיהם". זו דווקא המעלה של העם, היהודים הגיעו לתחתית, לא מרדכי. מצד אחד העם זקוק למרדכי – "עם מרדכי", שנוסך בעם את רוח מסירות הנפש – אבל גם מרדכי זקוק לעם. העם משקף ומיישם את הרמז של אסתר – העם מגיע לתחתית הירידה, לא

"פורים פורים פורים לנו [שלשה

צמצומים עד] ברוך אשר בחר בנו"

על "פורים פורים פורים לנו" כתוב ברמ"ח אותיות שאלה שלשה צמצומים – כדי להגיע ל"ברוך ה' בחר בנו" צריכים לעבור שלשה צמצומים. בענין מה שדברנו אתמול בערב היינו הספק ששייך לדור השלישי. כל צמצום בקדושה הוא בשביל לפתור או לצאת ידי ספק. הצמצום הראשון הוא בשביל בריאת העולם יש מאין – הפורים הראשון, שיש בורא עולם. אף על פי שהוא מסתתר, "אכן אתה אל מסתתר", אברהם חוקר ודורש ומגלה אותו – הוא מתגלה אליו. זה הפורים הראשון. הפורים השני הוא הנהגה, אמונה בהשגחה פרטית – הפורים השני הוא שיש השגחה. הפורים השלישי הוא שיש בחירה. לכן אחרי שלשה

לכל עת ועת. "דבר בעתו" – גם משה רבינו ככה, גם דוד המלך כך, גם מלך המשיח ככה. "עת" הוא מלכות, שם **מה** בתפארת ו-טוב ביסוד – אז הסדר "ודבר בעתו מה טוב" מתחיל מהמלכות, עולה לתפארת-יעקב ויורד ליסוד-יוסף, "אלה תולדות יעקב יוסף", "גופא ובריתא חשבינן חד".

נסיים בעוד גימטריא של פורים שמח: נחשב פורים שמח בארבע רמות חשבון שכנגד כחב"ד. על פי הסוד הגימטריא הרגילה היא הכתר, המילוי הראשון החכמה, המילוי השני (מילוי המילוי) הוא בינה – ככה האריז"ל מסביר – ומספר קדמי הוא הדעת. אם נחשב ככה **פורים שמח**, בכל ארבעת החשבונות האלה, נקבל **הוי'** פעמים **מרדכי היהודי (שדי)**. גם בגימטריא **כפר חב"ד** – צריך כאן לקיים את הפסוק "בצל **שדי** יתלונן" – ללכת לישון מתוך "עד דלא ידע", כמו שהרמ"א כותב בשו"ע. **הוי'** נעשה **יהודי**, כמו שמוסבר אצלנו בשער הפורים – שכאשר מעלים את ה-י מרגל ה-ה נעשה מה**וי'** **יהודי**. **מרדכי היהודי** פעמים **הוי'** עולה **פורים שמח** – פורים שמח למי שיש לו מוחין, יש לו את כל הכחב"ד בתוך הפורים שמח שלו. לחיים ולברכה.

פורים אפשר לומר "ברוך אשר בחר בנו". ווארט יפה שיוצא מהשיעור אתמול בלילה. נגנו "פורים פורים פורים לנו".

[לפי הווארט של הרב על poor, חזקה של הכוונה של "פורים פורים פורים לנו"?] יותר poor ויותר poor ויותר poor, חזקה של מסכנות. ["פור הוא הגורל" אומר שפור לא בעברית, דרוש מכוון]. לאחרונה היה לנו שיעור על אמונה מלשון moon. אותו משחק אותיות – oo. המון באמת פור כי "לית לה מגרמה כלום". הרבה ניגונים.

שלמות פורים שמח

גימטריא אחת לסיום: התחלנו אתמול עם גימטריא של **פורים שמח** – שזה "דבר **בעתו**". אמרנו ש"ודבר **בעתו** [מה טוב]" עולה **משה-משה**. לא אמרנו מה שהמפרשים על פי קבלה מסבירים ש"עתו" היינו מלכות ו"דבר" הוא מנהיג, כמו "דבר אחד לדור ולא שני דברים לדור". עיקר החוש של המנהיג שיהיה רגיש לזמן, כמו העתים של ספר קהלת, כמו שדוד המלך – המנהיג – אומר "ב-**ידך** עתתי". **כח** עתים הם מחנות השכינה, הפאזות של הירח, ימי החדש, והמלך צריך להיות רגיש

ג' ניסן ע"ח - כפ"ח

יוסף יצחק - סדר הגאולה מראשית הבריאה

ברית יוסף-יצחק שי' שכנר

שהקב"ה אומר ליהודי הזה, המועמד להיות מלך המשיח, ש"צדיק גזור והקב"ה מקיים הקב"ה גזור וצדיק מבטל" – מה שתאמר כך יהיה. זהו הבטול של הקב"ה לצדיק, שהוא גם משתחוה לצדיק ומכתיר אותו – ההכתרה היא על ידי בטול, בשתי ההכתרות, בשני הכיוונים. בכל אופן, מאד מתאים לרבי הקודם – גם שישאל מה אומרים על משיח וגם שיחידך כשאומרים 'אתה המשיח'.

"צחק עשה לי אלהים" – אפשר לומר שיצחק היינו מה שאמרנו הרגע, שהקב"ה גם מתבטל למשיח, זה צחוק – ואם יצחק היינו הבטול של הקב"ה למלך המשיח יוסף הוא הבטול של עם ישראל למלך המשיח, "רועה כצאן יוסף", מצאנו שכל עם ישראל נקרא על שם יוסף. לא ראינו שכל עם ישראל נקרא על שם יצחק, אבל יוסף כן.

א. יוסף יצחק - הכתרה מלמטה והכתרה מלמעלה

יוסף יצחק - הכתרה (בטול)

מלמטה והכתרה (בטול) מלמעלה

לחיים לחיים. השם של הרך הנלמול הוא יוסף-יצחק, שם של הרבי הריי"צ, שהרבי מכנה אותו "נשיא דורנו". פעם אחת, אחרי שהרבי הגיע לאמריקה – כנראה שהיה בסוף המלחמה השנייה – הרבי הריי"צ בקש ממישהו לצאת החוצה, לרחוב, ולשאל עוברים ושבים מה הם אומרים על הגאולה. אותו אחד – שיש אומרים שהיה הרבי עצמו – חזר ואמר לרבי הקודם שיהודים באמת מדברים על משיח, ושמעתי שאומרים שהרבי הוא המשיח. כשהרבי הריי"צ שמע זאת הוא חייך, מצא חן בעיניו. זו דוגמה שהרבי, נשיא דורנו בכל דור ודור, באמת היה מאד שמח להיות משיח.

כמו שהרבי אמר, זה תלוי בשני ענינים – הכתרה מלמטה, שיקבלו את מלכותו, וגם הכתרה מלמעלה, שהקב"ה יסכים וירצה – צריך שתי הכתרות, כך הרבי אומר. ההכתרה מלמטה היא שבאים ומשתחוים לפני המלך – השתחויה היא בטול, בפישוט ידים ורגלים, שמתבטלים למלך. כנראה גם הכתרה מלמעלה היא אותו דבר – שהקב"ה בכבודו ובעצמו כביכול בא ומשתחוה לפני המלך. מה פירוש?

הכתרת משיח מותוך הדחף של

"מוסיף והולך"

למה עם ישראל נקרא על שם יוסף? לשון תוספת, כל הזמן "מוסיף והולך ואור". אתמול התוועדנו ושמענו שמישהו סיפר שעשו חיפוש בתקליטור על איזו מילה הרבי חוזר הכי הרבה פעמים בשיחות ובמאמרים ובמכתבים שלו. אפילו לא 'משיח', 'גאולה' או משהו אחר שהייתי יכול לנחש, אלא 'להוסיף', 'תוספת' – כל הזמן הוא אומר להוסיף בתורה ומצוות,

* נרשם על ידי איתיאל גלעדי. לא מוגה.

2. המשכת הקו והארת הצמצום

אברהם-יצחק-יעקב בשרשם

למעלה מאצילות

נאמר זאת באותיות של קבלה: ידוע שאברהם, יצחק ויעקב הם אור אין סוף שלפני הצמצום, הצמצום והקו. על הקו כתוב "אז יבקע כשחר אורך" – **יבקע** אותיות **יעקב**. הוא בוקע, כמו קרן אורה, לתוך המקום הפנוי – החלל הריקן של הצמצום, בו יש רשימו, גם בחינת יצחק. שוב, הצמצום עצמו, עם הרשימו, הוא יצחק. למעלה, לפני כן, שאור אין סוף היה ממלא את כל המקום הזה, בו עתידים לעמוד העולמות – אור אין סוף הוא אברהם ("אברהם התחיל להאיר" ב"אור המאיר לזולתו" עוד לפני הצמצום הראשון. אור זה היינו האור שבשביל העולמות, האור של ה' שמאיר מתוך רצונו הפשוט להיטיב. לפני התגלות אור זה כביכול היה "אור המאיר לעצמו", סוד השעשועים העצמיים, "שעשועי המלך בעצמותו"). כך כתוב, שאור אין סוף הוא אברהם, הצמצום יצחק והקו יעקב.

מה לגבי יוסף? גם יוסף מעולם האצילות, אבל כתוב שיש לו שרש למעלה מאצילות. במאמר שאמרי חזר הרבי מדבר על ארבעה עולמות, אבל בסוף המאמר הוא מדבר על 'עולם' חמישי שלמעלה מהם, א"ק – אדם קדמון. כתוב שיוסף הוא היסוד דא"ק – יסוד אדם קדמון. בהיות יוסף יסוד א"ק דורשים ממנו בטחון למעלה מהטבע לגמרי – מיעקב לא דורשים כזה בטחון אבל מיוסף כן, ולכן כאשר בטח בשר המשקים נוספו לו עוד שנתיים לשבת בכלא. אם היה מדובר ביעקב היה בסדר גמור שיבקש עזרת שר המשקים, אבל עבור יוסף לחטא יחשב – יוסף לא צריך שום כלים. בעולם האצילות יש כלים ובסדר גמור שיעקב אבינו, בעל עולם האצילות, יעשה כלי להצלתו. אבל

להוסיף הידורים, שיהודי כל הזמן צריך להיות בעמידה נפשית של תוספת. כתוב ש"תוספתו של הקב"ה מרובה על העיקר".

בכל אופן, עם ישראל נקרא יוסף על שם שיש לו בראש שצריך כל הזמן להוסיף. מי שמסתפק במה שיש לו – מסתפק במועט לגריעותא – לא יכתיר את המשיח אף פעם, הוא מסתדר, הכל בסדר. מי שיש לו בראש שכל הזמן צריך להוסיף – הרי לו עצמו יש גבול. בכל אופן הוא בעל גבול, בן אדם, קרוץ מחומר – הוא מגיע לאיזה גבול שהוא מרגיש שהוא לא יכול להוסיף בעצמו יותר, אבל הוא יוסף, צריך להוסיף, ולכן צריך פה להביא משהו שיוסיף בשבילנו, צריך מלך, צריך משיח, שאני מתבטל אליו. אני יכול להגיע עד כאן, אבל אם אני מתבטל אליו הוא מקפיץ אותי בבת אחת אין סוף למעלה ממה שאני מסוגל להגיע בכחות עצמי.

אם כן, מי רוצה את המלך באמת? מי שכל הזמן בראש של להוסיף. זה בא להסביר שיוסף הוא כח המניע שלנו, עם ישראל, להמליך מלך – אנחנו רוצים להוסיף בקדושה, לא מספיק מה שיש לנו, כמה שלכאורה, למראית עין, אפשר לומר שבסדר. לא בסדר! תמיד הרבי אמר שמי שיש לו מנה רוצה מאתים, לא מסתפק. בגשמיות אין מדה יותר טובה מהסתפקות במועט, אבל ברוחניות אין מדה יותר גרועה מהסתפקות במועט – צריך כל הזמן להוסיף.

אם כן, הווארט הראשון הוא שיוסף היינו הרצון שלנו להכתיר משיח – מחפשים משהו, מועמד הכי טוב, ומכתירים אותו. אז הקב"ה גם צוחק – צוחק גם על מי שבהרנו בו, הרי זה צחוק... – אבל ממשיך לצחוק ואומר שגם אני הולך על זה, מתבטל אליו, עושה אותו משיח, ונראה מה שיצא מזה... זה יוסף-יצחק, להכתיר את המשיח משני הכיוונים – מלמעלה למטה ומלמטה למעלה.

שיש פה רע, הוא מפני שהכי טוב, אבל כל הזמן לא ראינו שהכי טוב. על כך כתוב "צחק עשה לי אלהים כל השמע יצחק לי" – "צחק עשה לי", שלש מלים שאומרת שרה אמנו, בגימטריא תריג. כל תריג המצוות של התורה הן בשביל ה"צחק עשה לי", הכל בשביל שסוד הצמצום יתגלה. "בראשית ברא אלהים" – תכלית הבריאה היא "ברא אלהים", ה' ברא את העולם בשביל שיתגלה ("ברא") מהו באמת הצמצום ("אלהים"). שיתגלה שהוא הכי טוב שיכול להיות, אף שנראה חשך, רע ומר – באמת הוא אור גדול, הכי טוב, הכי מתוק. על מי שמגלה זאת כתוב שהוא יודע להפוך חשך לאור וטעם מר למתוק – זהו צדיק האמת.

יוסף - יסוד דעולם המלבוש -

שער יש ב-רלא שערים

שוב, יוסף הוא בעצם בשביל יצחק, אוהבים את השם הזה. יוסף הוא יסוד א"ק, ויש לו שרש עוד יותר גבוה – יסוד עולם המלבוש. מתי ה' אומר שהגיע הרגע לחולל את הצמצום? כתוב בחסידות ששרש הקו הוא בתפארת הנעלם. בתוך העצמות ממש, כביכול, יש שרש לתפארת. הקו הזה יורד עוד לפני הצמצום ומגיע לנקודה של "יסוד עולם המלבוש", יוסף, וכאשר מגיע לשם – ליסוד עולם המלבוש – ה' אומר שהגיע הרגע לחולל את הצמצום ולהתחיל בתהליך של בריאת העולמות. מהי הסגולה המיוחדת של עולם המלבוש? שה' "שער בעצמו בכח כל מה שעתיד להיות בפועל" – הוא התכנון, השרטוט, של כל מה שיהיה. מה זאת אומרת שהקו הזה מגיע ליסוד עולם המלבוש? הוא מגיע לתכנון של "ועמד כלם צדיקים".

בעולם המלבוש יש רלא שערים וחוט השדרה של רלא השערים (שרש ה"קו

יוסף הוא מא"ק, בו אין כלים כלל, רק אור, ולכן עשית הכלי – הבקשה משר המשקים שיזכיר אותו – היא חטא עבורו, ולכן קבל עונש של עוד שנתיים מאסר. מה לומדים מכאן? שיוסף גם יותר גבוה מיעקב, ובפרט שמקומו-מדרגתו הוא יסוד (הוא צדיק, "צדיק יסוד עולם") של א"ק.

"צחק עשה לי אלהים" - גילוי

המאור שנכנס במקום האור

אמרנו קודם שיצחק הוא הצמצום, ובעולמות אחרי הצמצום הוא עולם הנקודים, עולם התהו שנשבר. אבל בתוך הצמצום יש משהו – שלמדנו עליו לפני כמה ימים – הכי גבוה מהכל. מי פעל את הצמצום? לא פחות ולא יותר מאשר עצמותו יתברך. הביטוי בחסידות הוא ש"המאור נכנס במקום האור" – בשביל לפעול את הצמצום (שאינו כפשוטו, האור לא באמת הסתלק, מי פועל את מראית העין של ההסתלקות?) צריך שהעצם-המאור עצמו יחשוף עצמו כביכול במקום הזה. לא רואים אותו, אבל הכניסה וההחשפות שלו – בכבודו ובעצמו – במקום הזה מעלימות את האור שהיה שם קודם, אור שאנחנו כן רואים וכעת מתעלם מעינינו לגמרי. כמו שכתוב "שרגא בטיהרא מאי מהני" – נר בצהריים לא מועיל, כי לא רואים אותו. כאן גם את האור לא רואים וגם את העצמות לא רואים. אצלנו, כשיש "שרגא בטיהרא" – לא רואים את הנר אבל כן רואים את אור היום. כשהמאור נכנס במקום האור את שניהם לא רואים – את המאור לא רואים בהיותו חשך עליון ואת האור לא רואים כי המאור מחשיך אותו ומבטל את המציאות שלו. הסוד הזה הוא הצחוק שיתגלה לעתיד לבוא, שהצמצום עצמו יאיר. פתאום החידה הזו, הסוד הזה, יתגלה – מה שיש פה חשך, מה

שאמרנו, היסוד, וה-**כת** הוא המלכות, בחינת דוד מלכא משיחא.

דוד הוא בעל תשובה – לא היה ראוי דוד לאותו חטא אלא להורות תשובה ליחיד, שכל יחיד ויחיד יכול לעשות תשובה בכל מצב, אפילו שעשה את הדבר הכי גרוע בעולם. למראית עין דוד גם רצה וגם נאף, בשביל מה ה' עשה זאת, "נורא עלילה על בני אדם" (ס"ת **אלהים**, סוד "צחק עשה לי **אלהים**")? כדי שנראה שאחד כזה – כמו שקראנו בתורה בשבת הברית, שלום-זכר – "אשר נשיא יחטא", אשרי הדור שהנשיא חוטא ונותן לב להודות ולהביא קרבן על חטאתו. על מי זה הולך בפרט? על דוד המלך.

אור חוזר של התשובה חוזר הרבה יותר גבוה ממקור האור ישר של הצדיק. ברגע שה' מגיע לצדיק הוא בורא עולם, עושה צמצום, ואחרי שהוא עושה צמצום נעשה חשך – נעשה היכי תמצי של חטא וממילא נעשה היכי תמצי של תשובה. אם כן, בעצם הכת, דוד, בעל תשובה – הכל כבר מה שקורה בתוך הצמצום. אבל ההחלטה של ה' ללכת על הצמצום, ללכת על העולם, שייכת ליוסף.

קדימת יוסף ליצחק

אם כן, מה באנו לתרץ? את סדר השם הזה. למה נותנים כזה שם, יוסף יצחק? הרי יצחק הוא לפני יוסף. למה להקדים את הנכד לסבא? יצחק הוא הסבא ויוסף הוא הנכד – לא מכובד להקדים את הנכד לפני הסבא. מי אבא של יוסף יצחק, הרבי הריי"צ? קוראים לו **דב**. בשם שנתן לבנו יחידו הוא רצה לרמוז לעצמו כי הבן הוא המשך עצמי של האבא. מיהו יוסף? הדור הרביעי בעם ישראל, היהודי הרביעי. מיהו יצחק? הדור השני – יוסף הוא ה-**ד** ויצחק הוא ה-**ב**. כשמצרפים דווקא בסדר זה, הנכד לפני הסבא, מקבלים **דב**.

[חוט"ו] הוא האלף-בית אלכ"ם – **א-ל** היינו הכתר, **ב-ם** החכמה, **ג-ן** הבינה וכך הלאה. מחלקים את האלף-בית לשני הצאים ומזווגים אותם, חלק ראשון ושני. כאשר מגיעים ליסוד עולם המלבוש הגענו לציירוף **יש**. ה"צדיק יסוד עולם" לפני הצמצום נקרא **יש** – הצדיק-אמת הוא **יש** האמתי (והוא עתיד לרשת **שי** עולמות, כמ"ש "להנחיל אוהבי **יש**").

מהו ישראל? כתוב ששם העצם האמתי שלנו, **ישראל**, הוא **יש-רלא** – ה-**יש** של **רלא** שערים. אפשר לקרוא משפט זה כאומר **יש** **רלא** שערים – כפי שאכן **יש** **רלא** שערים בעולם המלבוש – אבל הקריאה המדויקת של **יש-רלא**, **ישראל**, שאנחנו, "ועמך כלם צדיקים", סוד ה-**יש** בתוך **רלא** השערים. **יש** הוא סוד הפרצוף של ספירת היסוד, הצדיק, מה ש"ועמך כלם צדיקים". זהו היוסף שלפני הצמצום, ולכן כל עם ישראל נקרא יוסף – כולנו יוסף – כי השרש שלנו שם. ברגע שה' מגיע לשם – הרבה לפני כן היה "במי נמלך? בנשותיהן של צדיקים", עוד לפני שעשועי המלך בעצמותו – כשמגיע **ליש**, **יש-רלא**, הוא מחליט כביכול שכעת הגיע הרגע לברוא את העולם בפועל, והוא אכן 'הולך על זה'.

דוד (יצחק) - המלכות דעולם

המלבוש - מקור התשובה

אחרי **יש** (יסוד עולם המלבוש) **יש** עוד משהו – צירוף המלכות, **כת**. אנחנו חסידים, פעם המתנגדים קראו לנו **כת** – נבאו ולא ידעו מה נבאו, אנחנו באמת מסוד המלכות של עולם המלבוש (שממש **כח** התשובה, כמו שיתבאר), פרצוף **כת** של אלכ"ם. עוד לפני ה-**כת**, כאשר הגיע שרש הקו שלפני הצמצום ל-**יש** של עולם המלבוש, ה' הלך על בריאת העולם. מה ההבדל? **יש** הוא הצדיקים, כמו

של 47201 צריך קצת לחשוב. ראינו ש-
 $47201 = 7$ פעמים 6743, מה לגבי 6743?
 נאמר כלל – אם מורידים את האלפים מהמאות,
 לוקח את ה-6 ומוריד מ-743 מקבלים 737. אם
 המספר הזה מתחלק ב-7 או ב-11 או ב-13 סימן
 שכך גם המספר המקורי. 737 לא מתחלק ב-7
 או ב-13 אבל כן מתחלק ב-11 – אז בלי מחשב
 אני יודע ש-6743 מתחלק ב-11. כמה? **תריג!**
 אני מתחיל להיות מבסוט...

נחזור למספר הגדול, 47201 – יש כאן
 77, **מזל**, פעמים **תריג**. לכל אחד יש מזל,
 במיוחד כשהוא מתחנן – האשה שלו היא המזל
 שלו. יוצא **שאמרי-אפרת** יחד, בהכאה פרטית
 עולים **מזל** פעמים **תריג**. מהו **תריג**? גם **משה**
רבינו, גם "**הוי' אלהי ישראל**" ועוד הרבה
 דברים מאד טובים, וכמובן מצוות התורה,
רמח-שסה יחד. אתם **מזל תריג** – גם סגולה
 שיהיו לכם **תריג** ילדים. לחיים לחיים, שיוסף
 יצחק – כשמו כן הוא – יהיה סימן שאנחנו
 יוסף, הולכים להמליך ולהכתיר את מלך
 המשיח מלמטה, והקב"ה יצחק אתנו יחד
 ויכתיר אותנו מלמעלה. הקב"ה בכל רגע תמיד
 בורא את העולם מחדש, אז ברגע הזה הוא מגיע
 ליסוד עולם המלבוש, **יש-רלא**, יוסף הצדיק –
 ואז אומר שכדאי לי ללכת על בריאת העולם
 בשביל הצדיקים, היהודים, אף שמיד יהיה חשך
 וכל מיני מרעין בישין, אך משם דווקא "צמח
 שמו ומתחתיו יצמח" גואל צדק. מהו **תריג**?
"צחק עשה לי". אתם **המזל** של "**צחק עשה**
לי".

למה חשבתי שמתאים עוד לפני שידעתי
 איך יקראו לילד? כי מי שקצת מכיר, קשור
 אליכם ויודע מה עבר עליכם, הכל היה "צחק
 עשה לי" – ההריון, הלידה, הכל "צחק עשה
 לי". מי שבאמת מבין מה שהיה פה... "**צחק**
עשה לי" הוא **תריג**, לכן כשראיתי
 שהגימטריא שלהם היא **מזל תריג** – הכי
 מתאים שיכול להיות. מה שאמרנו **תריג** ילדים
 – ודאי וודאי שיהיו – והכוונה למזל של "**צחק**

שוב, למה מקדימים את הנכד לפני
 הסבא (נכד סב ס"ת דב!)? כי איך שהסברנו
 עכשיו קודם צריך להגיע ליוסף, **יש-רלא**,
 יסוד עולם המלבוש, ואז ה' הולך על הצחוק –
 הצמצום. הוא עושה מאמץ אדיר, כביכול,
 להכניס את כל עוצמתו של המאור למקום האור
 כדי להעלים אותו, אבל הוא נמצא שם. איפה
 הוא שם את עצמו במיוחד? כמו אור הגנוז גם
 המאור הגנוז – בתורה. לכן כתוב "שהמאור
 שבה יחזירנו למוטב", גם אחד שעבר על כל
 התורה כולה, על החטאים החמורים ביותר.
 המאור שפועל את הצמצום, את ההעלם, הוא
 שיחזיר בתשובה – ה-**כת**, דוד המלך (משבט
 יהודה – **כת = יהודה** פעמים **דוד**), הוא **כח**
התשובה אחרי הצמצום.

רמז להורים: מזל של "צחק עשה

לי"

נעשה רמז: לפני שידעתי את שם הילד
 חשבתי על ההורים היקרים שלנו – אמרי
 ואפרת ה' עליהם יחיו, שיהיה להם הרבה נחת
 מהילדים שלהם, כן ירבו – והיות שבכל שם יש
 ארבע אותיות אפשר לעשות פעולה שנקראת
 הכאה פרטית. **א** פעמים **א** (1), **מ** פעמים **פ**
 (3200), **ר** פעמים **ר** (40000), **י** פעמים **ת**
 (4000) – 47201. אפשר סתם לעשות חיבור
 פשוט שלכם, אבל אנחנו הרבה יותר אוהבים
 את החשבון הזה.

על פניו לא רואים פה משהו מיוחד, אבל
 קודם כל נראה אם זהו מספר חביב. מהו מספר
 חביב? כפולה של שבע – "כל השביעין
 חביבין". אם הוא מתחלק בשבע הוא חביב. אם
 לא היה כאן את ה-1, **א** כפול **א** שוה 1, לא היה
 שוה. יש אחר כך מספרים גדולים, ארבעים
 אלף, **ר** פעמים **ר**, אבל העיקר כאן הוא **א** כפול
א, הכאת שתי ההתחלות של **אמרי ואפרת**.
 ואכן 47201 הוא כפולה של 7 – 6743 פעמים
 7. כדי להמשיך להגיע למרכיבים הראשוניים

הזמן נראה בעינינו את ה"צחק עשה לי אלהים". לחיים לחיים.

עשה לי, שכל הזמן "צחק עשה לי". בהתחלה לא רואים את הצחוק, רק לעתיד, אבל כשיש ילד שנקרא יוסף יצחק – תוספת צחוק – כל

אור ל-ג' ניסן ע"ח - הרצליה קרבות ותשובה (תהלים נ-נא)

יום הולדת אלכסנדר-אהרן שי' לוי

מקודם וגם לתמוך בלימוד התורה הרבה יותר מקודם (וה' דואג לתת את האמצעים לכך מידו המלאה הפתוחה הגדושה והרחבה) והלימוד והתמיכה נותנים את השכל הטוב, העצה הטובה, של עץ החיים.

א. "בן חמשים לעצה"

"בן חמשים לעצה" - עצות עץ

החיים

כתוב בפרקי אבות "בן חמשים לעצה". עכשיו אלכסנדר שלנו בן חמשים – בגיל חמשים אתה מקבל כח ותבונה גם לתת לעצמך עצה טובה וגם לתת לכולם עצה טובה. בעברית, לשון הקודש, לכל מלה יש שרש של שלש אותיות ושער של שתי אותיות – השער של עצה הוא **עץ**. איזה עץ? יש שני עצים בגן עדן – עץ הדעת טוב ורע ועץ החיים. החטא של אדם וחוה שאכלו מעץ הדעת לפני הזמן. אבל יש עץ החיים – "ועץ החיים בתוך הגן" – וכתוב שמי שאוכל מעץ החיים חי לעולם. ככה אלכס ברך קודם – שכולנו נזכה לחיים נצחיים. לשם כך צריך לאכול מעץ החיים, לחיות לעולם.

עץ החיים הוא התורה, כמו שנאמר "עץ חיים היא למחזיקים בה ותומכיה מאושר" – היא חיים למי שלומד בה וגם למי שתומך בה (היינו עניני השותפות של יששכר וזבולון, עליהם נאמר "שמח זבולון בצאתך ויששכר באהליך". הנשיא של ג ניסן, יום ההולדת של אלכס שי', הוא אליאב בן חלן למטה זבולון). לכן בגיל חמשים צריך ללמוד הרבה יותר תורה

עץ ועצה

בכל אופן, עצה היא **עץ עם ה** – כמו נקבה של עץ. עץ הוא זכר – האישה הוא עץ – והאשה היא עצה (איהו עץ איהי עצה). **עץ עצה** משלימים ל-325, משולש 25 – 13 פעמים 25 – **ע**, ר"ת **עץ-עצה**, במספר קדמי). כשמחשבים את הגימטריא של **עצה** היא 165, שוה לפסוק חשוב מ"אשת חיל" (האות **ב** מאשת חיל, "ביתו זו אשתו") – "**בטח בה לב בעלה**" (בכל תבה יש את האות **ב**). כשיש אשת חיל הלב של הבעל בוטח בה. "בטח" הוא גם לשון דבקות. הביטוי "**בטח בה לב בעלה**" שוה **עצה**.

גם במרכים אותך, אם יש לך "מזל גובר" היום, המזל שלך כולל גם את אשתך – שתזכה ל"אשת חיל" ושתזכה ל"בטח בה לב בעלה". קוראים לאשתך שרה, ועל שרה כתוב "שמע בקלה" – שרה נותנת עצות טובות. שוב, עצה היא לשון נקבה – אתה עץ ואשתך עצה. עכשיו אתה "בן חמשים לעצה", אתה זוכה ל"אשת חיל" ש"בטח בה לב בעלה", וגם

אלהים הופיע. יבא אליהנו ואל יחרש אש לפניו
תאכל וסביביו נשערה מאד. יקרא אל השמים
מעל ואל הארץ לדין עמו. אספו לי חסידי פרחי
בריתי עלי זבח. ויגידו שמים צדקו פי אלהים
שפט הוא סלה. שמעה עמי ואדברה ישראל
ואעידה בך אלהים אליהי אנכי. לא על זבחי
אזכיה ועולתי לנגדי תמיד. לא אקח מביתך
פר ממקלאתיך עתודים. פי לי כל חיתו יצר
בהמות בהררי אלהי. ידעתי כל עוף הרים וזיו
שדי עמדי. אם ארעב לא אמר לה פי לי תבל
ומלאה. האוכל בשר אפירים ודם עתודים
אשפה. זבח לאלהים תודה ושלם לעליון נדרי.
וקראני ביום צרה אחלצה ותכבדני. ולרשע
אמר אלהים מה לה לספר חקי ותשא בריתי עלי
פיה. ואתה שנתה מוסר ותשלח דברי אחריה.
אם ראית גב ותרחץ עמו ועם מנאפים תלקח.
פיה שלחת ברעה ולשונך תצמיד מרמה. תשב
באחיה תדבר בכו אמה תתן דפי. אלה עשית
והחרשתי דמית היות אהיה כמוך אזכיה
ואערכה לעיניך. בינו נא זאת שחתי אלוה פן
אטרף ואין מציל. זבח תודה וכבדני ושם דרך
ארצנו בישע אלהים.

פרקים ג-גא - פרקי תשובה

היום אלכס גומר פרק ג ומתחיל פרק גא.
יש מכנה משותף בין שני הפרקים – שניהם
פרקים של תשובה, עבודת התשובה, לשוב לה,
לעשות תשובה. בכלל, גיל **חמשים** – אמרנו
שהוא אותיות **שמחים** – הוא שער ה-ג. הרי
חמשים שנה הן יובל, ומהו יובל בקבלה?
תשובה שלמה. כל השערים של בינה הם שערי
תשובה. תשובה שלמה, ששבים למרי
ומתחברים לה, היא שער הנון – יובל.

פרק גא – הפרק הבא שאתה מתחיל
לומר היום – נקרא הפרק של בעלי תשובה, כי
הוא הפרק שדוד המלך אמר שאחרי שהוא חטא
עם בת שבע. בא נתן הנביא והוכיח אותו ואז
הוא חזר בתשובה – אמר "חטאתי להוי", הוא

הפרנסה הטובה – כמו שנסביר – היא בזכות
האשה.

אם הופכים את האותיות של המלה
חמשים מקבלים את המלה **שמחים**. מי
שמחים? אלכס ואשתו וכל המשפחה, וכולנו
שמחים. כשאלכס בן חמשים כולנו שמחים.

ג. פרקים ג-גא: קרבנות ותשובה אנותית

אלכסנדר - אלף-גדר

אלכס אמר קודם שהוא אוהב את השם
אלכסנדר מאז שהוא ילד קטן. באמת, אמרנו
בעבר כמה רמזים וסודות של אלכסנדר, ונאמר
עוד משהו: יש 7 אותיות בשם **אלכסנדר** –
נחלק ל-4 אותיות ו-3 אותיות. שלש האותיות
האחרונות הן מלה בעברית – **נדר**. נדר הוא
הבטחה – שאתה נודר שאם ה' יתן לך הצלחה
תתן כך וכך לצדקה או שתעשה משהו גדול.
אומרים בדרך כלל "בלי נדר", אבל צדיקים
גדולים כן עושים נדר. צדיקים שומרים טוב-
טוב על כל מה שהם אומרים ואם בא באמת
לעשות נדר – מותר להם לעשות נדר, כי צדיק
משלם את הנדר.

נסתכל על ארבע האותיות הראשונות –
אלכס. האותיות הראשונות הן בעצם הכינוי,
הקיצור, בו קוראים לה. נקח את שתי האותיות
האחרונות, **כס**, ונחבר אותן ל-פ. אם נחבר ל-
אל (שתי האותיות הראשונות) נקבל **אלף**.
כלומר, **אלכס** הוא בגימטריא **אלף**, אז
אלכסנדר הוא **אלף-נדר** – אלף נדרים. הוא
גם נודר אלף, הרבה אלפים, והוא בעצמו אלף-
נדר.

כל זה שייך לגיל 50, למה? כי בגיל 50
גומרים לומר את פרק ג בתהלים, העוסק גם
בנדרים (כדלקמן):

מזמור לאסף אל אלהים הוי' דבר ויקרא
ארץ ממזרח שמש עד מבוא. מציון מקלל יפי

שלך, כל אלף הנדרים, הסוף של אלכס-נדר. אחרי שתעשה תודה – אז ה' (שנקרא כאן עליון, הגבוה, אובערשטער) רוצה שתשלם, לשון שלמות (סוד "האלף לך שלמה"), את הנדרים שלך. אבל בלי תשובה – ה' לא רוצה את הנדרים שלך.

נקפוץ לפסוק האחרון של הפרק, החותם של הפרק, שחוזר על אותו רעיון: "זָבַח תֹּזֶבֶח וְכִבְדֹּנְגִי וְשָׂם דָּרָךְ אַרְאֶנּוּ בְּיַשַׁע אֱלֹהִים". מי שמביא קרבן של תשובה שלמה – מכבד אותי. קרבן אחר, בלי תשובה, לא מכבד אותי – כי הוא חנופה. ה' אומר "ושם דרך" – לאותו אחד שעושה תשובה באמת אני שם דרך תשובה, סולל לו דרך לעשות תשובה שלמה. כתוב "הבא ליטהר מסייעין לו" – מי שרוצה לטהר את עצמו באמת מסייעים לו, וזהו פירוש "שם דרך". ואז "אראנו בישע אלהים" – אם האדם צריך ישועה ועושה תשובה ה' יראה לו את הישועה, יתן לו את הישועה מאלהים.

תפלה מלב נשבר

הפסוק הזה הוא כבר ההקדמה לפרק הבא. נפתח את הפרק הבא, פרק נא: לְמַנְצֵת מִזְמוֹר לְדָוִד. בְּבוֹא אֵלָיו נִתֵּן הַנְּבִיא כְּאִשֶׁר בָּא אֶל בֵּית שָׁבַע. חָנְנִי אֱלֹהִים פְּתֹסֶדֶק כָּרֵב רַחֲמֶיךָ מִחַה פִּשְׁעֵי. הָרַב כִּכְסֵנִי מַעֲוֵנִי וּמַחֲטָאִי טְהַרְנִי. כִּי פִשְׁעֵי אֲנִי אֶדְעַ וְחַטָּאתִי נִגְדִי תִמִּיד. לִךָ לְבִדָּךְ חֲטָאתִי וְהִרַע בְּעֵינַיךָ עֲשִׂיתִי לְמַעַן תִּצְדַּק בְּדִבְרֶיךָ תִּזְכֶּה בְּשִׁפְטֶיךָ. הֵן בְּעוֹן חוֹלְלֵתִי וּבְחַטָּא יִחַמְתָּנִי אֲמִי. הֵן אָמַת חֲפָצְתָּ בְּטַחֲוֹת וּבְסַתְּמֵם חֲקַמָּה תוֹדִיעֵנִי. תַּחֲטָאֵנִי בְּאִזּוֹב וְאֶטְהַר תִּכְסֵּנִי וּמִשְׁלַג אֲלַבִּין. תִּשְׁמִיעֵנִי שְׁשׁוֹן וְשִׁמְחָה תִּגְלַנֶּה עֲצָמוֹת דַּפִּית. הִסְתַּר פְּנֵיךָ מִחֲטָאֵי וְכָל עֲוֹנֹתֵי מַחֶה. לֵב טְהוֹר בָּרָא לִי אֱלֹהִים וְרוּחַ נְכוֹן חִדָּשׁ בְּקִרְבִּי. אֵל תִּשְׁלִיכֵנִי מִלְּפָנֶיךָ וְרוּחַ קְדוֹשְׁךָ אֵל תִּשָּׂח מִמֶּנִּי. הִשִּׁיבָה לִי שְׁשׁוֹן יִשְׁעֶךָ וְרוּחַ נְדִיבָה תִּסְמְכֵנִי. אֲלַמְּדָה פִּשְׁעֵים דְרָרְכֶיךָ וְחַטָּאִים אֲלִיךָ יִשׁוּבּוּ.

הודה, מיד נתן תודה, מיד הרים ידים ואמר "חטאתי להוי". בחב"ד הרבי השני נקרא אדמו"ר האמצעי. הוא כתב שבעל תשובה – קודם אלכס אמר שכולנו כאן בעלי תשובה – צריך לומר כל החיים פעמיים את פרק נ"א, בבקר ובערב. זהו הפרק של תשובה אמיתית, שחוזר לה' בכל לבו, עד שמתחבר לגמרי לבורא עולם.

קרבן רצוי - רק עם תודה-וידוי

נתבונן בפסוק יד: "זָבַח לְאֱלֹהִים תֹּזֶבֶח וְשָׁלַם לְעֵלְיוֹן נְדָרֶיךָ". כתוב בפסוק "זבח לאלהים תודה". מהי תודה? בפרשת שבוע, פרשת צו, יש קרבן תודה. קרבן תודה מביאים כאשר ה' עשה נס למישהו – הוא מביא קרבן תודה, אומר תודה לה'. אבל כאן הפירוש שונה – לא קרבן תודה של פרשת צו אלא מלשון וידוי. בדרך כלל תודה בעברית היא במובן של 'תודה רבה', אבל יש עוד שימוש של "תודה", כמו בביטוי "רשע – תן תודה!", כשאומרים למישהו להתוודות על חטא שהוא עשה.

כעת אנחנו קוראים את חומש ויקרא שעוסק בקרבנות. ה' רוצה שנביא קרבנות? הוא אוהב את הקרבנות שלנו או שלא? כתוב שאם אנחנו לא עושים תשובה שלמה הוא לא אוהב את הקרבנות, לא רוצה קרבנות. יש הרבה פסוקים – כל הנביאים מוכיחים על כך שמישהו עושה עבירה וחושב שיכול להתכפר לו רק כשמביא קרבן, ואז ה' שונא זאת. אם הוא לא עושה תשובה בכל הלב – ה' לא רוצה בית מקדש ולא קרבנות, לא צריך את זה. אם הוא לא עושה תשובה הקרבן הוא חנופה. זה מה שהפסוק הזה אומר.

מה אומר הפסוק הקודם? שה' אומר שלא צריך בכלל קרבנות, אבל הפסוק הזה אומר "זבח לאלהים תודה" – אם תביא קרבן תודה-וידוי, תעשה תשובה שלמה – אז "ושלם לעליון נדריך". אז אני רוצה את כל הקרבנות

קודם היה כתוב שה' לא רוצה את הקרבן, את הזבח והעולה.

פסח וראש השנה בפסוקי הפרק

יש פירוש אחד בחסידות שמקשר את "זבחי אלהים רוח נשברה" לפסח, שהולך על המצה של פסח – מצה היא "רוח נשברה", בלי גאווה, "לחם עני". אחר כך ה"ל נשבר ונדכה" רומז לשברים בתקיעת שופר של ראש השנה. זהו פירוש שהצמח צדק מביא בפירוש שלו על ספר תהלים, שהפסוק הזה כולל את פסח ואת ראש השנה – "רוח נשברה" היינו המצה של פסח ו"לב נשבר ונדכה" היינו השברים בתקיעת שופר, "נשבר" רומז לשברים ו"נדכה" לתרועה, שעוד יותר מרוסקת. קודם צריך "רוח נשברה" – המצה של פסח.

ג. "רוח נשברה" וסוד תת"ך (לקו"מ קח)

לקו"מ קח – "זבחי אלהים רוח נשברה"

היות שדברו קודם על רבי נחמן, שבשבת היה יום ההולדת שלו – ומכיון שאתה צאצא של חסידי ברסלב ואתה אוהב את רבי נחמן, נאמר משהו ממנו. נפתח לקוטי מוהר"ן בתורה קח – תורה קצרה על הפסוק בפרק הבא שלך:

זבחי אֱלֹהִים רוח נִשְׁבְּרָה (תהלים נ"א):
הִנֵּה יָדוּעַ כִּי עוֹלָה בָּאָה עַל הַרְהוּר הַלֵּב,
כְּמוֹ שֶׁכְּתוּב (יְחִזְקֵאל ב'): "הָעוֹלָה עַל רֹחְכֶם"
(מְדַרְשׁ רַבָּה וַיִּקְרָא פְּרָשָׁה ז). הֵינּוּ שְׁעוֹלָה בָּאָה
עַל הַרְהוּרֵי הַלֵּב, שְׁשָׁם מִשְׁכַּן הַרוּחַ. וַיֵּאֵן הַשָּׁם

הַצִּילֵנִי מִדְּמַיִם אֱלֹהִים אֱלֹהֵי תְשׁוּעָתִי תִרְנָן
לְשׁוֹנִי צִדְקָתְךָ. אֲדַנִּי שְׁפָתַי תִּפְתַּח וּפִי יִגִּיד
תְהִלָּתְךָ. כִּי לֹא תִחַפֵּץ זִבַח וְאִתְנָה עוֹלָה לֹא
תִרְצֶה. זִבְחֵי אֱלֹהִים רוּחַ נִשְׁבְּרָה לֵב נִשְׁבָּר
וְנִדְכָה אֱלֹהִים לֹא תִבְנֶה. הֵיטִיבָה בְּרִצּוֹנְךָ אֶת
צִיּוֹן תִּבְנֶה חוֹמוֹת יְרוּשָׁלַם. אַז תִּחַפֵּץ זִבְחֵי צִדְקָה
עוֹלָה וְכָלִיל אַז יַעֲלוּ עַל מִזְבְּחֶךָ פָּרִים.

יש בפרק שלשה פסוקים שהם יחידה –
יז-יח-יט: "אֲדַנִּי שְׁפָתַי תִּפְתַּח וּפִי יִגִּיד תְהִלָּתְךָ.
כִּי לֹא תִחַפֵּץ זִבַח וְאִתְנָה עוֹלָה לֹא תִרְצֶה. זִבְחֵי
אֱלֹהִים רוּחַ נִשְׁבְּרָה לֵב נִשְׁבָּר וְנִדְכָה אֱלֹהִים לֹא
תִבְנֶה". תוכן שלשת הפסוקים הוא שהתפלה
מתוך לב נשבר עולה לרצון לפני ה' יתברך, לא
הקרבן (הזבח והעולה).

העיקר כאן הוא הפסוק האחרון, אבל
בשביל להבין אותו צריך להתחיל מפסוק יז. את
פסוק יז, "א-דני שפתי תפתח" אומרים לפני כל
תפלת שמו"ע – מבקשים שה' שיעזור לי
להתפלל. לא קל להתפלל באמת. אחר כך כתוב
"כי לא תחפוץ זבח ואתנה עולה לא תרצה" –
ה' לא רוצה את הקרבנות. איזה קרבן ה' רוצה?
"זבחי אלהים רוח נשברה" – הקרבן שה' רוצה
הוא שאדם ישבור את הגאווה שלו. וכתוב "לב
נשבר ונדכה אלהים לא תבזה" – צריך לב
נשבר ועוד יותר מ"נשבר", "נדכה" – זה מה
שה' אוהב ורוצה, כי זו תשובה אמיתית. בלי זה
הוא לא רוצה קרבנות, לא צריך בית מקדש –
כי הכל חנופה.

מה כתוב אחר כך? אחרי שיש לו את
"רוח נשברה" ו"לב נשבר ונדכה" – ה"תודה"
של הפרק הקודם – אז ה' רוצה לבנות את
ירושלים ורוצה את הקרבנות: "הֵיטִיבָה בְּרִצּוֹנְךָ
אֶת צִיּוֹן תִּבְנֶה חוֹמוֹת יְרוּשָׁלַם. אַז תִּחַפֵּץ זִבְחֵי
צִדְקָה עוֹלָה וְכָלִיל אַז יַעֲלוּ עַל מִזְבְּחֶךָ פָּרִים".

שלגביו נאמר כאן "זבחי אלהים רוח נשברה" – מופיע
הוי' פעמים בתהלים, הכל נכלל בשם הוי' ב"ה (ומקרא
מלא דבר הכתוב "זבח לאלהים יחרם בלתי להוי' לבדו").

² שלשת הפסוקים עולים יחד 6760 – י פעמים
הוי' ברבוע, שלמות של שם הוי' ב"ה בכל אחת מעשר
הספירות (עשרת כחות הנפש). גם שרש **זבח** – אף

השם חת"ך, כי פירושו הוא לחתוך – שם של נסירה. מהי נסירה? כל זמן שאדם וחוה הם אהור-באחור – דבוקים אחד לשני בגב – אי אפשר להתייחד, להתחתן. צריך לחתוך, כי אז האשה חוזרת פנים-בפנים וזה טוב (שיהיה "מצא אשה [כאשר היא ננסרת ממנו וחוזרת פנים בפנים, אז הוא מוצא אותה] מצא טוב").

רבי נחמן אומר בתורה זו שלפעמים אדם מתפלל טוב, יש לו כוונה, ופתאום יש לו נפילה (מתפילה נעשה נפילה). מהי נפילה? הוא מתחיל לחשוב על הפרנסה שלו באמצע התפלה. כולנו יודעים שדווקא בתפלה באות הרבה מחשבות זרות, ואז הוא נופל מהכוונה. כל זמן שהיתה לו כוונה לה', שהוא חשב על ה', הוא היה פנים בפנים עם ה'. אבל ברגע שהוא נופל – הוא פונה אחורה מה', כבר לא עם הפנים לה' אלא מפנה אליו את האחור. כמו שהוא פונה אחור גם ה' פונה אחור, אז עכשיו הוא וה' עומדים אחור-באחור. הוא צריך לעשות תשובה, צריך לתת תודה – כמו שלמדנו – להודות שנפלתי מהכוונה ועכשיו אנחנו אחור באחור.

ראשית התשובה – דבר שרבי נחמן חוזר עליו הרבה, וכתוב גם בחב"ד – שהוא נותן אנחה, 'אוי, איפה אני נמצא בעולם?!'. בתוך האנחה יש שתי רוחות, כי גם נושם וגם נושף, וכתוב בקבלה שפעמיים רוח בגימטריא **חתך** – ואז קורית הנסירה, מה שהוא היה דבוק אהור-באחור נבדל, והוא יכול שוב להסתובב פנים בפנים ולכוון ביתר שאת ויתר עז, לכוון עוד יותר להתחבר לה' (ואף פעם לא להפרד ממנו, היינו עבודת התשובה בחילא יתיר כו'), וה' שומע את התפלה שלו.

חסד ה' בדבקות אחור-באחור

(סוד כאב גב)

דרך אגב, הוא לא כותב, אבל אפשר להסביר משהו מאד יפה: כאשר האיש והאשה

יתברך מצרף מחשבה למעשה, בר מהרהורי עבוי"ם (קדושי"ן מ). והרהור עבוי"ם שיך אצל כל אדם, הינו מה שמתחיל להתפלל בדבקות, או מתבודד את עצמו, ובאמצע התפלה או ההתבודדות נופל ממדרגתו, והו בחינות הרהורי עבוי"ם. כי כל הנפילות באין מחמת קלקול האמונה. וכשנתקלקל האמונה, נמצא מחזיר פניו מהשם יתברך, כמו שכתוב (ישעיה א): "נזורו אחור", והשם יתברך גם בן מסתיר פניו ממנו, נמצא הוא אהור באחור:

וצריך להביא על זה עולה. ובחינות עולה הוא כשמשבר את רוחו בקרב, ומתבייש וחושב בעצמו איך נפלת ונשלכתי משמים לארץ. שהייתי במקום גבוה בזה, ועכשו, נפלתי והחזרתי פני מהשם יתברך, ונשאאתי אחור באחור. ומרחם על עצמו, כי אין רחמינות גדולה מזו. וצריך לזה נסירה, כמו שהיה אצל אדם הראשון, שנבראו דו פרצופין אחור באחור (ברכות סא), ואחר כך ננסר והיה פנים בפנים. והנסירה הוא בחינת שם חת"ך, כמו שכתוב בפסוק "פותח את ידך", סופי תבות חת"ך, הינו שחותך ומנסר את עצמו. והשם חת"ך נעשה על ידי שמשבר את לבו, כי כשמשבר את לבו בודאי מאנה ומוציא רוח ומכניס רוח, והוא תרין רוחין. ושני פעמים רוח, גימטריא חת"ך, והו בחינות נסירה, ובא אל בחינות פנים בפנים, והו בחינות עולה: והו זכוי אלהים, הינו בחינות עולה, הוא רוח נשברה כנ"ל:

נסירה מתוך אנחה של תשובה

בתורה הזו מדבר רבי נחמן על כוונה של שם קדוש – שם חת"ך. בדרך כלל אומרים שזוהו "שם הפרנסה". כעת נראה שכל זה קשור לפרנסה טובה. אבל כאן, בתורה הזו, רבי נחמן לא מדבר על פרנסה בכלל. הוא אומר ששם חת"ך הוא שם של נסירה. ה' ברא את אדם וחוה והם היו דו-פרצופין – מקדימה אדם ומאחורה חוה – והוא ניסר אותם. הוא ניסר אותם עם

"פותח את ידיך ומשביע לכל חי רצון", לכן אומרים שזהו שם הפרנסה. כאן הוא לא כותב זאת בכלל – הוא יודע שאנחנו יודעים זאת.

מדברים על כל זה כי רוצים לברך את אלכס שתהיה לו פרנסה בהרחבה – יחד עם חיים שמחים והכל – והפרנסה היא בזכות התשובה. גם בפרק הישן וגם בפרק החדש כתוב על תשובה (בכל אחד משני הפרקים יש ארבעה לשונות של "זבח", הריכוז הכי גדול בספר תהלים. "זבחי אלהים רוח נשברה", עיקר הכוונה של רוח רוח = חתך, עולה בגימטריא זבח פעמים בהמה – על האדם לזבוח את הנפש הבהמית שלו, לשבור את הגאווה שלו כנ"ל). דווקא כשמגיע ללב נשבר הוא מעורר את שם חת"ך ועושה נסירה. צריך לחשוב שעכשיו אנחנו אחור באחור – לא טוב – וצריך לחזור פנים בפנים.

אנחנו מתפללים שנחזור כולנו פנים בפנים לה' בזכות שם חתך, "פותח את ידיך [ומשביע = חתך]", ותהיה פרנסה טובה ועצומה גם בגשמיות וגם ברוחניות, הרבה אור והרבה שפע. שוב, כל הפרק הזה הוא התשובה של דוד המלך, ובזכות התשובה שלו יבוא משיח צדקנו – משיח הוא הבן של דוד. לחיים.

הם אחור באחור, לפני החתך, יש "גב אחד לשניהם" – הם דבוקים בגב. כשהם חוזרים פנים בפנים הם כבר שני אנשים, לא דבוקים. אחר כך כתוב "ודבק באשתו והיו לבשר אחד" – יש להם מצוה להדבק, אבל הם לא דבוקים בטבע, הם שנים. כשנמצאים אחור באחור – כמה שאנחנו אחור באחור, יש חסד גדול של ה' שגם כשאתה באחור אתה נדבק לה' בגב שלך. מה זה עוזר? שאתה לא נופל לגמרי – "כי יפול לא יוטל". אדרבא, אם אדם רוצה לדעת אם הוא אחור באחור או פנים בפנים – הסימן הוא אם יש לו כאב גב. אם יש כאב גב סימן שמישהו נדבק לך בגב... – זה גם לטובתך, כי בלי זה היית נופל לגמרי, הוא מחזיק אותך.

ורמז: **כאב גב** (העולה **כח, יחי**) במילוי – **כף אלף בית גימל בית** – עולה 1118, "שמע ישראל הוי' אלהינו הוי' אחד!" על ידי האריכות ב-ד – לא להחליף "אחד" ב"אחר" (לשון אחור, ענין אחור באחור הנ"ל) ח"ו – פועלים את הנסירה וחוזרים פנים בפנים.

פרנסה טובה בזכות התשובה

שוב, בכל העולם לומדים – הוא גם מביא זאת – שהשם הזה הוא סופי התיבות של

כ"ח אדר ע"ח - כפ"ח אמונה ובטחון (9)

שיעור לבנות תיכון יעלת חן

בפירוש של צמצום לשון סילוק, יש גם שתי בחינות – שני גוונים – או שממש מסלק כל מה שהיה קודם, שלא נשאר כלום, נשאר וואקום, חלל ומקום פנוי בלשון הקבלה, או שזהו צמצום בו העיקר והרוב מסתלק אבל בכל אופן נשאר מעט. לגון השני קוראים צמצום בבחינת מיעוט – היה הרבה אור קודם, לא היו כלים להכיל את האור הגדול. לא יכולנו לקבל ולכן צריך למעט. כמו שצורה מהמה – במח יש הרבה אור ובשערה יש מעט מאד, אבל לא לא-כלום אלא מיעוט.

אם כן, יש צמצום של סילוק גמור, צמצום של מיעוט וצמצום של ריכוז. סילוק ומיעוט הם שני גוונים של אותו פירוש.

שני פירושי צמצום - הצמצום

והקו

בקבלה הצמצום הראשון שה' עשה כאשר רצה לברוא את העולם הוא קודם כל לסלק את כל אור אין סוף שהיה קודם, האיר במקום בו עתיד להיות העולם, כדי לפנות מקום לעמידת העולמות – שיהיה מקום למציאות להתהוות ולהתקיים. אחר כך יש עוד צמצומים בסדר ההשתלשלות, לכן קוראים לצמצום זה הצמצום הראשון. הצמצום הראשון הוא סילוק גמור, אבל אחר כך שאר הצמצומים – עליהם נדבר היום – הם מיעוט.

א. אמונה: סוד הצמצום על ידי
כניסת המאור במקום האור

צהרים טובים לכולם. יש לכל אֵלֶּת ספר? אנחנו בעמ' ס – סיימנו פעם שעברה את פרק ג ומתחילים פרק ד:

צמצום של סילוק וצמצום של

ריכוז

מכל הנ"ל נמצא שהאמונה היא בסוד הכח דעצמותו יתברך ממש שפעל את הצמצום הראשון, [שהוא] צמצום בבחינת "סלוק" כל אור עצמותו לצדדין, כביכול. במושג צמצום יש שני פירושים, לכאורה הפכיים – יש צמצום שהוא סילוק של משהו הצדה (החוצה) ויש צמצום שהוא ריכוז של משהו פנימה.

הז"ל משתמשים במלה צמצום בדרך כלל במובן השני, כמו "צמצם שכניתו בין שני בדי הארון" – השכינה היא אור אין סוף וה' מרכז-מצמצם אותה בין שני בדי הארון בבית המקדש. לעומת זאת, בקבלה בדרך כלל משתמשים במלה צמצום במובן הראשון – סילוק משהו הצדה, פינוי מקום, כמו שלמדנו הרבה על אמונה, שהיא כח בנפש לסלק את כל המחשבות הזרות ולהיות נקי בשביל לקבל את האור מלמעלה.

* נרשם על ידי איתיאל גלעדי. לא מוגה.

מצדנו, דעת תחתון, רואים סילוק – כך אנחנו רואים את המציאות. אבל מצד דעת עליון, איך שה' יודע את האמת, לא רק שהוא לא עזב אלא גם האור שלו לא עזב – הכל חי וקיים כמו לפני הצמצום. לכך קוראים "צמצום לא כפשוטו". אם כן, במלה צמצום יש הרבה גוונים שונים. מתחיל מסילוק או ריכוז – שני הפכים – ובסילוק גופא או סילוק או מיעוט, וגם בפירוש הסילוק אליבא דאמת יש מהקצה אל הקצה, אם ממש סילוק או שרק מצדנו נראה סילוק אך באמת "אני הוי' לא שניתני", לא הוא ולא האור שלו הסתלקו. כך אנחנו מאמינים, שהצמצום לא כפשוטו. אמרנו שהאמונה קשורה לחלל, וכעת נרחיב – עיקר האמונה שלנו שהצמצום לא כפשוטו, ואף שנראה שיש צמצום, אם אנחנו מאמינים שלא כפשוטו גם מתגלה משהו מה"לא כפשוטו", מהאמת לאמתו.

סילוק באמצע וריכוז בצדדים

מי פועל את הצמצום? מדברים על הצמצום הראשון, שנקרא סילוק – אנחנו מאמינים שלא כפשוטו, אך זו המלה הנקוטה בספרי הקבלה והיא נכונה מצדנו. כתוב כאן "סילוק", שכל אור ה' מסתלק, אך לא כפשוטו. סילוק האור הוא "לצדדים" – גם מלה מכתבי האריז"ל – וגם זו מלה טעונה משמעות. בשביל מה צריך לומר "לצדדים"? כנראה יש משמעות מיוחדת בכך שהאור כעת בצד.

כשהוא אומר שהאור הולך לצדדים הוא מתכוון גם לכלול את פירוש צמצום לשון ריכוז, כי אם היה הרבה אור והכל הולך לצדדים – הוא הסתלק באמצע, אבל התרכז בצדדים. כלומר, הצדדים כאן מקבלים הרבה עצמה של אור מרוכז. נדמיין בגשמיות, כשמשוהו הולך לצדדים אז בצדדים יש את כל הריכוז של מה שהיה קודם בפנים, בתוך. כמו שנראה בהמשך, יש את האור שלמעלה – שנקרא העגול הגדול, שמקיף מלמעלה את חלל

מה עם צמצום של ריכוז? בדרך כלל בקבלה לא משתמשים במובן של ריכוז, אבל יש תופעה שמתאימה לו – הצמצום כדי לעשות את הקו (מצד פנימיות הקו, כה ההתכללות שבו, כמו שיתבאר). אחרי הצמצום הראשון, שעושה חלל לעמידת העולמות, איך ה' בורא את העולמות? יש קו של אור, עליו נאמר "אז יבקע כשחר אורך" – קרן אורה בוקעת ונכנסת למקום הצמצום. הקו הזה הוא אור אין סוף מצומצם-מרוכז (מצד פנימיותו, משא"כ מצד חיצוניותו הוא על דרך שיערה ביחס למח, שעובר דרך מסף עצם הגלגלת ועל ידי כך מתמעט עד מאד), כמו בפירוש "צמצם שכינתו בין שני בדי ארון".

אם כן, בהתהוות העולמות יש את כל סוגי הצמצום.

הצמצום – לא כפשוטו

בכל אופן, בדרך כלל כשאומרים צמצום בקבלה וחסידות הכוונה לצמצום הראשון, שהוא סילוק האור. גם בו יש שני פירושים שונים והפוכים אחד מהשני: האם כשאני אומר שיש צמצום וסילוק אני מתכוון ב'רצינות', שבאמת האור עוזב, או שהצמצום הוא רק למראית עין הנבראים ובאמת ה' עדיין נמצא עם האור שלו בדיוק כפי שהיה לפני כן? כאן יש כבר מחלוקת בין איך שהחסידות מפרשת את הקבלה לבין איך שמקובלים אחרים, לא על פי חסידות, מפרשים את הקבלה. היות שכתוב שהצמצום הראשון הוא סילוק יש אחרים שמפרשים אותו כפשוטו, שהאור הסתלק, אין יותר – הוואקום הזה, החלל, הוא באמת חלל שאין בו שום אור. אבל הבעל שם טוב לימד אותנו – יש גם מקורות לפני כן, אבל מיוחס במיוחד לבעל שם טוב – שהצמצום הראשון הוא לא כפשוטו. כלומר, הוא נראה לנו סילוק, אך באמת הוא רק העלם – האור עדיין נמצא במקום, והוא רק מתעלם, ולכן נראה לנו חלל.

המאור נכנס במקום האור

כל ההסבר הזה שייך למשפט הבא:
והוא בסוד "המאור נכנס במקום האור",
כמבואר בדא"ח.^ב

אנחנו מאמינים שהצמצום לא כפשוטו,
אז אם האור עדיין כאן – למה לא רואים אותו?
למה נראה כאילו הוא עזב והסתלק מכאן?
ההסבר – משהו מאד עמוק בחסידות – הוא
שעצמות ה', שנקראת המאור, לא נראית. לא
כמו השמש, המאור של אור השמש, שאני
רואה – את המאור האמתי, עצמות ה', שנקרא
"החשך העליון", לא רואים. אם המאור נכנס
למקום האור – מה הכוונה נכנס? הוא נמצא
בכל מקום, לא צריך להכנס, אבל הכוונה כאן
שכביכול הוא עושה 'מאמץ', הוא 'מתגבר',
להיות נוכח, לתפוס את המקום, כמו שמישהו
תופס מקום של מישהו אחר, המאור נכנס
לתפוס את המקום של האור – הוא פועל
צמצום. ככה מוסבר בחסידות. שוב, מבינים
זאת רק בגלל האמונה החזקה שלנו שזו תופעה
של העצמות ושום דבר לא הסתלק.

אם יש כאן עצמה של מאור, אף שעדיין
יש פה אור – כעת המאור תפס את הזירה ולא
רואים את האור. כמו שיש פה מישהו אחד
באיזה מקום, מישהו מאד יפה ואני אוהב, ונכנס
מישהו אחר לאותו מקום – בגשמיות לא יכולים
להיות שני אנשים באותו מקום ממש, אבל
ברוחניות כן – והוא אחר לגמרי, עם הרבה
יותר עצמה, ומכיון שנכנס כאן איני רואה את
הראשון אף שעדיין נמצא כאן. יש דוגמה
בגשמיות? לא של חשך ואור, אבל כן של אור
ואור – ביום, כאשר השמש זורחת, כל
הכוכבים נעלמים, אף שהם עדיין למעלה
בשמים. אנחנו לא רואים את הכוכבים לא כי
אינם בשמים אלא כי יש פה שמש – אור השמש

הצמצום – יש את החלל ויש את המציאות של
הצדדים. זה יהיה מאד חשוב. דווקא בגלל
הסילוק יש ריכוז בצדדים. כשאומרים שה'
צמצם את שכינתו בין שני בדי ארון הכוונה
שהריכוז באמצע, אבל גם הסילוק הוא ריכוז –
בצדדים. אחר כך הוא ממשיך קו לתוך החלל,
שהוא ריכוז באמצע.

נשיאת הפכים בצמצום לא

נפשוטו – רק נכת העצמות

שוב, למדנו שהאמונה שלנו היא סוד כח
ה' בעצמו שפועל את הצמצום. איך קוראים
לתופעה הזו? למה אני אומר שלעצמות – לה'
עצמו – יש את הכח לחולל את הצמצום ולעשות
חלל? אני אומר לחולל כי מדובר בחלל. אולי
לא כח עצמי, אלא כח פחות ממנו? לעשות חלל
– שלעיינינו יראה שאין פה שום דבר, אבל מצד
ה' לא קרה שום דבר, נשיאת הפכים גמורה בין
דעת תחתון לדעת עליון, לחולל כזה נס ופלא –
רק בכח העצמות, בכח ה' שנושא הפכים
לגמרי.

נסביר בנוגע לנו: קורים לאדם דברים –
יש דברים שנראים טובים ויש דברים שנראים
לא טובים. הצמצום נראה גם לא טוב (מצדנו)
וגם טוב (מצד ה'). איך יכול להיות כזה דבר,
שהכי רע והכי טוב באותו זמן? זו דוגמה של
נשיאת הפכים, שהיא רק בכח העצמות, ה'
עצמו. זו האמונה שלנו, שעצמותו ממש
מחוללת את מה שנקרא הצמצום הראשון,
סילוק האור לצדדים, שעוד נדבר עליהם יותר.
כמה שוה **הכי רע** ועוד **הכי טוב**? **אהיה**
פעמים **טוב** – עוד יתגלה שהכל מה שהיה הוא
ויהיה הוא באמת הכי טוב. בשביל הגימטריא
הזאת צריך לכלול **הכי רע**, והוא סוד "הרע
כסא לטוב".

^ב ראה סוד ה' ליראיו עמוד עב, הערה כא.

אנחנו עדיין לא רואים אותו אבל הוא מתגלה, הוא חושף את עצמו, לכן האור שהיה פה קודם נעלם.

2. בטחון: המשכת הקו למקום החלל (כיבוש הארץ)

הקו - נשמות עולמות א"ק אבי"ע

עד כאן הסברנו את סוד האמונה. מהו הבטחון לפי זה?

הבטחון הוא בסוד המשכת הקו וחוט אור אין סוף ב"ה [אחרי הצמצום], אור אין סוף הממלא כל עלמין [מה שנשאר סביב החלל הוא הסובב כל עלמין, אך מה שנמשך להוות את העולמות הוא הממלא כל עלמין.], כלומר שכל העולמות, החל מסוד אדם קדמון המוציא הבלוי אח"פ וכו' [צריך לצייר זאת: ה' עושה חלל, עגול, ואחר כך ממשיך קו - הכח שלו לברוא את העולמות. הקו הזה הוא כמו נשמה כללית, אבל פנימית, בתוך כל העולמות - גם בתוך כולנו. כלומר, אצל כל אחד, בנשמה שלך, יש טפת אור מהקו. הקו הזה הוא הנשמה של הכל. לנשמה הזו של הכל קוראים ממלא כל עלמין - ממלא את הכל, את כל העולמות, את כל הנשמות, את כל הנבראים.

אנחנו מכירים ארבעה עולמות, אצילות-בריאה-יצירה-עשיה, אבל יש למעלה מהם מי שמאציל-מוציא אותם והוא נקרא בקבלה אדם-קדמון, א"ק בראשי תיבות. כשרוצים להבין קצת בשכל, לפי החסידות, א"ק הוא בעצם התכונן של ה' אחרי הצמצום לגבי כל העולמות, כל מה שעתידי להיות.

יש שני תכוננים של ה' לגבי בריאת העולמות, שהוא בורא אותנו. תכונן אחד, כביכול, הוא לפני הצמצום - בהמשך נגיע

בהיר מאד והוא כאילו מעלים את המצאות הכוכבים. כאן יש מאור, שלא רואים אותו - הוא חשוך בעצם - והוא תופס את מקום האור, ואז אף על פי שהאור הראשון נמצא כאן איננו רואים אותו. שוב, לא כל כך פשוט, שהרי כל הזמן המאור נמצא שם - כל הזמן הוא הצטנע, ופתאום המאור החליט שאיני מצטנע, אני פה עם כל עצמתי, אך לא רואים אותי, עדיין צנוע, אלא רואים רק חלל, כאילו אין פה שום דבר.

זהו אחד המשפטים הכי חשובים בחסידות - המאור נכנס במקום האור, כח העצמות מתעצם ביותר במקום הצמצום (נשים לב שעצם וצמצום הם לשון נופל על לשון). היות שהביטוי כל כך חשוב, נחשב כמה הוא שוה - כולן הביאו את המחשבות? **המאור נכנס במקום האור** עולה 832 - בגימטריא **ארץ ישראל**. משהו מאד נחמד - אם יש כמה משפטים בחסידות הכי חשובים הוא אחד מהם, והוא שוה **ארץ ישראל**. מספר חשוב מאד בפני עצמו - **לב פעמים הוי'**. **לב** הוא גם **כבוד**, "וימלא כבוד הוי' את כל הארץ". הכבוד של ה', שנמצא בגלוי דווקא כאן, הוא התופעה של כניסת המאור בתוך האור - שמסבירה את מה שהצמצום לא כפשוטו.

בנפש היינו שיש משהו שנראה הכי רע, ואף על פי כן הוא הכי טוב. קשה לקבל זאת, אבל זו האמת לאמתו. יש שלשה מושגי אמת - שפת אמת, הצדדים של האמת, אמת ואמת לאמתו. כניסת המאור במקום האור היא דוגמה של אמת לאמתו. כל זה אמונה - אנחנו רואים חלל ומאמינים, לא רק שהוא לא כפשוטו, אלא מתבוננים שהוא לא כפשוטו כי המאור נכנס כאן, העצם כאן, ולכן איני רואה את האור. ה' כאן, בגלוי מבחינתו, אך עדיין צנוע מבחינתנו. מבחינתו קודם היה צנוע ועכשיו הוא מתגלה -

² "און חומם פה". ראה ע"ה שער ד - שער

הייתי חושב שההאנשה מתאימה לעולמות התחתונים, אבל למרבית הפלא עיקר ההאנשה בקבלה הוא בתיאורי אדם קדמון, שיש לו אזנים ועינים וחוטם וכו'. הכל אנושי – לכן נקרא אדם – והכל משמעותי באריז"ל בשביל לתאר איך ה' בורא את העולם. יש מושג שמופיע כאן – הבלי אח"פ. הבל הוא סוג של הארה שיוצאת ממקום מסוים. למשל, מהאף או מהאזן. מהאזן לא כל כך מורגש, אבל מהאף והפה ברור שיוצא הבל כאשר נושמים. גם מהאזנים יש הבל שמהדהד. אז יש מושג מאד עמוק בקבלה שנקרא הבלי אח"פ – אח"פ ר"ת און-חוטם-פה. ההבדלים האלה הם מאד משמעותיים בהתהוות העולמות. שוב, יש בזה האנשה כבדה, ודווקא במקום הכי נשגב – אחרי הצמצום – שנקרא א"ק.

הזהירות מהגשמה

כמובן, ח"ו לפרש את הדברים כפשוטם, אבל "דברה תורה בלשון בני אדם" וכל הקבלה היא משל (אחד מפירושי ענין הקו בחסידות הוא כח להמציא משל לנמשל העליון). יש אפילו אחד מגדולי האחרונים שבתחלה היה מסופק אם התלמידים של האריז"ל, שכתבו את כל דבריו, ידעו להפשיט את המשל מהגשמיות שלו ולהשיג את הנמשל. פשוט שהאריז"ל אמר דברים במשל והיה קשור לנמשל, ויש מי ששואל האם התלמידים שכתבו את הדברים ידעו להפשיט את המשל ולהגיע לנמשל המופשט מגשמיות לגמרי. בכל אופן, זו לא שאלה של החסידים – אצל חסידים פשוט שהתלמידים שכתבו את דברי האריז"ל ידעו טוב-טוב שהם רק משל וצריך להפשיט מהגשמיות. זהו גם קשור להבדל בין חב"ד לשאר זרמי החסידות – חב"ד, האדמו"רים החל מאדמו"ר הזקן, לא פוזחים להשתמש בביטויי הקבלה ולהסבירם. היו חברים של אדמו"ר הזקן, תלמידי המגיד, שאמרו שלשון

אליו. עליו כתוב "שיער בעצמו בכח כל מה שעתיד להיות בפועל" – עוד לפני שה' מתחיל, עוד לפני הצמצום, הוא מתכנן כל מה שיהיה. על התכנון שלפני הצמצום כתוב "אסתכל באורייתא וברא עלמא" – התכנון הזה הוא התורה הקדומה, כמו שרטוט בו ה' מסתכל ולפיו בורא את העולם. כמו שהאדריכל עושה שרטוט ולפיו הפועלים בונים את הבנין. זהו התכנון שלפני הצמצום, אבל יש גם את התכנון המעשי – אולי אפשר לדמות להבדל בין אדריכל למהנדס שטח. אחרי שהאדריכל משרטט הכל צריך בכל אופן מהנדס שמפקח בפועל על העבודה בשטח. זהו יחס טוב בין התכנון שלפני הצמצום לתכנון שאחרי הצמצום. לתכנון שאחרי הצמצום קוראים אדם קדמון, והיות שהעולם הראשון שיוצא ממנו הוא אצילות קוראים לו עצמו מאציל.

עיקר ההאנשה (הגשמה) -

תיאורי א"ק שלמעלה מהעולמות

אנחנו יודעים כמה הרמב"ם מרחיק האנשה – שלא נחשוב שלה' יש אברים של גוף, ח"ו, אין לו גוף ולא דמות הגוף. בכל אופן, בקבלה משתמשים בדימויים של האנשה. דווקא החסידות באה לשלול, שלא נחשוב בטעות שח"ו שיש למעלה אברים או כיו"ב. בכל אופן, מאד מענין ומשמעותי, שעיקר ההאנשה של הקבלה היא דווקא במדרגה שנקראת אדם קדמון – המדרגה הכי גבוהה אחרי הצמצום (לפי זה, פעולת הצמצום היא לפעול מעין היפוך יוצרות, מהפשטה גמורה, לפני הצמצום, למה שנראה כהגשמה גמורה, תכף לאחר הצמצום, והיינו כידוע שלפני הצמצום כח הבלי-גבול של ה' נמצא בגלוי וכח הגבול שלו נמצא בהעלם גמור, וכל ענין הצמצום הוא להפוך את היוצרות שח הגבול יהיה בגלוי וכח הבלי-גבול יהיה בהסתר).

אותיות "אז יבקע כשחר אורך" שהולך על הקו). בשביל מה צריך סרגל? בשביל למדוד – לתת לכל דבר את המדה שלו, כמה הוא ארוך, כמה הוא רחב, כמה הוא עמוק. אם כן, הקו נקרא "קו המדה". כשאני מודד כל דבר אני בעצם מחלק אותו ממהו אחר – לך יש את המדה הזו ולך יש מדה אחרת. המדות מחלקות בין מציאות למציאות, בין דבר לדבר.

מהו חוט? באיזה הקשר משתמשים במלה חוט? מיוחד לבנות ונשים – חוט תפירה. יש עוד מלה בשביל לתפור? "פתחי לי אחתי" – לשון איחוי. יש את אחיה הנביא, אחיה השילוני – נקרא כך כי הוא נבא את קריעת הממלכה, והוא צריך לחזור כדי לאחות את הממלכות. סוד אחיה השילוני, הרבי של אליהו הנביא והמורה הרוחני של הבעל שם טוב, הוא "קורע על מנת לאחות". כמו שיש "סותר על מנת לבנות", יש תפר לא מדויק והחייט קורע אותו – בזהירות – כדי לאחות יותר טוב. זה הסוד הכי עמוק בעם ישראל, כשאנחנו רואים איזה קרע בעם – חס ושלום, אבל עדיין קיים – הוא קורע על מנת לאחות. אם בית המקדש נחרב זהו סוד "סותר על מנת לבנות" ובעם ישראל הסוד הוא "קורע על מנת לאחות". אם כן, חוט הוא הכח לתפור, לאחות. יש מלאכה יהודית – לבעלי המלאכה האלה היה אפילו בית כנסת רק עבורם, מלאכה הכי מקובלת אצל יהודים מדורי דורות – להיות חייטים. לא רק בנות. היהודים החייטים היו עושים את הבגדים למלכים הגוים כי היו מאד טובים – יש חוש יהודי להיות חייט, לתפור בגד טוב. למה? כי חייט הוא מאחד, יש לו חוש באחדות, גם חוש בתפארת – תפארת היא הקו האמצעי, קו האיחוי והאיחוד.

בכל אופן, החוט הוא כח ההתכללות שיש בקו. המלה קו בפני עצמה היא כח המדידה שיש בקו, ההתחלקות. כח ההתחלקות הוא החיצוניות של הקו, והוא גם קודם – אין מה לאחות אם אין דברים מחולקים אחד מהשני.

הקבלה לחוד ולשון החסידות לחוד – כשמדברים חסידות לא צריך להשתמש בביטויים כמו הבלי אח"פ, כי אדם פשוט יכול ליפול מהם בהאנשה, בהגשמה בלשון החסידות. אדמו"ר הזקן כתב בתניא שקבל מרבו, הרב המגיד, שצריך דווקא להשתמש בביטויים אלה, רק לדעת איך להפשיט אותם ולהגיע לנמשל. זו דרך חב"ד, וכמו שאנחנו מסבירים שכל דבר שאדמו"ר הזקן עשה ושאר הצדיקים פחדו לעשות הוא כי הוא קבל כחות מיוחדים מן השמים לעשות זאת, ולא רק לעשות לעצמו אלא להנחיל לכל החסידים שקשורים אליו ולומדים את החסידות שלו. בכל אופן, כל זה היה רק מאמר מוסגר על הביטוי הבלי אח"פ.

קו וחוט – נדידה והתכללות

נחזור, יש את העגול הגדול, את הצמצום, ואז נמשך קו וחוט. לפעמים אומרים רק קו, אבל הביטוי המלא הוא קו וחוט – שני מושגים, שכנראה מדברים על שתי בחינות שיש בו, כמו שתיכף נסביר. בכל אופן, אומרים אותם יחד. אותו קו וחוט הוא נשמת אדם קדמון, ממנו יוצאים כל העולמות וכל העולמות], מלבישים אורו [של הקו, הממלא כל עלמין]. ונמדדים ומתכללים וב"ז ע"פ דרכו [של הקו].

שתי המלים, "נמדדים ומתכללים", בעצם באות להסביר ולחלק מהו הקו ומהו החוט. בדרך כלל בחסידות אומרים שבקו יש שני כחות – הוא פועל שני דברים – התחלקות והתכללות:

מהו קו? קו מופיע בתנ"ך בביטוי "קו המדה" – קו הוא כמו סרגל (בקבלה וחסידות משתמשים בביטוי "**מאמר קו המדה**" שעולה בגימטריא **אמת**, היינו "אמת הבנין" – ה' בונה את העולם במדת האמת שלו, אותה מדה שהוא נותן ליעקב, כמ"ש "תתן אמת ליעקב", **יעקב**

בבריאת העולמות יש קודם התחלקות, ואחר כך בא כח יותר פנימי לחבר ולאחות אותם, שתהיה התכללות (מצד אור פנימיות הקו, שהוא סוד צמצום לשון ריכוז כנ"ל). כל זה הסבר למה אומרים "קו וחוט" – כח ההתחלקות וכח ההתכללות, "נמדדים ומתכללים".

עבודת הבריורים ועבודת

היחודים בהיסטוריה

למה כאן אמרנו "לפי דרכו"? כי הקו בתנועה, הולך בדרך. ככל שהקו יורד לתוך החלל – כל ההיסטוריה, כל תולדות העולם, היא בעצם ההיסטוריה של דרך הקו שהולך ומתקדם. ככל שהוא הולך יש דברים שמתהווים מסביב, יש דברים שקורים – הכל מסביב לקו. כל הדברים שקורים – שהם בעצם כל מה שקורה בחיים של הפרט, בחיים של הכלל, בכל ההיסטוריה – הם סביב הקו שכעת בדרך. קודם כל דברים מתחלקים אחד מהשני, ועבודת החיט היהודי היא לגלות את הכח הפנימי של הקו – החוט – שבביל לחבר דברים יחד.

קשור גם לשתי עבודות. גם לחיצוניות הקו יש עבודה. יש לנו עבודה שמקבילה לחיצוניות הקו ויש לנו עבודה שמקבילה לפנימיות הקו – עבודה של קו ועבודה של חוט. עבודת החוט היא לחבר, לייחד – עבודת היחודים. מישהי יודעת מה העבודה השניה? יש שתי עבודות של היהודי בעולם הזה – עבודת היחודים, יותר פנימי – וגם עבודה יותר חיצונית. (עבודת הבריורים?) בדיוק. עבודת הבריורים היא בעצם לחלק. יש שני סוגי בירורים – או שאני בורר בר מהפסולת או פסולת מהבר, אבל בשניהם אני מחלק בין דברים. הרבי אמר שהסתיימה עבודת הבריורים – נגמרה העבודה ששייכת לחיצוניות הקו – ונשארה רק עבודת החוט, לאחות ולתפור דברים יחד, עבודת היחודים.

חלל ומקום פנוי – הצמצום מצד

ה' ועבודת הטיהור שלנו

כמו שלקו יש שני שמות, גם ביחס למקום אליו הוא נמשך יש שני ביטויים – חלל ומקום פנוי ("חלל מקום פנוי", ביטוי שמופיע בספרי החסידות, עולה בגימטריא 400, 20 ברבוע, האות ת, חותם האלף-בית. באות ת יש נשיאת הפכים של "ת תחיה ת תמות", הכי טוב יחד עם הכי רע, כנ"ל בסוד הצמצום).

מה ההבדל בין "חלל" ל"פנוי"? חלל רק אומר וואקום – שאין שם שום דבר. מקום פנוי גם הוא וואקום, אבל הביטוי אומר לי שכנראה קודם היה פה משהו ופינו אותו, ורוקנו. יש גם ביטוי מקום ריקן. במחשבה על כל פנים יתכן מקום ריקן מלכתחילה, אבל יתכן שאני עדיין חש שהיה פה משהו והתרוקן – המקום התפנה. כמו שיש איזה רכב שכתוב עליו "פנוי להובלה" – סימן שקודם היה משהו, לא היה פנוי, ועכשיו הוא פנוי. [פנוי להובלה גם פנוי שימלאו אותו.] נכון, זה בדיוק מה שקורה.

מה היה קודם במקום? מה למדנו בפרק הראשון? אמונה אמורה לפנות דברים, לפנות תופעות שליליות שהיו קודם, מחשבות זרות. כעת המקום פנוי לכניסת מחשבות חיוביות (כמו בת פנויה שהיא פנויה להתחתן). המלך נכנס למקום שלו, לארמון, כשהוא פנוי ונקי – כעת הוא יכול להכנס.

בעצם מי שעשה את הפינוי הוא המאור שנכנס למקום האור, כנ"ל, אבל מפני שהוא פינה את האור הראשון נכנסו לחלל מקום פנוי דברים לא רצויים. כתוב "והבור רק אין בו מים" – "מים אין בו, אבל נחשים ועקרבים יש בו". כשה' עושה את החלל, מצד החיצוניות, ללא העבודה שלנו (כל פעולה מלמעלה בלי שיתוף הפעולה מלמטה היא בהכרח חיצונית היות שהתחתון אינו כלי לקבל את אור כח הפועל), הוא עלול להתמלא מיד מחשבות זרות, נחשים ועקרבים, כמו שלמדנו בהתחלה. אני

צדדים, ימין ושמאל, אבל כאן צריך לדמיין קצת אחרת – בכל נקודה בעגול יש שני צדדים, בחוץ ובפנים. בחוץ נמצא אור אין סוף, צד מואר, ובפנים החלל הפנוי, שבתחלה הוא ארץ כנען, צד אפל. כל מה שאנחנו מדברים הוא שבתוך האפל הזה יש כח אדיר, פוטנציאל שעלינו לגלות, שהוא בעצם המאור (שנכנס במקום האור). שוב, יש שפה – כשלמדנו את הנושא אמרנו שבפשטות שני צדדים של האדם הם כמו שני פרופילים, ימין ושמאל, אבל כאן הדימוי הגיאומטרי אחר, יש עגול עם צד מואר בחוץ וצד אפל בפנים, ויש לו שפה שהיא בעצמה נקראת צדדים. "צדדים" אומר שבכל נקודה בשפה הזו יש שני צדדים, ובשפה גופה יש ריכוז של האור שהיה קודם בפנים וכעת המאור דחק אותו לצדדים. בחיצוניות זו ארץ כנען ואנחנו מצויים לרשת אותה.]

[לכן מודגש כאן שבפנימיות הצד המואר הוא המקור ממנו מגיעים לכבוש את הארץ בני ישראל –] שבאו מעבר הנהר [לא ביציאת מצרים, אלא שרש עם ישראל מעבר לנהר פרת – משם בא אברהם אבינו. כעת אנחנו, הבנים שלו, צריכים להכנס ולרשת את הארץ. "עבר הנהר" הוא אור אין סוף שלפני הצמצום, הצד המואר – נהר לשון נהרה, אור.], דהיינו מבחינת האוא"ם שלפני הצמצום, כמבואר בדא"ח ^ה

תכלית כיבוש הארץ -

התפשטות ארץ ישראל בכל הארצות

מה רוצים מכל זה? אנחנו מגדירים את הקו כבטחון. הקדושה של מקום החלל – שהוא גם קדוש – היא אמונה, אבל בשביל לכבוש את הארץ צריך הרבה בטחון, ודווקא בטחון פעיל, כמו שכתוב כאן. הבטחון הזה הוא סוד הקו.

צריך לפנות אותן, ואז אני מזמין את המאור – שאני מאמין חזק שנמצא כאן (הרי הוא זה שפעל את הצמצום כנ"ל) – להופיע בדעת התחתון שלי, ושגם אזכה לראות את המציאות מתוך העיניים של ה', מדעת עליון, שהרי מצדו לא קרה שום דבר, "אתה הוא עד שלא נברא העולם אתה הוא משנברא העולם", "אני הוי' לא שנית".

כיבוש הארץ: נניסה מהצד

המואר (מסביב) לצד האפל (במרכז)

כל ההשתלשלות והעבודות שלנו במציאות הן סביב הקו, ובכך מתחיל המשפט הבא, שנותן דוגמה לכניסת הקו למקום החלל: ירידת הקו למקום החלל ומקום הפנוי, היא על דרך כניסת בני ישראל לארץ כנען [מדמים את כל החלל למה שה' בתחלת הבריאה כבר ייעד את המקום הזה, ארץ ישראל – בגימטריא "המאור נכנס במקום האור", כנ"ל – לעם ישראל, שרק הוא יוכל לגלות את המאור שבו. אבל, בינתיים, ה' נתן את המקום לכנען – היפך-הקדושה לגמרי. בינתיים הוא כאילו מסר את החלל לנחשים ועקרבים, שהם יופיעו בתוך "הבור רק אין בו מים", "מים אין בו אבל נחשים ועקרבים יש בו". לפי זה כניסת עם ישראל לארץ כנען היא כמו זריקת יוסף לתוך הבור. יוסף נזרק ללא רצונו, אבל ה' מצוה אותנו להכנס ולכבוש את הארץ, לרשת את הארץ.]

נחזור רגע לצדדים: מי שעוקבת אחרי השיעורים של החזשים האחרונים – מדברים על שני צדדים, הצד המואר והצד האפל של הנפש. אם ה' סלק את האור, אבל בעצם ריכוז אותו בצדדים, מהם הצדדים? יש איזו שפה, כמו "שפת אמת", בה מה שהיה בפנים מרוכז. בדרך כלל אני חושב שיש קו באמצע ושני

^ה ראה לקוטי מוהר"ן סד.

^י החלל מר"ח שבט.

ירושת הארץ - בטחון פעיל עם "זכרון ארץ ישראל"

[אם הדימוי הוא ירושת הארץ - מה צריך בשביל לרשת את הארץ? המון בטחון. לא סתם בטחון, אלא בטחון פעיל לכבוש את הארץ מפני יושביה. אם כן, הכניסה לארץ, הכיבוש והישוב שלה] דורשים התעצמות במדת הבטחון הפעיל, הבטחון העצמי כנ"ל, [אי אפשר להגיע לכאן ורק לומר "חשוב טוב יהיה טוב" - "חשוב טוב יהיה טוב" טוב לחו"ל, אבל בשביל לרשת את הארץ צריך בטחון פעיל.

אבל בטחון פעיל הוא מסוכן - למה? יש חשש של מחשבת "כחי ועצם ידי עשה לי את החיל הזה" - בדיוק מה שקורה כאן, בדורות שלנו. לכן צריך את הזכרון שבספרים הקדושים נקרא "זכרון ארץ ישראל" - שלא לומר "כחי ועצם ידי עשה לי את החיל הזה" אלא לזכור "כי הוא הנתן לך כח לעשות חיל". זו תכלית הקו - "אז יבקע כשחר אורך", כחו של יעקב ש"מטתו שלמה", תפקיד כל היהודים להכנס למקום החשך ולרשת אותו. לשם כך צריך בטחון פעיל, זכרי - כולם צריכים להיות זכרים גבורים, גם הבנים וגם הבנות. אך יש סכנה, סכנת "כחי ועצם ידי", ולכן צריך את הזכרון: [אך בזכרון תמידי ("זכרון ארץ ישראל") "כי הוא הנותן לך (דרכך, שאתה תקום ותיזום ותכבוש את הארץ.) כח לעשות חיל (להצליח.)".]

מה כתוב בפסקה שקראנו? שהאמונה היא הכח לעשות חלל, כניסת המאור במקום האור, עם כל המשמעות, והבטחון הוא הקו שתכליתו למלא את החלל באור-כי-טוב - להתפשט בכל הארצות, לעשות מהכל ארץ ישראל, כביטוי הצמח צדק, "מאך דא ארץ ישראל", לעשות בכל מקום ארץ ישראל.

[הקו הוא על דרך בני ישראל שבאים לארץ] לרשתה [אנחנו, היהודים, שלוחי ה' להכנס לתוך החלל ולרשת אותו, עד שבסוף נגלה שבעצם מה שיש כאן בחלל הוא עצמות ה'!]. כבוש הארץ וישובה [כתוב שלקח שבע שנים לכבוש את הארץ ועוד שבע שנים לחלק את הנחלות וליישב את הארץ. ביחד - כבוש וישיבה - נקרא ירושת הארץ, שדורשת שבע של כיבוש ושבע של ישוב.]

[וכל שכן תכלית כונת ירושתה] [עד כאן דובר על ירושת הארץ בפעם הראשונה, הכיבוש במלחמה על ידי יהושע ואחר כך צריך ליישב, ולארץ הזו יש גבולות. אבל מה התכלית?] - "עתידה ארץ ישראל שתתפשט בכל הארצות" [הכרת המאור ישכנס במקום האור צריכה להתפשט לכל הארצות, ולא רק כל הארצות בעולם הזה אלא כל העולמות, כל החלל הפנוי. עדיין לא ירשנו וכבשנו נכון את ארץ ישראל - כל זמן שאין לעם ישראל תודעה של מה שלומדים כאן, אמונה צרופה, לא הגענו לכאן עדיין. אנחנו עדיין בגלות. אבל אחרי שמגיעים לכאן ומתעצמים עם קדושת ארץ ישראל יש את התכלית האמתית, שהתודעה המקומית של ארץ ישראל תתפשט בכל הארצות, בכל העולם, עד שכל החלל הפנוי יימלא בגילוי המאור שנכנס במקום האור כדי לחולל את החלל. אנחנו עכשיו הקו, וכל מה שכתוב כאן בא להמחיש למה הקו הוא בטחון (קו הוא גם לשון תקוה, "קוה אל הוי' חזק ויאמץ לבך וקוה אל הוי'" - כל הזמן אנחנו בתקוה טובה ש"עוד מעט" נגיע לתכלית, למשיח, וגם בזמנים קשים אנחנו בתנועה נפשית של "אולי יש תקוה". אף פעם לא מתיאשים ח"ו, כל הזמן מתחזקים בבטחון).
[כאן חסר בספר סוגר סוגריים -]

¹ דברים ה, חי.

¹ ראה פסק"ר פ' דשבת ור"ה, ב. ילק"ש

הדוגמה היא ציור המנורה – מנורת המקדש היא ממטה למעלה, אבל נצייר מנורה הפוכה. הקנה האמצעי יורד ומגיע לכפתור ומה יוצאים ממנו? קנים [לא עגולים!] כאן אלה עגולים – כנראה אם המנורה הפוכה זה "הפוך על הפוך". בכל אופן, הקו יורד קצת – ראשית הקו – ומגיע לאיזו נקודה, שיש בה רגישות מיוחדת, שצריך להסביר מה היא, ואז הוא מוציא עגול, עוד עגול. אחר כך הוא ממשיך לרדת, מגיע לעוד נקודה, ופתאום מוציא עוד עגול של אור. ככה קורה עשר פעמים – יש עשרה עגולים, עגול הכתר, עגול החכמה וכו', לפי הספירות. זו תופעה מאד חשובה בקבלה, ורוצים להסביר אותה לענייננו בנפש – בהקשר של אמונה ובטחון. מהם העגולים האלה ולמה הקו צריך להוציא אותם.

ג. המשכת עגולים מהקו

קו החיים – תנועה והתקדמות

בדרך ירידת הקו מדרגה לדרגה (מהשגה להשגה ומהצלחה להצלחה) כמו שאמרנו, הקו יורד – הוא בתנועה, סימן שהוא חי. יש ביטוי שעוד מעט נשתמש בו – "קו החיים". מה הסימן שדבר חי? שהוא בתנועה. כתוב "כל חי מתנועע" – דבר חי זו כל הזמן. אי אפשר לומר ככה על אור אין סוף, זו איזו הגשמה, אבל הקו שאחרי הצמצום – גם לענייננו – הוא חי, נע, יורד מדרגה לדרגה.

בירידה מדרגה לדרגה של הקו היא בעצם מוציא את ההיסטוריה, כל קורות העולם. הירידה היא לפי סדר הספירות – יש ירידה במוחין, מהשגה להשגה, השגה יותר גבוהה והשגה פחות גבוהה, ויש את המדות. עיקר המדות כאן הוא הנה", המעשה – "הוא הנתן לך כח לעשות חיל", להצליח במעשים, לרשת את הארץ. מי שקשור לקו יורד מהשגה להשגה ומהצלחה להצלחה.].

יציאת העגולים מהקו – קני

המנורה

[כעת מופיע מושג חדש, שעוד לא פגשנו – תוך כדי שהקו יורד] הוא מוציא עגולים [שוב ביטוי שלקוח מכתבי האריז"ל]. יש חלל ולמעלה ממנו יש את העגול הגדול – אור הסובב כל עלמין. יש קו שבוקע, נכנס לתוך החלל הזה. כתוב שהוא כביכול נכנס, ובדימוי גשמי – יש קטע קטן שלו שנקרא "ראשית הקו", שרק מתחיל לרדת לתוך החלל, ופתאום קורה משהו שצריך להבין למה הוא בכלל קורה.],

היושר והעגולים שזמנו – חוט

השדרה והצלעות

נסביר בהמשך שהעגולים האלה הם כמו צלעות – באמת עגול, עוד יותר דומה מהמנורה, כמו הצלעות שיוצאות מחוט השדרה. יש לאדם שדרה, וחוט השדרה הוא דימוי מאד חשוב של הקו. אנחנו מסבירים שהקו הוא בטחון – איך אומרים היום על אחד שיש לו בטחון חזק? יש לו חוט שדרה חזק. ככה צריך, לחזק את הגב, שהגב יהיה זקוף קומה בקדושה – "ואולך אתכם קוממיות", ה' רוצה שנלך זקופים. לפעמים קומה זקופה היא לגריעותא – מה יכול להיות? לא סתם גאוה, אלא בטחון עצמי פסול, כי הוא מייחס זאת לעצמו ולא ל"הוא הנתן לך כח לעשות חיל". אבל אם אנחנו בתודעה האמתית, "כי הוא הנתן לך כח לעשות חיל", ה' רוצה שדווקא נהיה זקופים – לכן ברא את האדם זקוף, עם שתי רגלים, לא כבהמה עם ארבע רגלים שמסתכלת על הארץ. לעתיד

זכרון האמונה בנקודות הרגישות

שבקו הבטחון

[שוב, הפסקה הזו באה להבין מהו ענין העגולים המשניים. יש עגול גדול לפני הצמצום, אור אין סוף הסובב כל עלמין, וכעת החידוש שהקו, הבטחון, כל הזמן מוציא עגולים, מוציא צלעות, מוציא קנים.] כאשר שרש כל העגולים הוא בעגול הגדול שלפני הצמצום [יש לעגולים שרש משותף. הממלא כל עלמין יורד, ותוך כדי הירידה מוציא כל פעם הארה – השתקפות – של העגול הגדול הסובב כל עלמין].

שוב, העגול העליון הוא אמונה והקו הוא בטחון. אם הבטחון יורד וכל פעם באיזו 'נקודה רגישה' מוציא עגול – הקו כאן הוא החיים של כל העולם, ההיסטוריה, או החיים של כל אחד ואחת – האדם בוטח, אני בוטח, אבל אני מגיע לאיזו נקודה רגישה, שבדרך כלל היא נקודת חולשה. נקודת חולשה יכולה להיות גם משהו חיובי. כדי להמשיך אני צריך להזכר באמונה, להוציא עוד פעם עגול של אמונה. לפי זה, כל עגול של אמונה הוא על דרך "שבע יפול צדיק וקם" – הצדיק היה חזק בבטחון ופתאום נחלשה דעתו, יש הרבה פעמים בחיים חלישות הדעת, ואז צריכה לקרות תופעה חיובית של הוצאת עגול, עוד פעם להוציא עגול של אמונה (**עגול של אמונה = ישראל**). אנחנו, עם ישראל, "מאמינים בני מאמינים" – כל דור ודור, "דור הלך ודור בא והארץ [האמונה] לעולם עומדת", מוציא עוד עגול של אמונה, והיינו סוד "וגם נצח ישראל לא ישקר ולא ינחם כי לא אדם הוא להנחם". אמונה היא בחינת "לא אדם" בעוד בטחון הוא בחינת "אדם").

שרש כל האמונות האלה הוא בעגול הגדול שלפני הצמצום, אבל פשוט שהעגול הגדול שלפני הצמצום והעגולים המשניים אינם אותה דרגה של אמונה. האמונה בעגולי המשנה היא אמונה פחותה, אמונה שאחרי הצמצום.

לבוא, כשיבוא המשיח, כתוב "ואולך אתכם קוממיות" – בטחון של קדושה, "כי הוא הנתן לך כח לעשות חיל".

אם כן, בטחון בגוף הוא חוט השדרה. בחוט השדרה יש חוליות – כמו הכפתורים של המנורה – והחוט יורד בתוך החוליות. כמו הבריחים במשכן, הם בתוך עגולים. מתוך החוליות האלה יוצאות צלעות, כמו עגולים – זו המנורה הפנימית, שבה באמת הקנים יותר עגולים מאשר ישרים. יש לצלעות האלה קשר מיוחד גם לאשה – למה? ה' ברא את האשה מצלע. אף על פי שמפרשים שצלע מובנו צד, בכל אופן הפשט של צלע בגוף הוא לשון צלעות – יש משהו בצלעות, העגולים שיוצאים מהקו, שהן מקור של התהוות האשה. לכן מאד צריך להבין מהם העגולים שיוצאים מהקו.

כמה צלעות יש? למדתן בשיעור אנטומיה? יש כזה שיעור? בהמשך כתוב כאן כמה חוליות יש – כפי שחז"ל מציינים. בעגולים, לפי הקבלה, יש עשרה, אבל כאן יש יותר. יש **חי** חוליות – למה משמעותי? זו אחת הסבות לפי חז"ל שיש **חי** ברכות בתפלת שמו"ע. עבודת התפלה יוצאת ממח הדעת, מח האחור, והיא קשורה גם לשדרה – יש בתפלה משהו שמחזק את הבטחון. מחד תפלה היא ביטוי של אמונה, אבל **חי** ברכות – **חי** חוליות השדרה – הן חיזוק הבטחון, כי השדרה היא בטחון. לא כתוב כאן כמה צלעות יש, אבל כמה כפתורים שמוציאים קנים יש בגוף? 12. בכל צד יש 12 צלעות – 12 כפול 2. מתוכן יש חלוקה לשבע שנקראות 'צלעות אמתיות' ועוד חמש שנקראות 'צלעות לא אמתיות' – ה-12 מתחלקות ל-**זה** – צריך להבין את ההבדל ולמה נקראות כך. היות שיש **זה** בצד אחד ו-**זה** בצד שני יש כאן תופעה מובהקת של "וקרא **זה** אל **זה** ואמר קדוש קדוש קדוש". לפחות אחת הצלעות האלה היא מקור התהוות האשה.

לעשות משהו אתה צריך סדר, קדימה ואיחור, אבל אם אתה רק משקיף על המציאות הכל שוה. "שויתי הוי' לנגדי תמיד" – הכל שוה, השתוות שבלשון הבעש"ט היא "הן ולא שוין אצלו". יש אחד שרוצה חזק משהו – ילד רוצה חזק סוכריה, צועק ובוכה לאמא. אי אפשר לצפות מהילד שיהיה בגדלות מוחין, אבל גם מי שבגדלות מוחין יכול לרצות את הסוכריה – רק שבפנים הוא יודע שכן סוכריה ולא סוכריה אותו דבר, לא משנה, "הן ולא שוין אצלו". האמונה בה' מביאה את האדם להשתוות בנפש והבטחון מביא את האדם לסדר בחיים. סדר הוא הפוך מהשתוות – לא הכל שוה. עוד פעם, הקו הוא סדר והעגולים הם השתוות, שויון, וה' מתכנן בתכנון שלפני הצמצום שיהיה כך וכך סדר ופתאום יהיה איזה מין בטול, שחוזרים למוחין, לתודעה, של השתוות – הקו מוציא עגול.

השתוות העגול הגדול

קרא בפנים על מדת ההשתוות:
[העגול הגדול] המקיף ושומר את חלל הצמצום [התוספת היא שתפקיד העגול הגדול הוא לשמור על החלל. הוא גם מקיף אותו וגם שומר עליו, שישאר חלל – שלא יתפשט יותר מדי וגם שלא יתכווץ יותר מדי, שלא יתבטל, דהיינו שהאור לא ימלא אותו. כל תכלית הבריאה, דירה בתחתונים, תלויה בחלל – לכן צריך לשמור עליו. השומר הוא] – כח האמונה [שגם מחולל את הצמצום וגם נשאר מלמעלה כשומר עליו].

ידוע שענין העגול בעבודה בנפש האדם הוא מדת ההשתוות, "הן ולא שוים אצלו" [בדרך כלל משתמשים בכיטי הזזה לגבי הדרך בה מקבלים הערכות. יש ילדים – וגם מבוגרים – שמאד רגישים לאיך מתייחסים אלי, איך

האמונה הראשונה היא לפני הצמצום, ובעצם היא מחוללת את הצמצום, ואילו האמונות האלה יוצאות דרך נקודות בקו, קו הבטחון, כאשר קורה משהו. גם הנקודות האלה הן חלק מהתכנון העליון – א"ק הוא אחרי הקו, מלביש את הקו, וכעת מדברים על התכנון שלפני הצמצום – ה' מתכנן שהקו ירד עד כאן, ופתאום יהיה זקוק להוציא שוב עגול. כל העגולים, כפי שנסביר בהמשך, נקראים נפש, והקו עצמו נקרא רוח, יותר מנפש. יש לקו עוד שם – יושר. יש עגולים ויושר – יושר הוא יותר חזק, יותר מתוקן, אבל הוא זקוק כל פעם להוציא עוד עגול.

יושר ועגולים – סדר והשתוות

אם כבר הגענו לזה נאמר עוד משהו, שגם כתוב כאן בהמשך: מה ההבדל בין יושר לעגולים בכלל? יושר הוא, כמו שאמרנו קודם על הקו, בתנועה – הקו יורד מלמעלה למטה, והוא סדר של מעלה ומטה. הקו הוא עבודת ה' בסדר והדרגה – זהו הביטוי בחסידות. הקו הוא כמו צדיק, שאחד הדברים שמאפיינים אותו שהוא מסודר – יש לו דין קדימה ואיחור, יודע מה לעשות קודם ומה לעשות אחר כך. זהו אחד מסימני ההיכר של צדיק בחסידות – יודע מה לעשות קודם ומה אחר כך, לא מבולבל, יש לו סדר, כמו ליל הסדר. אם קו אומר סדר, מה אומר עגול? השתוות, שויון, הכל שוה – אין סדר כי הכל שוה, הכל אותו דבר. אלה מושגים מאד בסיסיים – סדר והשתוות.

בדרך כלל אני אומר שאדם צריך להיות מסודר, לקום בבקר, לדעת מה הוא הולך לעשות במשך היום, מה יעשה בעוד שעה ובעוד שעתיים, אבל יש גם זמנים בחיים שאדם צריך להתייחס למציאות שהכל שוה, הכל אותו דבר. אם הכל שוה, אין סדר בחיים – כשאתה הולך

כמו למשל אצל הרבי הרש"ב (שיום ההילולא שלו בב' ניסן) – יתכנו סוגריים שנמשכות מעמוד לעמוד, ובתוכן סוגריים בתוך סוגריים, וצריך להחזיק ראש. כעת יש סוגריים שממשיכות עד לעמוד הבא. הנושא של הסוגריים האלה – עד סוף הפסקה – הוא ההבדל בין העגול הגדול לעגולים שיוצאים מהקו, מהנקודות בחיים בדרך ירידת הקו:

העגול הגדול – אמונה שהכל

טוב תמיד

(העגול הגדול שלמעלה ממקום הצמצום כביכול היינו האמונה שהכל טוב מאד ובפועל ממש בכל עת ובכל רגע תמיד [שלא צריך לחכות רגע אחד כדי לראות שהכל טוב – הכל טוב בגלוי ברגע הזה. אצל התם הכל טוב – אבל יכול להיות גם במדרגת העגולים שאחרי הצמצום. אבל העגול הגדול הוא הראיה שהכל טוב בגלוי ברגע הזה ממש. מי במדרגה זו? הזכרנו אותו בפרק א – לא רבי עקיבא אלא רבו, נחום איש גמזו. הוא אמר "גם זו לטובה" גם על מה שקרה ונראה כאסון, וכתוב שראה איך עכשיו בפועל ממש מה שקרה – שגנבו את האבנים הטובות והחליפו בעפר, צריך ללכת למלך רומי בלי מנחה אלא רק עם ארגז מלא עפר – ובאותו רגע אמר "גם זו לטובה", לא רק האמין אלא ראה בפועל שהכי טוב שיכול להיות, יותר טוב מהאבנים הטובות שהיו קודם. מדרגה כזו של אמונה היא העגול הגדול שלפני הצמצום.

למה תמיד טוב ברגע זה?], שהרי הוא למעלה מהמקום והזמן לגמרי [העגול הגדול לא בתוך המקום בכלל – המקום הוא בתוך הצמצום, בתוך החלל, ולעגול הגדול אין מקום ואין זמן. ממילא הכי טוב שיכול להיות ברגע זה, בפועל ממש. מי שעושה את הזמן הוא הקו – הוא בתנועה, בדרך, והתנועה מצריכה זמן. אין תנועה בלי זמן ומקום. בפזיקה תנועה היא

מעריכים אותי. זה סוג של גאווה, אבל הוא בטבע האדם – יש בו הרבה מודעות עצמית, שאני מודע כל הזמן איך מתייחסים אלי. הבעל שם טוב אמר שצריך השתוות – לא משנה אם מעריכים אותי או מקללים אותי, חושבים שאני חכם או שאני טפש, לא משנה לי בכלל. כעת אנחנו לפני פסח, שמנקים את הבית מחמץ. רבי הלל מפאריטש אמר שעיקר החמץ בנפש הוא אי-השתוות – את מי שאין לו השתוות צריך לשרוף עם החמץ בערב פסח... השתוות היא שלא משנה לי איך מדברים עלי – מאד קשה, לפי זה 99.9% מהאנשים צריך לשרוף עם החמץ בערב פסח...]

אנחנו לאורך כל המאמר הזה מסבירים אמונה ובטחון לגבי דברים שקורים לי בחיים – כמו שאמרנו קודם, דברים טובים ודברים לא טובים – ומה פירוש "הן ולאן שוים אצלן" בהקשר זה?

שאיך שיהיה בפועל הכל טוב [מה שלא יקרה לי בחיים – הכל טוב. למה? הרי לא תמיד נראה לי דברים טובים. למי היתה השקפה כזו בסיפורי רבי נחמן (שמחר בלילה, שבת ר"ח ניסן, יהיה יום הולדת שלו), שמה שלא יהיה הכל בסדר? התם של רבי נחמן – הכל בסדר. היום זהו ביטוי של חב"דניקים – הכל בשליט"א, הכל בשליטה, הכל בסדר, הכל טוב. למה הכל טוב?], בהיותו נמשך ממנו יתברך [הכל בא מה' – אין מקור אחר. אני מאמין בה', יש ה' אחד, הוא סבת כל הסבות ועלת כל העלות, הכל בא ממנו], והלא הוא יתברך עצם הטוב [וממילא הכל – שבא ממנו – טוב]. זוהי מדת האמונה כנ"ל [ואם כן השתוות ואמונה הולכות יחד – זהו סוד העגולים].

ד. שלש בחינות אמונה

כעת מתחילים סוגריים עד סוף הפסקה. אנחנו בספרים החדשים שלנו משתדלים לא לעשות זאת יותר מדי, אבל בכתבי החסידות –

בענין קביעה רצונית) – ויש אמונה, שאני מאמין שיהיה טוב.

מתי יהיה טוב? איני יודע – אני מאמין שפעם יהיה טוב. איזה טוב? טוב כמו שאני רוצה –], בטוב הנראה והנגלה, [מתי? איני יודע, יהיה] כאשר ירצה השי"ת [זהו ההבדל ברמב"ם בין העיקר ה-יב לעיקר ה-יג. העיקר ה-יב הוא ביאת המשיח, בו כתוב "אחכה לו בכל יום שיבוא" – כלומר, אני חושב ממש שיבוא היום, כמו שכתוב באריכות בהמשך המאמר. את האמונה בביאת המשיח צריך להאמין בבטחון סביל. אנחנו אומרים שצריכים בטחון פעיל כדי להביא את המשיח, לעשות משהו, אבל הרמב"ם מדבר על בטחון סביל – צריך להאמין, אבל זו אמונה עם בטחון סביל, עם ציפיה ותקוה שיבוא היום, "חשוב טוב יהיה טוב". מה העיקר ה-יג? תחית המתים. הנוסח שם הוא "כאשר יעלה ברצונו יתברך". אני מאמין שתהיה תחית המתים – מתי? כשה' ירצה. זו אמונה גמורה. מאד חשוב ההבדל בין ההתייחסות לביאת המשיח לסוג האמונה של תחית המתים. שניהם יקרו בפועל, הכי טוב בטוב הנראה והנגלה.],

השתוות מתוך האמונה שיהיה

טוב (ולא מתוך בטחון)

וממילא מקבל הוא את כל מקרי החיים החולפים בהשתוות אמיתית ["חשוב טוב יהיה טוב" בבטחון סביל אינו השתוות, כי כל זמן שלא מתמשש אני קצת מאוכזב – לא "הן ולאן שוין אצלי", אכפת לי איך יהיה ואני רוצה חזק שהטוב הנראה והנגלה יתמשש במהרה. בבטחון פעיל אכפת לאדם – כל כך אכפת לו שהוא עושה, "עשו כל אשר ביכלתכם" כלשון הרבי – וגם אם איני יכול לעשות אלא רק לחשוב, רק בטחון סביל, אי אפשר לומר שלא אכפת לי, אני חושב כדי לשנות את המציאות לטובה. בשום בטחון אי אפשר לומר שאני בהשתוות

מקום חלקי זמן – אם יש תנועה, הקו, יש גם מקום וגם זמן].

עגולי הקו - האמונה שודאי יהיה

טוב כשירצה ה'

העגול שיוצא מהקו בתוך חלל הצמצום, היינו האמונה, בכל שלב ושלב של "קו החיים" [קעת משתמשים בביטוי שאמרנו קודם – "קו החיים". הקו הוא כל חיי האדם.], שודאי יהיה טוב [שאני מאמין שכל מה שקורה בקו החיים שלי, בחיים שלי, הוא טוב – הכל יהיה טוב. כל מה שקורה אני אומר 'יהיה טוב' – וועט זיין גוט, הביטוי הראשון היום באידיש. איך אומרים שכבר טוב? ס'איז שוין גוט. זה בעצם ההבדל בין העגול הגדול לכל העגולים שאחרי הצמצום – בעגול הגדול תמיד ס'איז שוין גוט וכל העגולים המשניים הם וועט זיין גוט.

אני יכול להתבלבל שהעגולים האלה הם בטחון סביל – שהוא "טראכט גוט וועט זיין גוט", ביטוי דומה – אך העגולים האלה אינם בטחון כלל אלא אמונה. מה ההבדל? בבטחון סביל אני פועל במחשבתי החיובית לקרב את ה"יהיה טוב" לתוך המציאות. גם בבטחון סביל יש פעולה של חשיבה, כי "מחשבה מועלת" – אני חושב שיהיה טוב, כמו שאני רוצה שיהיה, והמחשבה עוזרת שבאמת יהיה כאן טוב. זהו בטחון סביל. האמונה כאן – העגול שיוצא מהקו – היא אחרת. איני חושב שבקרוב בוודאי יהיה טוב, אלא רק מאמין שיהיה טוב – הבדל דק, אבל מאד חשוב, בין יהודי שמאמין שיהיה טוב לפתגם "חשוב טוב יהיה טוב", שאם תחשוב טוב תראה שיהיה טוב גם מכה המחשבה שלך. בטחון פעיל הוא שאם אני רוצה שיהיה טוב אני צריך לעשות משהו. יש בטחון פעיל, יש בטחון סביל – שאני רק חושב חזק שבקרוב יהיה טוב בטוב הנראה והנגלה, ובכך עוזר שיתמשש מול עיני (וכפי שמוסבר בפרק האחרון של המאמר

ושקט, "השקט ובטח", "מנוחת שלום השקט ובטח" כמו שאומרים במנחה של שבת. שבת היא דווקא בחינת נוקבא – היא כמו הכפתור. הקו יורד, בתנועה, כמו ימי השבוע, ימי המעשה בהם הסמבטיון רץ ונמהר, ובאה שבת והוא פתאום שקט – "כל מלאכתך עשויה", "הן ולא שוין אצלן" ולא שוין אצלן" למעליותא. כלומר, שבת היא יום של אמונה וימי השבוע ימים של בטחון. אנחנו אומרים שהיחס בין שני סוגי הבטחון הוא "איהו בנצח, איהו בהוד" – זכר ונקבה – ויחסית הבטחון הוא זכר והאמונה הוא נקבה, ימי השבוע ושבת. כל שבת היא כפתור, ממנה יוצא עגול של אמונה. שוב, האמונה היא עם שקט נפשי שיהיה טוב – מתי? לא יודע. גם לא משנה לי, "המאמין לא יחיש" – לא ממחר את הקב"ה, לא מלחייץ אותו, סומך עליו, ולא צריך לחשוב מתי יהיה.].

[כאן כתוב מה שאמרנו, לא להתבלבל בין עגולי האמונה האלה לבטחון סביל:] ואין זה עדיין מדת הבטחון הסביל, שעל ידי בחינת "חשוב טוב יהיה טוב" פועל לקרב את היעוד הטוב להתגשם, וכמבואר לעיל, אלא שמאמין סתם שוראי יהיה טוב בעתיד הבלתי ידוע [שרש אמונה בלשון הקבלה הוא רדל"א, רישא דלא ידע ולא אתידע. לעניננו האמונה היא שהדבר ודאי יקרה על הצד הטוב ביותר. מתי? לא יודע, אף אחד לא יודע. בעגול שלפני צמצום אין אפילו את השאלה מתי יקרה – אין שם זמן בכלל, כבר קרה. עבור מי שנמצא לפני הצמצום הטוב כבר קרה, ואצל מי שאחרי הצמצום לא קרה. מתי יקרה? לא יודע ולא מפריע לי.].

הבטחון הפעיל והסביל (שגם בסביל צד פעיל [שהרי הוא חשוב – מקרב את התגשמות המציאות על ידי המחשבה שלו.]) היינו בסוד שני שרשי דו"ע [דכורא ונוקבא, זכר ונקבה.]. שבסוד הקו עצמו ["איהו בנצח ואיהו בהוד" – החלק הזכרי של הקו הוא הבטחון הפעיל והחלק הנקבי של הקו הוא הבטחון הסביל.

לגבי מקרי החיים. אבל אם יש לי אמונה שוראי יהיה טוב כשה' ירצה, אני במדת ההתשוות לגבי מה שקורה כעת. בטוח לי שתהיה תחית המתים, כאשר ה' ירצה, ויחד עם זאת – עכשיו לא אכפת לי מה יהיה, מה שלא יהיה "הן ולא שוין אצלן".]

עוד פעם, אמונה היא השתוות, והשתוות לא יכולה להיות אם אני לוחץ –אפילו במחשבתי, לוחץ קצת – על מה שקורה. אם אני מוסר את הכל להשי"ת, הוא עצם הטוב והוא יעשה טוב – מתי? לא יודע, כשה' ירצה – אני יכול להיות במדת ההשתוות לגבי ההוה. ברגע שאני רוצה שמהו טוב יקרה עכשיו, וגם מאמין שהמחשבה מועלת – שהמחשבה שלי מועילה – אני דרוך על הענין, ואז איני במדת ההשתוות, לא "הן ולא שוין אצלן". זה מסביר למה יש מכתבים של הרבי שמשמש בתכונה זו, מתאר "הן ולא שוין אצלן", לפעמים כשבח ולפעמים כגנאי. אם הרבי רוצה שהאדם יעשה משהו בחיים, וכותב לו שאני רואה שאצלך "הן ולא שוין", לא אכפת לך, הכל אותו דבר – זה גנאי הכי גדול. אבל אם הוא רוצה להרגיע מישהו – וכמו שאומר רבי הלל, צריך השתוות, צריך בסיס שה' עושה הכל טוב – זהו שבת. לגבי אמונה זהו שבת ולגבי בטחון זהו גנאי. אם הרבי רוצה לטפח את מדת הבטחון ואומר לי ש"הן ולא שוין אצלן" זהו גנאי, הוא מגנה אותי כדי שאגיע לבטחון, אך אם רוצה לחזק את האמונה זהו שבת.

המשכת האמונה (הנקבית) מצד

הנוקבא שבקו (בטחון סביל)

[שוב, המאמין מקבל הכל בהשתוות, מתוך "שקט" נפשי שיהיה טוב [המאמין הוא שקט והבוטח אינו שקט. הקו הוא בפעילות, בתנועה, לא שקט. מתי יש שקט בימי השבוע? בשבת. כמו נהר הסמבטיון, שכל יום ויום הוא רץ ורועש, ו"באת שבת באת מנוחה" – הוא נח

שרש, אותה מלה. מה רוצים שיחול בחלל? טהרת האמונה. טהרת האמונה בחלל בעצם מכח האמונה שפעלה את החלל. איך הסברנו את אמונת החלל בפרק הראשון? כמו לסמוך על צדיק. כמו שאם אני סומך על הצדיק אני מסיח דעת מכל הדברים – לא צריך לחפש תרופה או עצה אחרת – כך מי שסומך על ה' לא צריך לחשוב על שום דבר, אין לו טרדות. זו אמונת החלל – שאתה רגוע כי אתה סומך על ה'. בעגול הגדול בשביל מה לסמוך על ה' – הכל כבר הכי טוב שיכול להיות.], עגול [העגולים שהקו מוציא כל פעם, עוד עגול ועוד עגול – אמונה שיהיה טוב, אך איני יודע מתי. מאה אחוזי יהיה טוב, יהיה הכי טוב – כמו שאני רוצה – אך מתי? לא יודע, לא לוחץ את ה'. כאן יש רמז בשלש המלים-הבחינות:], **יא** אותיות העולות **יא** פעמים הוי' ב"ה וד"ל [הרמז הזה אומר "הוי' אלהינו" – כמו בקריאת שמע – "**אלהינו**" בגימטריא **אמונה**. מי אלקינו? מי אמונה? ה'].

ה. המשכת עגול אמונה ברגע הסתלקות הצדיק

רגישות האשה ואמונה בחיי

הנישואין

עוד רעיון לסיום פסקה זו: אמרנו שהעגול יוצא מהקו באיזה רגע של חולשה. חולשה יכולה להיות משהו חיובי. אמרנו שזהו רגע של שבת – שבת היא חולשה חיובית. אמרנו ששבת היא אשה, לאשה יש חולשה חיובית, שהיא רגישה. בדרך כלל אשה יותר רגישה מגבר. דבר חשוב לדעת כשמתחתנים – אשה רגישה. הגבר צריך ללמוד להיות רגיש, אבל לא כל כך רגיש בטבע שלו.

אשה רגישה בטבעה כי יש לה חולשה, ומרגישות זו יוצאת אמונה שודאי יהיה טוב. מתי? לא יודע. גם מאד חשוב בחיי נישואין –

העגולים אינם בטחון כלל, אלא אמונה, אבל מאיזה חלק בקו הם יוצאים? הם דומים לבטחון סביל, לכן אפשר להתבלבל, ולכן אני אומר שכאשר הבטחון הסביל של הקו – החלק הנקבי שבו – מתגבר, אז אני מגיע בקו לנקודה שכבר מוציאה עגול, אמונה פשוטה שיהיה טוב, כפי שכתוב כאן:], **אכן** עגול האמונה נמשך בעיקר משרש הנוק' **שבעצם** הקו ודוק [האמונה שיהיה טוב יותר דומה ל"חשוב טוב יהיה טוב", אף שאלה שני דברים שונים – "חשוב טוב יהיה טוב" הוא הצד הנקבי של הקו, של הבטחון, וכאשר החלק הנקבי שלו מתגבר ביום השבת, שבת היא אשה, זהו הזמן שמוציא עגול.].

נקוי מוחץ ואכילת מצה - חלל

האמונה ועגולי האמונה

[איך החלל נעשה? אנחנו מסבירים מתחלת החבור כאן, מפרק א:] סוד (עשית) החלל עצמו היינו פנוי כל המחשבות המבלבלות את חלות טהרת האמונה [אמרנו שמתחלה החלל מלא מחשבות זרות מצדנו, נחשים ועקרבים, והוא ארץ כנען. באמונה שלנו אנחנו עושים מהחלל מקום פנוי – כמו שהסברנו את ההבדל – מפנים את המחשבות, את הנחשים והעקרבים, מהבור. כתוב כאן עוד יותר – לא רק שהאמונה מפנה את החלל, כשמנקים אותו, כמו נקיון הבית בפסח, אלא שברגע שמנקים טהרת האמונה יכולה להאיר במקום. כמו שאוכלים מצה בפסח – מיכלא דמהימנותא. דוגמה מאד יפה, כדי לזכות לאכול מצת אמונה, להפנים את האמונה, צריך לנקות את הבית היטב – שלא יהיה חמץ.], **וכנ"ל** וד"ל. [מה יצא מכל זה? סיכום פסקה זו:] **נמצא** שבסוד האמונה ג' בחינות בכלל – **עגול** [העגול העליון שלפני הצמצום – הכי טוב עכשיו. מדרגת נחום איש גמזו – "גם זו לטובה"]. **חלל** [האמונה שפועלת את החלל וגם חלה בתוכו – החלל והחלות הן מאותו

עוד קטע של בטחון, עוד קו, שקשור לצדיק הבא (הנשיא שבדור שהוא המשיח שבדור, ואנו מלאים תקוה ובטחון שהוא יזכה להיות המשיח האמיתי של כל הדורות). זו דרך מאד יפה להבין את סוד הקו והעגולים לאור האמונה והבטחון:

העגול השני הנמשך מסוד קו הבטחון בסוד המבואר באגה"ק כז, לגבי הסתלקות הצדיק ד"שביק חיים לכל חי", דהיינו כה האמונה (הוא משאיר אמונה-אהבה-יראה, אך העיקר הוא האמונה, שהיא התפארת – עיקר הלב). התפארת שברוחו הטהורה, עיקר סוד הקו דפנימיות אדם ישר [שבעצם הוא בטחון, כמו שכתוב בהמשך, אבל כאשר הוא מסתלק מקבלים את האמונה שלו בטהרתה. כמו שיש שמחה בטהרתה יש אמונה בטהרתה.], עיין בלקולו"י לאגה"ק כז, עליו נאמר "וצדיק באמונתו יחיה", שנמצא, וביתר שאת וביתר עו, בהיותו משוחרר ממגבלות הגוף [דווקא האמונה שלו מתחזקת, גם בו כביכול, כאשר הוא מסתלק. למה ה' רוצה גוף? למה יש כאלה בחב"ד שמאמינים שהרבי עדיין בגוף? מה זה חשוב? כי רוצים דווקא בטחון, לא אמונה – לא רוצים לעזוב את הבטחון. גוף, שהוא מוגבל, מחייב בטחון – זהו התיקון שלו. גם ה' רוצה כך, אבל בכל מצב יש מעלה – מעלת ההסתלקות היא האמונה. כשהוא משתחרר מהגוף האמונה שלו מתחזקת, והיא מה שהוא נותן לנו בעיקר –], לכל הדבקים ומקושרים לצדיק בחייו וכו' [כל מי שהיה קשור לצדיק בחייו – בהסתלקות מקבל מנה כפולה ומכופלת מהצדיק.].

אמונה שודאי יהיה טוב, אך איני יודע מתי יצאתי מכפתור, אבל אין לי כפתור ללחוץ עליו שכעת יהיה טוב – אבל אני רגוע, ודאי יהיה טוב.

יציאת עגול אמונה ברגע הסתלקות הצדיק

כאן מובאת עוד דוגמה חשובה לכך שנקודת חולשה מוציאה עגול אמונה – הסתלקות הצדיק. אמרנו שהקו הזה יכול להיות חיים של יהודי אחד – כל החיים שלי הם קו, ובאמצע יש כל מיני נקודות שמוציאות צלעות – או ההיסטוריה של כל העולם. יכול להיות גם פנימיות ההיסטוריה – הצדיקים, ה"צדיק יסוד עולם" שהוא ה"חד בדרא" שמחזיק את אותו דור. כל קטע של קו הוא חיי צדיק אחד, וכשהוא מסתלק ומפנה מקום לצדיק הבא, סוד "אפתשטותא דמשה בכל דרא ודרא" – ברגע שהוא מסתלק הוא נולד מחדש, כמו ב-ז' אדר – יוצא עגול.

העגול שיוצא הוא בעצם האמונה של הצדיק הראשון. כך כתוב בתניא, שהצדיק שמסתלק "שביק חיים לכל חי" – מנחיל את החיים שלו לכולם, ובעצם עיקר מה שהוא מנחיל למי שקשור אליו הוא האמונה שלו. כל זמן שהוא היה חי הייתי בטוח שמשיח בא עכשיו – בטחון – אבל כשהוא מסתלק נשארת לי אמונה שמשח ודאי יבוא. מתי? לא יודע.

שיעור מאד חשוב לחב"דניקים, ולכל אחד – סוד הסתלקות הצדיק הוא התהוות עגול חדש של אמונה. "שביק חיים לכל חי" היינו השארת חיי – שעיקרם אמונה – לכולם. ככל שמישהו קשור אליו בחייו הוא אמור לקבל ממנו יותר אמונה. קודם היה בטחון וכעת חוזר להיות אמונה, ותיכף ומיד ממש מתחיל

יבמין 'חיי לרבנן ולכל ישראל שבק" (הוספת כ"ק אד"ש לשעורים בסה"ת, עמ' 1776).

' לשון זו הובאה בכמה שו"ת. 'וברמב"ם הלכות יבום ספ"ד בנוסח גט חליצה וכן בכתובות

להיות טפש – יודע שהרגע הזה מכוון, מתוכנן, בשביל להתחזק באמונה. באמונה אין שאלות – לא שואלים שאלות, רק מאמינים. אמונה היא מה ימין וחקירה – שאלת שאלות – היא מה שמאל, כמו שדברנו בסעודת פורים, אתן יכולות ללמוד זאת. דווקא הזמן שהצדיק מסתלק לרגע הוא הזמן להתחזק באמונה, כי באותו רגע ממש הצדיק מוציא עגול של אמונה. כל כוכב נמצא במסלול – בתוך עגול – ויש מחלוקת האם העגול מסתובב והכוכב קבוע בו יציב או שהעגול יציב והכוכב מסתובב. מחלוקת בין חכמי ישראל לחכמי האומות שיש הרבה מה לומר עליה ואין כאן המקום להאריך. בכל אופן, החסיד החכם בסיפור שלנו היה נכנס לתוך העגול שהרבי מוציא עכשיו, כשהוא אומר שאינו כאן – 'סליחה, אני לא פה'. הוא מוציא עגול, ואם החסיד היה חכם היה נכנס אליו כמו כוכב – אז יש שתי בחינות, או שהעגול היה מסתובב והוא היה רגוע, או שהוא היה מסתובב בתוך העגול. בין כך ובין כך הוא היה מרויח הכי הרבה – כנראה זו התשובה האמתית שהרבי נתן לו, אני לא פה והעבודה שלך ברגע זה להכנס לעגול האמונה.].

"נושברין וגליך" – גלי-עגולי

אמונה בנושברי החיים

[שוב, נמשך עגול חדש של אמונה, האמונה לפיה] – "יהיה טוב", וממילא הן ולאן שוים אצלו [אם יהיה טוב ולא אכפת לי מתי יהיה טוב – כי תלוי רק בה', ולא בי – אז ממילא גם כעת הכל בסדר אצלי, הן ולא שוין אצלי]. – בתוך כללות מקום אמונתו הראשונה [החלל. העגולים יוצאים מהקו לתוך החלל, שגם הוא סוג של אמונה – "מצא מין את מינו". למדנו כאן היום שיש אמונה לפני הצמצום, אמונה של החלל ואמונה של כל העגולים שיוצאים מהקו. העגולים של הקו נמצאים בתוך האמונה של

נקודות הסתלקות בחיי הצדיק –

הנחלת אמונה לחסיד

כעת לוקחים את הדימוי הזה ועושים לו הפשטה:

והיינו שמפעם לפעם, משלב לשלב, במהלך החיים (סוד הקו), בטחון הצדיק [הקו שלו], האדם הישר, כאילו מסתלק [לא רק שמסתלק לגמרי, אלא שיש זמנים בחיים שלו שהוא כאילו מסתלק. איך יכול להיות? יש סיפור מפורסם על הרבי מהשנים הראשונות, בהן היו אנשים שהיתה להם רשות להכנס ליחידות חפשית – היו שואלים שאלות עמוקות בעבודת ה' וכו'. פעם אחד מהם נכנס לרבי, חפשי, והתחיל לשאול משהו. הרבי אמר לו – אותו אחד שבאת אליו לא נמצא כרגע. אם הוא לא נמצא – אין את מי לשאול. מה הסיפור הזה בא ללמד? שגם אצל צדיק גדול יש לפעמים איזה רגע שהוא לא נמצא, כאילו מסתלק. אולי יחזור עוד כמה דקות, אבל ברגע הזה הוא לא נמצא. חיי הצדיק הם הבטחון שלו, הקו שלו, ה"אדם ישר" שלו. אך יש זמנים, כמו "שבע יפול צדיק", שהוא מסתלק.].

אך בהתעלמות גוף הבטחון, לרגע, מוציא הוא עגול חדש של אמונה [נחזור לסיפור: החסיד הזה – לא נאמר מי זה – לא היה הכי חכם. הוא הבין מה שהרבי אמר, אך לא הבין מה שכתוב כאן. הבין קיצוני – שיש זמנים שהרבי לא נמצא. מה התכל'ס של הרגע הזה? כשהרבי לא נמצא הוא מקרין, מוציא עגול של אמונה. אם החסיד היה חכם, כלומר רגיש, הוא היה מקבל זאת – היה מתחזק באמונה, גם אמונה בצדיק וגם אמונה בה'.

מהי אמונה? שלא צריך לשאול שאלות. אם הרבי אמר שמי שבאת אליו לא נמצא סימן שלא זמן בשביל שאלות – שאלות הן איזה שכל – אז זמן למה? שוב, מי שטפש חושב שלא זמן לשום דבר, הרבי לא נמצא, אבל מי שחכם – זו המצוה הראשונה של החסידות, להיות חכם, לא

חדש של אמונה, "כל משברריך וגליך עלי עברו". כך אומר יונה הנביא, שכתוב בקבלה שהוא משיח בן דוד, וגם דוד, שהוא משיח בן דוד. עד כאן להיום. שיהיה חג כשר ושמח. לכן אוכלים מצה עגולה – שתהיה הרבה אמונה עגולה. גם מיכלא דמהימנותא וגם מיכלא דאסוותא – מאכל רפואה. יכול להיות שאת אותו חסיד הרבי רצה פשוט לרפא – עם העגולים מתרפאים, זו התרופה הכי טובה. [כמה בנות התחלנו ללמוד אידיש בכתה – מבקשות ברכה.] שתהיה אידיש עסיסית, שיהיה שמח, ויעזור להתחזק ביראת שמים.

החלל, שמה היא?], כה סלוק הטרדות וכו' שבנפשו וד"ל).
עד כאן להיום. עיקר החידוש שיש עגולי משנה – ככל שהקו יורד הוא מוציא עוד עגול ועוד עגול. מתי? יש פסוק שלא אמרנו – "כל משברריך וגליך עלי עברו". פסוק ששני אנשים בתנ"ך אומרים – יונה הנביא ודוד המלך. העגולים יוצאים בנקודות משבר. למה הפסוק הזה רומז? "כל משברריך" היינו נקודות משבר, ומה צריך לקרות אז? "וגליך" – עגול. זהו כל הלימוד היום, אם רק הגענו אליו דיינו – מכל נקודת משבר בחיים צריך לצאת עגול

אור ל-ז' שבט ע"ח - כפר חב"ד

לקוטי לוי יצחק על התניא

לע"נ מרת ברי"נה-מלכה גינזבורג ע"ה

דלא פסיק פומיה מגירסא עד שאפי' מלאך המות לא היה יכול לשלוט בו ואיך היה יכול לטעות במחצה עונות ח"ו [לא שייך שהוא יחשוב שהוא חצי מעשים טובים וחצי מעשים רעים].

הוא לא אומר חצי מצוות וחצי עבירות אלא משתמש בסגנון של זכויות-עונות. הסימן הוא "הוי' עז לעמו יתן" – נותן לנו תורה שיש בה עונות וזכויות וצריך לבחור. אם אתה צדיק אמתי של תניא אתה כמו מרדכי הצדיק "לא זע" – אין לך שום זעזוע – "ממנו", מהמן הרשע, היצר הרע. זכות-עון עולה 559 (אחד פעמים גדול) וב"פ זכות-עון – לשון רבים כאן – עולה 1118, "שמע ישראל הוי' אלהינו הוי' אחד", משהו מיוחד במלים האלה.

ארבע מדרגות-דוגמאות של

רשעים

ועוד [לא שייך לומר שהבינוני הוא חצי-חצי] שהרי בשעה שעושה עונות נקרא רשע גמור [לא סתם רשע אלא "רשע גמור", בגימטריא 819. צדיק גמור שוה מלך המשיח ורשע גמור שוה ימות המשיח וגם "דוד מלך ישראל חי וקים".] וואם אח"כ עשה תשובה נקרא צדיק גמור [כאן המפרשים מדגישים שגם "רשע גמור" וגם "צדיק גמור" כאן אינם כפי שיסביר בהמשך, אלא בשם

א. תניא פ"א: "נקרא" ו"נקרי"

רשע (וחובת נחאה)

היום נלמד קטעים מהתניא לפי האסדר, עם הפירוש של אבא של הרבי. בספרים של הרב חיטריק כל הפירושים מרוכזים, גם עם הפירושים של רבי לוי יצחק. בהשגחה הפירוש הראשון של ר' לוי'ק הוא בנושא שדברנו עליו לפני שבוע, חובת מחאה. שכל אחד יפתח את התניא בעמ' הראשון, דף ה עמוד א:

זכויות-עונות אצל הבינוני

וגם להבין מהות מדרגת הבינוני [זהו ספר של בינונים, אז צריך להבין מהות מדרגת הבינוני]. שבודאי אינו מחצה זכיות ומחצה עונות [לא יכול להיות שבינוני הוא חצי-חצי בפועל. עיקר מה שאדמו"ר הזקן כותב כאן בפרק הראשון, הבסיס של כל הספר, שלא נדון את מהות האדם לפי המעשים שלו. זהו חידוש – הרי "המעשה הוא העיקר", ולכאורה צריך לדון את מהות האדם לפי המעשים שלו. אם ככה, היה יוצא שהבינוני – שכשמו כן הוא – הוא חצי בסדר וחצי לא בסדר. אי אפשר לומר ככה, כפי שיסביר:] שא"כ איך טעה רבה בעצמו לומר שהוא בינוני [קודם הוא כתב שרבה אמר לתלמידיו – ישב שם אביי והתקומם, אך בכל אופן רבה אמר ככה – "כגון אנה בינוני"]. ונודע

² התוועדות כ"ד טבת.

* נרשם על ידי איתיאל גלעדי. לא מוגה.

מי שעובר על איסור קל מד"ס "מקרי רשע"; מי שיש בידו למחות ולא מיחה – נקרא רשע. משמע שהוא יותר קל מאיסור קל מד"ס, שהולך כאן בהדרגה. כבר יש כאן משהו לא מובן, כי בטל מצות עשה מדאורייתא. אולי לא לומד כמו הרמב"ם, לא ברור. [אולי כי נתפס על אותו עון, שהוא עשה.] אבל לא מביא הלשון שנתפס על אותו עון אלא שנקרא רשע – מדבר על גדר האיסור, ולא על העונש.

הדוגמה שהוא מביא למבטל מצות עשה היא ממי שיכול לעסוק בתורה ואינו עוסק. כדי קצת ללמד זכות על כל האנשים שלא מקיימים פשוטו כמשמעו "והגית בו יומם ולילה", אפשר לדייק "שאפשר לו לעסוק בתורה", לשון עסק, לימוד רציני, ולא רק לקרוא. בשביל לעסוק בתורה צריך ישוב הדעת, צריך זמן כושר – כושר בנפש, כושר בסביבה וכושר בזמן. מי שעכשיו הוא ככושר לעסוק בתורה – מכל הבחינות – והוא לא עוסק, יש לו את הדבר החמור הזה "כי דבר הוי' בזה וגו'". [מדבר כאן בתורה או בכלל?] הפסוק של "הכרת תכרת" רק על תורה. הוא מביא כאן על "מי שמבטל איזו מצות עשה שאפשר לו לקיימה" – רוצה לומר קל וחומר שלו שנקרא רשע, אך לא כתוב בפירוש – והדוגמה שמבין היא מדרשת רז"ל דווקא על תורה.

השאלה אם "דרשו רז"ל" היינו מדאורייתא או מדרבנן – הפסוק הוא מהתורה. הוא הלך על איסור מהתורה, איסור קל של ד"ס, מי שיש בידו למחות ולא מיחה, המבטל מצות עשה, ואז מביא את דרשת רז"ל. בבטול מצוה עשה דאורייתא – מילא. אבל התוספת כאן של "הכרת תכרת", היא איסור כרת דאורייתא? מה פירוש "דרשו רז"ל"? יש מסכת כריתות וגם הרמב"ם מונה לו כריתות – "הכרת תכרת" כדרשת רז"ל לא מנוי שם, אז אין כאן כרת דאורייתא. כבר חידוש, שיש כזה דבר כרת דרבנן. כרת הוא מסביר באגרת התשובה, שכל חבל ההתקשרות נכרת. כאן

המושאל, והיינו מה שכותב על שניהם "נקרא", כלומר שכך הוא נקרא בשם המושאל (ובהמשך מביא עוד שלוש מדרגות, מקרי-נקרא-מקרי, וכמו שיתבאר). חשוב שקורא לשניהם 'גמור' – בהמשך לא משתמש במלה זו.]]

ואפילו העובר על איסור קל של דברי סופרים מקרי רשע כדאיתא בפ"ב דיבמות ובפ"ק דנדה

[כאן בא המשפט שלמדנו לפני שבוע:] ואפילו מי שיש בידו למחות ולא מיחה [אחד שדבריו נשמעים – בחיק המשפחה שלו, בעיר שלו או בעולם כולו, כל אחד לפי ענינו, לפי זירת המלכות שלו, דבריו נשמעים. אם דבריו נשמעים בידו למחות, ואם לא מוחה נתפס על הדברים, ויתר על כן – לא כתוב בפירוש, אבל דיוק שעולה מהגמרא שמצטט – הוא] נקי רשע ובפ"ו דשבועי [כאן הוא מכניס את המ"מ בסוגריים ויש מ"מ אחד, לעומת הציטוט הקודם – בסמוך – שלא היה בסוגריים והיה כפול, בפ"ב דיבמות ובפ"ק דנדה". גם המ"מ הקודמים בפרק זה היו בסוגריים, ודווקא "העובר על איסור קל של דברי סופרים מקרי רשע" מוסיף "כדאיתא" וכותב לא בסוגריים שני מ"מ.]]

וכ"ש וק"ו במבטל איזו מ"ע שאפש' לו לקיימה כמו כל שאפשר לו לעסוק בתורה ואינו עוסק שעליו דרשו רז"ל [כאן יש חידוש של דרשת רז"ל, כי פשט הפסוק הוא על עבודה זרה. חידוש, פסוק שהפשט שלו עבודה זרה – ואין שם כ"כ רמז ששייך לדברי תורה – רז"ל דורשים על דברי תורה:] כי דבר ה' בזה וגו' הכרת תכרת וגו' [ומהדרשה של רז"ל בלשון החמורה שם, מסיק אדמו"ר הזקן את החידוש שלו:] ופשיטא דמקרי רשע טפי מעובר איסור דרבנן [הוא מדלג על "יש בידו למחות ולא מיחה", שהיא – לפחות לפי הרמב"ם – מצוה דאורייתא.]

יש כאן ארבע מדרגות של רשעים: מי שעושה עוונות, שנקרא רשע גמור באותו זמן;

דקדוק, כי בארמית ה-מ היא לשון נפעל, אבל הוא מתייחס אליה כאילו הוא בלשון הקדש – ש-נ הוא נפעל ו-מ אינו נפעל. על פי דקדוק ארמית לא ככה. בעצם הקטע הזה קצת קשור למה שאנחנו מדברים בימים האחרונים על פנים ואחור, שהם מואר ואפל – לשון הקדש ותרגום הם גם פנים ואחור. מקרי הוא תרגום, אפל, אחור, ונקרא הוא פנים, לשון הקדש, מואר.]. ולקמן במי שיש בידו למחות ולא מיחה נק' בנ', שהוא לשון מאליו וממילא [פון זיך אליין.]. הוא כי בכאן עשה מעשה שעבר עכ"פ על איסור קל של ד"ס, לכן מקרי כמו לא בדרך מאליו וממילא [הוא מפרש את ה-מ כו פועל, לא בלשון נפעל. שוב, על פי דקדוק לשון תרגום זה לא נכון.], כי עשה מעשה, משא"כ ביש בידו למחות ולא מיחה שלא עשה מעשה כלל, רק לא עשה מאומה, לכן נקרא רק מאליו וממילא.

חוץ מכך שלא מדויק בלשון ארמית ולשון הקדש, יש גם קושיות – קודם היה כתוב ש"כאשר עושה עונות נקרא רשע גמור" – קודם אמר "נקרא" על מי שעושה בפועל. ולאידך, בהמשך כתוב שמי שלא עושה מצות עשה "מקרי רשע". בשניהם כתוב ההיפך ממה שהוא אומר!

איך אפשר ללמד זכות? יש פה ארבעה דברים והסדר הוא נקרא-מקרי-נקרא-מקרי. יש עוד דיוק, בנקרא השני – "יש בידו למחות ולא מיחה" – כותב רק עם גרש, חצי מלה, "נק". השאר מלאים, גם צריך לדייק. מתוך הדיוקים וההסברה של המבנה כאן נוכל גם 'להצדיק' את רבי לוי'ק.

ארבע מדרגות הרשע - פגם

באותיות 1-ה-1-ה (פנימיות וחיצוניות)

אנא - אהבה ונחמה

לכאורה נראה לומר שארבע המדרגות האלה, ארבע דרגות של פגם, שמכולן הוא

"דרשו רז"ל" על הפסוק – עבודה זרה היא מדאורייתא אחת מ-לו כריתות, אבל מה זה "הכרת תכרת" שדרשו רז"ל? כל הקטע כאן מורכב מאד. על מי "פשיטא דמקרי רשע טפי מהעובר איסור דרבנן"? אפשר לומר שעל כל בטול עשה, אבל סמוך לדוגמה של תורה ונראה שמדבר עליה.

[ומסכם אדמו"ר [הזקן]:] וא"כ ע"כ הבינוני אין בו אפי' עון ביטול תורה [שהרי אם יש בו עון בטול תורה הוא נקרא רשע. יש במפרשי התניא מי שאומר שחטא יכול להיות כל דבר שאדם עושה לא בסדר – אפילו בטול מצות עשה – ועון הוא דווקא על לאו. כאן משמע לא ככה, כי לבטול תורה קורה "עון ביטול תורה". הוא דווקא בוחר במלה עון, ולא עברה או חטא. מה הבעל שם טוב דורש על המלה עון? "אשרי אדם לא יחשב הוי' – לו עון", אפילו הסחת דעת של רגע מהקב"ה נחשבת לחסיד, מי שקשור לבעש"ט, כעון. פעם אמרנו, מה היחס בין חטא ל-עון? עון עולה ז"פ חטא, כל עון הוא שבעה חטאים. ביחד משלימים ל-12 ברבוע. (תשע"ח ר"ת תהא שנת עונות חטאים...) צריך להיות "ולא קם ולא זע".] ומש"ה טעה רבה בעצמו לומר שהוא בינוני.

דיוק רבי לוי-יצחק: ההבדל בין

"מקרי רשע" ו"נקרא רשע" (והשאלות

עליו)

רבי לוי'ק מדייק בלשון אדמו"ר הזקן את ההבדל בין "מקרי רשע" ל"נקרא רשע" – ווארט על פי נגלה, לא כל כך מתאים לו כי לא מכניס קבלה. סימן שמקובל כאשר לא מכניס קבלה – יש קושיא על מה שהוא כותב... נראה מה שהוא כותב:

ה, א, שורה ד"ה של – מקרי: כאן נקמ מקרי כמו [ובלשון ארמית. דיוק שהוא לא מזכיר כאן. כל הקטע כאן לא כל כך על פי

ביטוי? "על כל פשעים תכסה אהבה". ההבדל הוא האם האהבה היא ממש אהבת עצמי, או אהבת יד ימין ליד שמאל. יד ימין לא מכה את יד שמאל, ודואגת לרפא אותה אם זקוקה לכך ככל יכולתה. אבל המדרגה היותר גבוהה שהמקיף של אמא עושה אותנו אותו 'אני', שאנחנו אותו אחד, אותה זהות – אני מזוהה איתך לגמרי, יותר מאשר יד ימין עם יד שמאל, והביטוי לכך הוא "על כל פשעים תכסה אהבה", כמו ש"אדם קרוב אצל עצמו" ואינו רואה נגעי עצמו, כך גם לא יראה את נגעי חברו. אפילו אם באיזה מבט רואה שמשוה לא בסדר, כתוב "וירא און ולא יתבונן", לא יתבונן לרגע.

לא יודע אם בשיעור הקשינו, אבל לכאורה יש קושיא על כל המושג של חובת מחאה. אם אני כל כך אוהב את החבר שלי, כמו אהבת עצמי – זהו שיא של אהבת ישראל, שכולנו אחד ממש – איך בכלל יש חובת מחאה?! לכאורה חובת מחאה היא ממש ההיפך, שאני מרגיש עצמי אובייקטיבית מנותק ממך, לא אחד איתך. אדרכא, הסוגיא שם שאם יש מוכס אחד כל המשפחה מוכסים – אם אתה במשפחה שלו גם אתה מוכס. סימן שאתה צריך להיות מחוץ למשפחה שלו, איך יתכן? ממש דבר והיפוכו. מכיון שדבר והיפוכו אני אומר שחובת מחאה היא דווקא משם, דווקא מאותו מקום שכולנו אחים וכולנו אותו 'אני'. למה? איך אפשר להסביר? על כך נאמר "מינה דינין מתעריין" למעליותא – בינה היא שרש של דין, של בקורת. הגם שחיצוני – פנימיות אמא היא המתקה, המתקת כל הדינים בשרשם, אבל חיצוניות אותה אמא היא שכן יש כאן איזו בקורת, ואם יש בידי למחות, שאני יכול לתקן, אני אחראי עליך. אחריות, אין הכי נמי, היא בחינת אחור – כמו חיצוניות, "מינה דינין מתעריין". אמרנו בשיעור שמחאה לשון מח – האדם צריך למחות בעצמו, בלשון התניא לפי זההר היינו "מח שליט על הלב", כל הזמן הוא

רוצה להסיק שלבינוני אין אף אחד מהדברים האלה, הן כסדר העולמות – י-ה-ו-ה מלמטה למעלה. מההקבלה הזו נרויח כמה חידושים יפים.

נתחיל מהסוף: דרשו רז"ל על פסוק שמתייחס לעבודה זרה כמדבר על מי שמבטל תורה, "דבר הוי' בזה". "דבר הוי' זו הלכה". "אורייתא מחכמה נפקת" – די ברור שהפגם האחרון הוא ב-י של שם הוי', ולבינוני אין אפילו אותו. הרי מדובר ברבה ש"לא פסיק פומיה מגירסא", כל המעלה של רבה ש"לא פסיק פומיה מגירסא", אפילו אין לו פגם ב-י של שם הוי'. מענין מי דרש ש"כי דבר הוי' בזה" הולך על דברי תורה. [רבי נהוראי]. רבי מאיר, שמאיר עיני חכמים בהלכה – מתאים לכך שמדובר בפגם ב-י. בכל אופן, די ברור שבטול תורה הוא בחכמה.

עוד יותר חשובה לנו כאן חובת מחאה: בגמרא לא כתוב שמשום "הוכח תוכיח" אלא משום דין ערבות (תהא שנת ערבים חברים – כנראה שערבים מתקנים את כל העוונות וחרבים את כל החטאים). איפה ראוי שיהיה דין ערבות בספירות? [בינה, רקיעא תמינאה]. מאד ראוי להיות בבינה. בבינה רקיע ערבות. מה כתוב בפרק לב בתניא? "שכולן מתאימות ואב אחד לכולנה". "אב אחד לכולנה" היינו בחכמה, אבל הערבות היא כי "כולן מתאימות" – אנחנו אחים, יצאנו מאותו רחם, אנחנו מאוחדים. כולנו אחראים אחד על השני – אחריות היא לא בדיוק פנים, היא קושר של אחור, לא אבא.

במצות אהבת ישראל בדרך מצותיך כתוב שיש שתי מדרגות בהתבוננות באהבת ישראל – שכולנו אברים של שיעור קומה ודם אחד מחבר את כל האברים, וזו אהבת ישראל בדרגת ז"א; אך עיקר אהבת ישראל הוא בדרגת אמא, שיש מקיף אחד שמקיף על כולנו – מקיף דאמא – כולנו באותה ספינה, שהיא הרחם של האמא המחברת את כולנו יחד. במה בא לידי

י אפשר לו לעסוק בתורה
ואינו עוסק
ה יש בידו למחות ולא מיחה
ו עובר על איסור קל של דברי
סופרים
ה עושה עונות

צריך למחות. איזה מח זה? המח שיש בו דינים
ובקורת, מח הבינה.
יש כאן עוד דיוק – במחאה כותב" מי
שיש בידו למחות" ובבטול תורה כותב" כ ל
שאפשר לו לעסוק" – "מי" בבינה ו"כל"
באבא.

נקרא-נקרי-נקרא-נקרי

אחרי הניתוח הזה, מה בנוגע ל"מקרי"
ו"נקרא"? בדילוג – נקרא-מקרי-נקרא-מקרי –
דהיינו שבשם הו' הנקבות הן "נקרא" והזכרים
"מקרי". כבר מתאים למה שכותב, כי זכר הוא
פעיל ונקבה היא נפעל. לפי הסדר – אף
שבפשט ממש קשה להסביר – יש כאן אחיזה
במה שהוא כותב, שבחינת נוקבא היא נפעל.
איך מתאים למי שעושה עוונות ממש? כנראה
יצר הרע שולט עליו ויש שם גם איזו בחינה של
נפעל. כמו שמביא אחר כך, "רשעים ברשות
לבם". היות שהוא ברשות לבו, נקרא בחינת
נוקבא.

"מקרי" היינו שהוא עושה משהו – מי
שעובר על איסור קל אני מחשיב שהוא עשה
זאת, פועל יוצא, ו, זכר. גם בטול תורה, אף על
פי שלכאורה רק פסיבי, "מי שיכול לעסוק
בדברי תורה ולא עסק" אני מייחס אליו כאילו
עשה בכוונה. "מקרי" אומר שיש פה איזו
כוונה.

במי שלא מוחה אי אפשר לומר שיש
איזו כוונה רעה – לא בא לו למחות, או כי כל
כך אוהב את השני ומרגיש במשפחתו וממילא
הוא גם מוכס, או בגלל חישובים אחרים
שכתובים בהלכה. יש מי שלא רוצה למחות כדי
שלא ישנאו אותו, יש כל מיני חישובים. גם
היום, ישנן כל מיני מפלגות שלא מוחות – כל
אחד עם החישוב שלו. הוא מעדיף להיות
פסיבי, אבל אי אפשר לומר שהוא מכוון ממש
לרע שהיה צריך להתנגד אליו.

למה הוא שם את פ"ו דשבועות
בסוגריים? כי רק מי שמדייק שם בסוגיא מבין
זאת – לא כתוב בפירושו. [הרב אמר שהכלל
ששם בסוגריים, ובלי סוגריים יוצא מהכלל].
צריך לדייק גם כל פרט שבכלל. יש עוד דיוק,
בראשון כותב בספ"ג דנדה עם ב, אחר כך בשני
ובשלישי בלי ב. הפשט שאם מציין את הפרק
לפני המסכת כותב עם ב, ואם את המסכת ואחר
כך הפרק בלי ב – כך גם בתוך הסוגריים וגם
מחוץ לסוגריים. בכל אופן, בשביל להבין את
הלימוד ממסכת שבועות צריך לומדות – גם
שייד לבינה.

עוד פעם, בטול תורה הוא חכמה, חובת
מחאה – שעל פי נגלה אין כל כך, חידוש גדול,
דין של ערבות, לא פשט, לא עשית עבירה, ר'
לויק מדייק כאן מהמלה ואנחנו אומרים שגם
על פי פשט, בלי הדיוק, הוא לא עשה שום דבר.
בדבר הראשון שהוא כותב – "עושה עונות"
ש"נקרא רשע גמור". מענין שכותב עונות,
לשון רבים, ולא מספיק עון אחד. כנראה שמי
שעושה עון בפועל – עון גורר עון, הוא עושה
הרבה עונות. באיזה ספירה צריך להיות?
מלכות – הוא מורד במלכות. מי שעושה עונות
ממש פוגם במלכות – מורד במלכות שמים. מי
שיש בידו למחות ולא מיחה – באמא. ה"דרשו
רז"ל" ש"הכרת תכרת" הולך גם על מי שיכול
לעסוק בדברי תורה ולא עוסק, בטול תורה, הוא
ה-י. יוצא שמה שבאמצע – "עובר על איסור
קל של ד"ס" – צריך להיות כנגד ה-ו של שם
הו'. יותר קל מעוונות דאורייתא, שהוא מורד
במלכות, ומתחת למי שמצד עצמו בסדר גמור
רק שלא מחה בחברו:

בליקוט כאן הוא מביא מרבי לויק, אבל לא מפירושו על התניא אלא מפירושו שלו על מאמרי רז"ל. הוא כותב כאן שהנשמה נמשכה ממחשבתו וחכמתו יתברך, ואחר כך מביא רק "איהו חכים ולא בחכמה ידיעא". מה ההבדל בין מחשבה לחכמה ולמה הוא מקדים מחשבה לחכמה? זו השאלה שלו. הוא צטט בליקוט רק משפט אחד, אבל אי אפשר להבין אותו בלי להסתכל במקור. בליקוט הוא מביא:

מחשבה בינה, וחכמתו חכמה. והקדים מחשבה לחכמה כי כן בישסו"ת הנרמזים בה"י של שם [הוי', שמילוי ה-ה עילאה הוא ב-י, הי, ה-ה רומזת לתבונה וה-י לישראל סבא, והסדר הוא ה, תבונה, מחשבה, לפני י, ישראל סבא, חכמה], האות ה קודם לאות י [ומשם נמשכות הנשמות שלנו].

שידוך של יוחסין ושידוך שהוא

אגדה

כדי להבין צריך להסתכל במקור – פירוש של מאמר חז"ל במסכת פסחים שמבחין בין ספר יוחסין לספר אגדה. מה ההבדל בין יוחסין לאגדה? הוא אומר שיוחסין בישסו"ת, המוחין השייכים למדות, ואילו אגדה באו"א עילאין, בעצם המוחין שלמעלה משייכות למדות. בכל אופן, היוחסין נמשך מהאגדה.

אין פה את החתן של מחר והחתן של אתמול, אבל אנחנו באמצע שמחת חתונות אז נחבר גם לחתן וכלה: יש חתונה של יוחסין, "תן עיניך במשפחה", ויש שידוך שהוא אגדה. שידוך של אגדה אינו של יחוס אלא של משיכת הלב – אגדה לשון משיכה כנודע. הייתי יכול לחשוב שמשיכת הלב היא למטה מיחוס, כי היא לב, מדות, אבל אני אומר שיש משהו במשיכת הלב שיותר גבוה מיחוס. או שהוא יפי – יפי מעורר משיכת הלב, כמו אצל יעקב ורחל שהיא היתה יפת תאר ויפת מראה – או משהו רוחני, שאיני יכול להצביע עליו, אבל יש כאן אגדה.

במי שמבטל דברי תורה כנראה יש איזו כוונת מזיד, שהתורה לא מספיק חשובה בעיניו, התורה לא ספונה בעיניו, אז הוא יכול לעשות משהו אחר – בכך הוא מבזה את התורה. אפשר לומר עליו "מקרי" (שהוא גם לשון קרי, הולך עם ה' בקרי, במקרה). כך אפשר להסביר נקרא-מקרי-נקרא-מקרי.

יש כאן עוד משהו, דבר והיפוכו: **נקרא** עולה 351, **הוי'** במשולש, כפולת 13. **מקרי** עולה 1 פחות, 350, כפולה של 7. בדרך כלל כפולת 13 וכפולת 7 אצלנו הם זכר ונקבה, אבל כאן הפוך – ה"נקרא" (כפולת 13) הוא הנקבה וה"מקרי" (כפולת 7) הוא הזכר. אמרנו הרבה פעמים שהכלל הנ"ל אינו כלל ברזל, לא קובעים במסמרות את הכלל של 13, זכר, ו-7, נקבה. בכל אופן, כאן הפוך מדרך כלל. גם את ה"נק" החצוי אפשר להסביר כמו שהסברנו לעיל לגבי חובת מחאה – שרק עם לומדות אפשר להבין שנק' רשע.

עד כאן דרוש על ההתחלה כאן – עדיין נשאר סבוך, מהקטעים המסובכים בתניא, גם על פי נגלה.

ב. פ"ב ופ"ד: **ההבדל בין שרש נשמות ישראל (ישסו"ת) ושרש התורה (או"א עילאין)**

שרש נש"י ב"מחשבתו וחכמתו

ית" – תבונה וישראל סבא

נלך לדבר השני, פרק ב בתניא, גם בעמוד הראשון שלו:

כך עד"מ נשמות ישראל עלו במחשבה כדכתיב בני בכורי ישראל בנים אתם לה' אלהיכם פי' כמו שהבן נמשך ממוח האב כך כביכול נשמת כל איש ישראל נמשכה ממחשבתו וחכמתו ית' דאיהו חכים ולא בחכמה ידיעא אלא הוא וחכמתו א' וכמ"ש הרמב"ם שהוא המדע והוא היודע בו'

האצילות גופא, לא למטה ממנו.], ואו"א עילאין [שני פרצופים שביחד] הם בחינת חכמה בכלל, יו"ד שבשם, וישסו"ת הם [ביחד] בחינת בינה בכלל ה"י ראשונה שבשם, והיינו הבן בחכמה [התכללות הבינה בחכמה.]. או"א עילאין, וחכם בבינה [התכללות חכמה בבינה.], ישסו"ת, ועיין בע"ח שער אנ"ך פ"ח ע"ש, ובשער הזיוונים פ"ה ע"ש.

[כעת הוא אומר את הכלל שהזכרנו:] והנה מה שיוחסין קאי על חכמה ובינה כנ"ל, אם שבכלל קאי על כללות חכמה ובינה, אך בפרט, מובן שיוחסין שקאי על חו"ב הוא ישסו"ת, [למה?] כי מובן שהאב ואם דו"א ומלכות [הבן והבת, ז"א ומלכות, ומי אבא שלהם? מי שמוליד אותם. מי שמוליד את הבן והבת הם המוחין, אבל המוחין שמעליהם בסמיכות –] הוא ישסו"ת. וזהו שתבונה הוא אותיות בן ובת [כמו שמביא גם בתניא בהמשך. כלומר, בן ובת נולדים מתוך התבונה. אבל התבונה לא יכולה להוליד לבד, היא אשה, היא צריכה גבר – והגבר הוא ישראל סבא. ישראל סבא יחד עם התבונה מולידים את הבן והבת, מוציאים מהכח אל הפועל מה שיש בתבונה, אותיות בן ובת.], היינו שתבונה היא האם דהבן ז"א והבת מל'. ויש"ס הוא האב שלהם

וזהו שמה שהיחוס הוא מ"ה [דהיינו אותיות י-ה] שנאמר בפרשת פינחס הראובני השמעוני כו' וכן בכולם שם י"ה בכאו"א [במשפחות בני השבטים החל מהחנוכי, לכל אחד מהשמות מוסיפים י-ה, והיינו "שבטי יה עדות לישראל" – העדות שלנו שה' חתם את שמו על כל אחת מהמשפחות שלנו. אבל איך הוא חתם? ה בהתחלה ו-י בסוף. למה?] שהוא המעיד כו' כנ"ל, הנה ה"ה שנרמז בכאו"א [מאתנו, שהוא המעיד על היחוס שלנו – לא י-ה המקוריים של חו"ב אלא ישראל סבא ותבונה. לכן] הוא מקודם ה' ואח"כ י', והיינו ישסו"ת, שתבונה הוא אות ה' ראשונה עצמה, ויש"ס הוא

יש חתן וכלה שהם אגדה, שהאהבה ביניהם, המשיכה שלהם, היא אגדה. **אגדה** בגימטריא **אהבה, אחד**, "והיו לבשר אחד". זה קטע יפה בשביל יין משמח: שיש שידוך אגדי – "אם תרצו אין זו אגדה", כל אחד יכול לזכות לשידוך של אגדה – ויש שידוך של יוחסין.

מה ההבדל? לגבי הילדים – איזה ילדים יוולדו משידוך של אגדה ואיזה משידוך של יוחסין? מיסו"ת נמשכות נשמות ישנות ומאו"א עילאין נשמות חדשות, נשמות של ביאת המשיח. מהן נשמות חדשות? כמו שאומרים על רבי אמתי, שהוא נשמה חדשה – שהוא מחדש תורה. נשמות חדשות, גם בדור שלנו – בשביל משיח צריך הרבה נשמות חדשות – הן כאלה שיש להן חוש וגעשמאק דווקא בתורה חדשה, ששומעים משהו חדש (כמו מואר-אפל...). בשביל נשמות חדשות כאלה צריך שידוכים של אגדה. גם בין רב ותלמיד יש שידוכים – יש קשר בין רב לתלמיד לפי יחוס, כולנו חב"דניקים, ויש שידוך בין רב ותלמיד שהוא אגדה.

יוחסין ואגדה - ישסו"ת ואו"א

עילאין

כל זה אמרנו כדי להכנס לנושא היפה כאן, ההבדל בין יוחסין ואגדה, ישסו"ת ואו"א עילאין. נקרא בפנים:

להבין כל זה, י"ל כי הנה בחכמה ובינה גופא יש שני בחינות, א', או"א עילאין ב', ישסו"ת, ובכל אחד מהב' בחינות יש פנים ואחוריים, שהפנים דאו"א וישסו"ת לא נתבטלו כלל [בעולם התהו, כשהז"ת דתהו נשברו ונפלו למטה, הפנים של חכמה ובינה לא נשברו כלל, נשאר ששלמים, גם לגבי או"א עילאין וגם לגבי ישסו"ת, נשאר למעלה. הפנים של השכל לא רק לא נשברו, אלא אפילו לא נפגמו – לא קרה להם שום דבר.]. והאחוריים דאו"א וישסו"ת [לא נשברו, אבל] נתבטלו וירדו [למטה בתוך עולם

אות י' דמלוי הה"י [הראשונה של שם הוי'].
א"כ מקודם הדי ואח"כ הי'.

[הוא אומר עוד משהו:] גם לפי מאמר חז"ל ברא כרעא דאבוה [הבן הוא הרגל של האבא. ומשהו דומה כתוב לגבי האמא:], ועובר ירך אמו הוא, הנה הכרעיים ["כרעא דאבוה"] והירכיים ["ירך אמו"] דחויב הוא ישסות כמ"ש במ"ח מס' אבא ואימא סופ"א וירכותיהם והם השני פרצופי תחתונים שלהם הנקראים ישסות כו, עיי"ש [הוא אומר שה"כרעא דאבוה" והירך של אמא הם גופא שני הפרצופים ישראל סבא ותבונה – בתוך אבא ואמא גופא שרש הבן והבת הם פרצופי ישסו"ת, ומשם הם באמת נולדים ומשתלשלים. כך כתוב במשנת חסידים, בכתבי האריז"ל]. הרי מזה מובן גם כן דהבן ובת ז"א ומל' נמשכים מישסו"ת, אם כן היחוס שלהם בפרט, דהיינו האב והאם, הוא ישסו"ת.

[עד כאן יחוס, מה לגבי אגדה? אמרנו שהיא יותר מיחוס:] ומה שאגדה פנימיות התורה [בלשון חז"ל, האגדה היא דווקא נשמתא דאורייתא, פנימיות התורה, השמן של התורה]. קאי על חכמה ובינה אם שבכלל קאי ג"כ על כללות חכמה ובינה, אך בפרט מובן שקאי על או"א עילאין [כמו שיחוס בפרט הולך על ישסו"ת אגדה בפרט הולכת על או"א עילאין], יו"ד שבשם.

שרש התורה (פ"ד) ושרש נש"י

(פ"ב) - או"א עילאין וישסו"ת

הוא רוצה להסביר כאן כמה דיוקים בתניא בין פרק ב לפרק ד. בפרק ב הוא מדבר על שרש הנשמה ובפרק ד על שרש התורה. על פי פשט "תלת קשרין מתקשראן דא בדא – ישראל באורייתא ואורייתא בקוב"ה" – התורה

למעלה מהנשמות, ודרכה הנשמות מתקשרות לה'. מה הווארט? הרי גם הנשמות מחו"ב וגם התורה מחו"ב, אז איזו מעלה יש בתורה לגבי הנשמות? את זה רבי לוי'ק מסביר כאן. הוא לומד זאת מהרבה דיוקים בדברים דומים שכתובים בתניא בפ"ב ובפ"ד. איך מיישב? אומר שבכללות אנחנו מיוחסים, אבל כל התורה כולה היא אגדה, פנימיות התורה, נשמתא דאורייתא, ודווקא מכיון ששרש התורה הוא או"א עילאין יש בכחה לחבר אותנו לה', ל"חביון עז העצמות" שבפנימיות עתיק:

שזהו מה שתורה שרשה בכלל מחכמה ["אורייתא מחכמה נפקת"], והיינו [משני הפרצופים], מאו"א (והיינו מוסר אביך אבא עילאה, ותורת אמך אימא עילאה) עילאין [מאד מענין ונוגע למה שיסביר כאן בהמשך. הוא מסביר ש"שמע בני מוסר אביך ואל תטוש תורת אמך" אינו חכמה ובינה בכלל אלא דווקא או"א עילאין. במקום אחד, שלא מביא כאן, מפורש באריז"ל שבאו"א עילאין השרש של אמא עילאה גבוה מאבא עילאה. לפי הפירוש שלו, ש"מוסר אביך" היינו אבא עילאה ו"תורת אמך" אמא עילאה אזי "תורת אמך" גבוה מ"מוסר אביך". מאד יפה, כי ברור לי שהביטוי "תורת אמך" יותר טוב לי מ"מוסר אביך" (מוסר היינו גבורות, "מוסר אביך" נמשך ממו"ס דאריך שבו מתלבש גבורה דעתיק, בסוד "טעם כמוס לרצון". אך ביחס למוסר תורה היא חסד, בפרט "תורת אמך" ש"תורת חסד על לשונה", והיינו לרמז ש"תורת אמך" נמשכת מסוד הגלגלתא, מקור הרצון דאריך, ששם "אין טעם לרצון" כלל, שבו מתלבש החסד דעתיק, ודוק). יוצא כאן שבאמת שרש "תורת אמך" יותר גבוה מ"מוסר אביך".]. שהם בחינת חכמה בכלל.

היהלום של 37, **הבל-יחידה**, כאשר הכנף = 364, **יעקב יעקב** שהוא הוא **יוסף יצחק**, **דוד** פעמים

³ ההרמז: "תורת אמך" = 1067 = 11 פעמים, **מהיטבאל**, וביחד עם "מוסר אביך" = 1406,

יודע-נודע-יודע - סופר-ספר

ספור - תכנה-בינה-דעת (ושינוי

סדרם בפ"ב ופ"ד)

ובזה יובן דקדוק הלשון בתניא, שבפ"ב אמר וכמ"ש הרמב"ם שהוא המדע והוא היודע כו', [בשני הפרקים הוא מביא את לשון הרמב"ם, אבל בפרק ב] הקדים מדע ליודע [והוא מסביר שהקדמת המדע ליודע היא כמו שבפרק ב' אדמו"ר הזקן הקדים את המחשבה לפני החכמה, ה של תבונה לפני ה-י של ישראל סבא.], ובפ"ד אמר כי הוא היודע והוא המדע כו' כמ"ש לעיל בשם הרמב"ם, הקדים יודע למדע [הפך את הסדר, מקדים את החכמה לפני הבינה, כמו באו"א עילאין].

והיינו בפ"ב שמדבר בנשמות ישראל שנמשכים מישסו"ת, ה"י ראשונה [ה ואז י.]. שבשם, הקדים מדע, תבונה ליודע חכ' [של הבינה, דהיינו] יש"ם ["הוא המדע והוא היודע" היינו תבונה וישראל סבא, ה-י, "מחשבתו וחכמתו יתברך", מקור הנשמות].

(כי מובן שמדע ויודע, המדע עצמה הוא כמו ספר והיודע הוא כמו סופר הכותב את הספר, וספר וסופר הוא בינה וחכ' כמ"ש בלקו"ת בד"ה ושאתם מים בששון ע"ש. [מה כתוב בספר יצירה לגבי חב"ד? שהחכמה היא סופר, הבינה היא הספר והדעת היא הספור. מה שהוא כותב כאן, בהשקפה ראשונה הייתי אומר – וכך תמיד אומרים – לא כפי שכותב כאן. יש אצל הרמב"ם מדע-יודע-יודע, ברור שכנגד חב"ד, כמו משכיל, מושכל ועצם השכל. פשוט שחכמה היא היודע, כמו הסופר, אבל לא ברור מי הבינה ומי הדעת. בפרקי אבות כתוב "אם אין דעת אין בינה, אם אין בינה אין דעת" – גם

אחרי כל הקדמה זו הוא מגיע לספר התניא. יש כאן פירוש מאד חשוב שלו על התניא, שלא כתוב בדרושיו על התניא, לכן מביאים מכאן:

וזהו שמבואר בתניא פ"ד שתורה גדלה ונבהה מעלתה כו' על נר"ן דישאל [כלומר, שהתורה גבוהה מהנשמות]. מפני שתורה היא רצונו וחכמתו ית' ע"ש. [בפרק ב הוא אומר ששרש הנשמות הוא "מחשבתו וחכמתו", ובפרק ד הוא אומר שהסבה שהתורה גבהה וגדלה מעלתה על הנשמות היא היותה "רצונו וחכמתו ית'". בשניהם יש חכמה, רק שבתורה רצון וחכמה ובנשמות מחשבה וחכמה.]. ולבאורה אינו מובן, הלא בפ"ב שם [שאנו קוראים עכשיו]. מבואר שגם נשמות ישראל נמשכו ממחשבתו וחכמתו ית', ע"ש, [אז מה כבר מעלת התורה על הנשמות? כפי שכותב:] ואם כן במה מעלת התורה על נשמות ישראל. אך עפ"י משנת' י"ל דמה שנשמות ישראל נמשכו ממחשבתו וחכמתו ית' היינו היחוס מישסו"ת, וזהו היחוס דנש"י ששם י"ה מעיד עליהן [בפרשת פינחס]. שהן מאבותיהן [כלומר, יש שם שמעיד שאנחנו באמת הבנים של האבות שלנו.], היינו ישסו"ת [שהם יחוס.]. וזהו מחשבתו וחכמתו, מחשבה בינה, וחכמתו חכמה. והקדים מחשבה לחכמה כי כן בישסו"ת הנרמזים בה"י של שם, האות ה' קודם לאות י', אך מה שהתורה הוא רצונו וחכ' יתברך הוא מאו"א עילאין, יו"ד שבשם.

"במחשכים וגו'", שהוא עצמו = 8 פעמים **אם**, הכל מצד אמא, **אם** הבנים שמחה".

הוי' ב"ה. כל הפסוק: "שמע בני מוסר אביך ואל תטש תורת אמך" = 2624 = 8 פעמים **חשך**, מוצע כל תבה, סוד תלמוד בבלי, מוחין דאמא,

סיפור [מה ידוע מתוך המדע? הסיפור שהספר מספר. [בלקו"ת שם]
 [ולאור כל זאת, הקדמת מדע לידוע
 בפ"ב היינו] כמו שהיה קודם לי. ובפ"ד שמדבר
 בתורה שנמשכת מאוי"א עילאין יו"ד שבשם,
 הקדים יודע, אבא, למדע אימא, כמו שהיה קודם
 להו"ד דמילוי ה', וכמובן. נמצא יוחסין הוא
 ישסו"ת ואנדה פנימית התורה הוא או"א עילאין.
 עד כאן נוגע לענינו.

"ישראל עלו במחשבה" -

מדרגות מחשבה למעלה מתכונה

אחרי כל זה, שהבנו די טוב - כלומר,
 שאי אפשר יותר מדי לערער על הפירוש שלו
 - בכל אופן, אם אני חוזר לתניא, איך הייתי
 מפרש לפני שקראתי את כל זה? השאלה שלו
 היא למה כתוב קודם "כך על דרך משל נשמות
 ישראל עלו במחשבה" - כותב רק מחשבה,
 וכבר צריך לשאול איזו מחשבה זו? בכל ספרי
 ודרושי החסידות שואלים איזו מחשבה אמורה
 כאן. מה עונים? מחשבה קדומה דא"ק. אבל
 בספירות, מהי מחשבה? מחשבה קדומה דא"ק
 היא בינה דא"ק. "עלו במחשבה", היינו שעלו
 במדרגה הכי גבוהה בבינה דא"ק.

איך מסבירים בכל ספרי החסידות למה
 הנשמה ירדה בגוף? ירדה מ"עלו במחשבה",
 בבינה, "איהו וגרמוהי חד בהון", ועל ידי
 העבודה בעולם הזה והבירורים ש"כלם בחכמה
 אתברירו" היא זוכה לעלות לשרש הבירורים,
 חכמה, "איהו וחיוהי חד בהון". זהו הכלל, שכל
 מסכת חיינו בעולם הזה, הוא בשביל העליה
 מ"איהו וגרמוהי חד" ל"איהו חיוהי חד".
 כשמדובר על "בני בכרי ישראל" איני
 מבין, לפי ההשקפה הפשוטה שלי, שמדובר
 בישסו"ת. גם כשאומרים שהבן נמשך ממח
 האב, איני מבין שמדובר בישראל סבא. אח"כ
 מזכיר "איהו חכים ולא בחכמה ידיעא", שבכל
 ספרי החסידות הולך על אבא עילאה ולא על

מתחלפות ביניהם. כאן הוא כותב שהמדע הוא
 הספר, הבינה, ואילו הידוע, הוא הסיפור,
 הדעת. אבל השכל הראשוני אומר שידוע-ידוע
 הם הזיווג, החכמה והבינה - ומה שמחבר את
 הידוע והידוע הוא המדע, עצם הדעת. כאן כותב
 לא ככה, דבר חשוב. הוא אומר שהמדע הוא
 בינה. למה זה טוב? כדי להבין את ספר המדע
 של הרמב"ם. הרי הרמב"ם בכלל הוא מהפאה
 השמאלית - כל החשיבה שלו, החקירה
 והפילוסופיה, הם דווקא מוחין דאמא, כפי
 שאולי נסביר עוד יותר. אצלו, כמה שמשתמש
 בשלשת המושגים - שם הספר הוא ספר המדע.
 גם אצלנו, היום, איך משתמשים במלה מדע -
 איפה המדעים? באיזו ספירה? איפה אנחנו
 שמים את המדעים המדויקים? פיזיקה, כימיה,
 ביולוגיה - הכל באמא, בבינה. רק מתמטיקה
 בחכמה, "באו חשבון", אבל המדעים המדויקים
 בבינה. זה תואם את מה שכתוב כאן, שמדע היא
 בינה.].

ועיין בתניא פ"ג [יש בקטע הזה פירוש
 על שלשה פרקים בתניא - פרק ב', בפרק ג'
 ופרק ד'] שחכמה הוא המשכיל [כמו הידוע.],
 ובינה הוא ההבנה להוציא דבר המושכל ע"ש
 [מביא את ההגדרה של בינה בפרק ג' - ההבנה
 לגלות דבר מושכל. ה"דבר מושכל" שהבינה
 מגלה הוא המדע, לכן הוא אומר שהמדע הוא
 בבינה - מפרק ג.], וידוע הוא כמו משכיל
 [בחכמה], ומדע הוא הדבר המושכל היוצא ע"י
 בינה, א"כ מדע הוא בחי' בינה [לכן כאשר הוא
 מדבר בנשמות ישראל, ביוחסין, הוא מקדים
 את המדע-הבינה לידוע-החכמה, כמו בסדר של
 ישסו"ת, וכשהוא מדבר על התורה הוא מקדים
 את הידוע-החכמה למדע-הבינה, כמו בסדר של
 או"א עילאין.], ו[יש דבר שלישי, שהוא] ידוע
 י"ל בחי' דעת [כי אין לו ברירה... שוב, תמיד
 מסבירים שידוע הוא בינה ומדע הוא דעת, אבל
 כאן אומר שידוע ומדע כמו סופר וספר, וממילא
 נופל שידוע הוא הדעת. בכל זאת, למה?], כמו

פירוש חלופי: הקשר העצמי של ישראל לה' למעלה מהתורה

לאור כל זאת, בלי הפירוש של ר' לוי'ק הייתי מפרש – כמוהו, שמחשבה היא בינה וחכמה היא חכמה, אבל מסביר הפוך – שכאן היינו או"א עילאין. ש"ישראל עלו במחשבה" של אמא עילאה – שהכל כאן חכמה, או"א עילאין הן רק חכמה, כפי שהוא מסביר כאן. ה'הכרח' שלו לפרש כך היא כי רוצה להעלות את התורה מעל הנשמות, האגדה מעל היוחסין – יש לו איזה הכרח. אבל כשאני רק קורא את הפשט על אתר נראה לי ברור שמחשבה היינו אמא עילאה וחכמה אבא עילאה.

הקושיא שלו היתה: למה מקדים מחשבה לחכמה? התירוץ שלו כי בישסו"ת תבונה קודמת, אבל אם מדובר באו"א עילאין, בהם חכמה קודמת, איך איישב? כמו שאמרנו קודם, שיש שרש של אמא עילאה – "תורת אמך", כפי שכותב בעצמו – במחשבת הכתר עוד לפני החכמה, ובכל אופן הכל נכלל בחכמה. גם בפשט, אחרי שאומר "עלו במחשבה" צריך להקדים בסמוך את המלה מחשבה, ובפנימיות היינו כי שרש אמא עילאה יותר מהחכמה. אחר כך הכל מסתדר על חכמה כאבא עילאה דווקא. גם על מדע לפני יודע אני יכול להסכים איתו (שמדע היינו בינה), אבל מאותה סבה (הוא קודם) – שיש מעלה באמא עילאה, במדע, יותר מיודע. אפשר להעזר בפירוש שלו אך לפרש הכל אחרת.

עדיין נשאלת השאלה על התורה של פרק ד, שהיא "רצונו וחכמתו" – איך נפרש? רצונו הוא יותר, כתר, הארת הכתר שמתלבשת בתוך החכמה. שייך ל"תלת קשרין", כמו שהרבי אומר, שיש קשר ישיר – של ישראל שלמעלה מהתורה – ישר לקוב"ה, קשר התשובה של מי שעבר על כל התורה כולה, כולל על כרת. כמו שדברנו בשבת האחרונה, שבפרק כד כותב בתניא שגם כאשר אדם חוטא

ישסו"ת, וכך גם "הלא הוא וחכמתו אחד" מתאים דווקא לחכמה ולא לישסו"ת. בהמשך (בפרק לה, בהגהה) אומר בשם המגיד שגילוי אחד האמת הוא בחכמה – לא ישראל סבא אלא פנימיות אבא.

בלי לקרוא את כל הפירוש שלו איך הייתי מסביר "עלו במחשבה" ו"מחשבתו וחכמתו"? קודם כל, לגבי מחשבה: איפה רק המלה מחשבה ממוקמת בספירות? יש **מחשבה** שהיא **חשב-מה** – חכמה. מה מאמר הזהר העיקרי שמחשבה דווקא בחכמה? "מחשבה ויובלא תרין ריעין דלא מתפרשין לעלמין". יש מחשבה שהיא גם בכתר. באיזה מאמר חז"ל? "שתוק כך עלה במחשבה לפני" – בחסידות מפרשים "כך עלה", אם אתה רוצה לעלות לחכמה סתימאה שבכתר, ולמעלה מזה, צריך לשתוק. יש מחשבה שהיא לבוש של הנפש, שמלביש את מח הבינה – שייך לבינה, יש מחשבה ויובלא, שהיא חכמה, שהרמז הוא **מחשבה** אותיות **חשב-מה**, ויש מחשבה שהיא כתר.

יש עוד משהו חשוב מאד – כתוב "משה זכה לבינה". לאיזו בינה הוא זכה? תבונה או אמא עילאה? אמא עילאה היא שער הנון – התכלית של אמא עילאה – ולו הוא זכה בסוף ימיו וגם בשעת מתן תורה. מהי מחשבה? רת"ס **משה** ושאר האותיות הן **חב** – חכמה-בינה יחד. משה הוא "מן המים משיתתו", חכמה, הוא הדעת של כלל ישראל ו"משה זכה לבינה" – הוא כל המוחין. "**משה זכה לבינה**" עולה **דעת**. "**משה זכה לבינה**" ר"ת **מזל** – מה שמחבר את חכמה ובינה, "אין מזל לישראל", "נוצר חסד". את מה הוא מחבר? או"א עילאין, לא ישסו"ת. כל המחשבה עם הרמז של "משה זכה לבינה" היא או"א עילאין, לא ישסו"ת.

רמזי יחוס ואגדה

נוסיף עוד כמה רמזים לגבי יחוס ואגדה (שבזה אין כל קושיא על פירוש ר' לויק שיחוס ביסו"ת ואגדה באו"א עילאין, שני סוגי שידוכים):

אגדה = 13, **אחד-אהבה** (כאשר "אחד האמת" מאיר בספירת החכמה דווקא).
יחוס = 84, 7 פעמים 12 (ז פעמים זה), הארבעון (טטראהדר) של 7. לפי הכלל הנ"ל (לגבי כפולת 13 וכפולת 7) היחס ביניהם הוא כחס זו"ג, מתאים לכך שאגדה באו"א עילאין, חכמה בכלל, זכר, ויחוס ביסו"ת, בינה בכלל, נקבה (מתאים לכך שעצם היחוס היהודי תלוי באם).

אגדה יחוס = 97, **מהיטבאל**, יחוד **מה ו-בן**, זו"ג. בהכאה פרטית, **אגדה יחוס** = 358 = **משיח!** ידוע בסוד תרין משיחין ששרש משיח בן יוסף בבינה, יסו"ת, יחוס, ושרש משיח בן דוד בחכמה, או"א עילאין, אגדה (לציין שדוד המלך אינו מיוחס, "קופה של שרצים" מונחת מאחוריו, מה שבא מרות המואביה. דוד הוא באמת אגדה, והוא רק "פלג קיסר", כל שכן משיח בן דוד שהוא קיסר שלם. קיסר היינו יוצא דופן). **אגדה יחוס** כל תבה בהכאת אותיות = 28860 = 10 פעמים 26, **הוי"ב** ("אגדה אגדה"), פעמים 111, **אלף-פלא** (3 פעמים 37). בארבע רמות (שכנגד כחב"ד הנודע) – שרש, מילוי, מילוי המילוי, מספר קדמי) – **אגדה יחוס** = 4888 = 8 פעמים **תורה** (**אהבה פעמים בטול**) = **אגדה פעמים שלום**. תן לחכם ויחכם עוד.

הנשמה היתה "באמנה אתו". לא אמרנו שיש שם דיוק שמדובר רק בעבירות שאין בהן כרת – המפרשים מסבירים כך בפירושו. על עבירות שיש בהן כרת אני לא אומר שבשעת החטא הנשמה היתה באמנה אתו. למה לא אמרתי זאת בשבת? כי לא רציתי לערער – 'אין מצב' שהוא 'אויס איד', הרי "חטא ישראל". לכן, אם מסתכלים בכל המפרשים מביאים שיש גם מקום אחד בלקו"ת שאומר שאפילו כשאדם עבר כרת, מצד עצם הנשמה ממש הוא עדיין קשור. זה מה שהרבי אומר – שהוא עדיין יכול לעשות תשובה. אם כן, יש בחינה שאדם חוטא וצריך לומר שאני 'אויס איד', אם אינו שוטה. ויש מה שצריך לדעת שגם כאשר חוטא הנשמה קשורה לה, "כאשר היתה באמנה אתו", זהו רק הצד האפל אבל אתה עדיין בסדר. שוב, אם קוראים שם, מדובר בחטא שאין בו כרת. אם יש כרת אוי ואבוי, אתה 'אויס איד', ואז לפי הפשט אי אפשר למצוא בתניא שאתה עדיין קשור וצריך ללכת ללקו"ת, שאפילו אם יש כרת אתה עדיין יהודי.

זהו הבסיס של הרבי שיש קשר ישיר, והקשר הישיר הזה הוא מה ש"ישראל עלו במחשבה" – מחשבה שבה אמא עילאה יותר גבוהה וקודמת לאבא. מצד החכמה, גם חכמה עילאה של התורה, מי שעבר על כרת כבר לא קשור. מצד אמא עילאה עדיין יש קשר (וכמו שרמזנו לעיל בסוד "תורת אמך" שהיא "תורת חסד" מחסד דעתיק המתלבש בגלגלתא דאריך ששם "אין טעם לרצון" כלל, וממילא גם כרת אינו 'מזיז' שם היות שה' רוצה בישראל) – וזו גופא מעלת אמא עילאה על אבא עילאה, שם יש גילוי הקשר הישיר של ישראל לה'. "מחשבתן של ישראל קדמה לכל דבר", ויש מה שבגילוי שבכל אופן התורה מקשרת – עד כרת ולא עד בכלל. פשיטא שהדור שלנו – והרבי גם רמז לזה – חייב להיות בעיקר דור של הקשר השלישי.

וההסבר לכך יוצא מהאריז"ל (לא אומר זאת בפירוש כהסבר עליו, אבל כך יוצא מדבריו). הרמ"ק כותב שהרמב"ם צדק, ואם אני רוצה להסביר ולהוריד ממנו את בקורת המהר"ל, אומר לפי כתבי האריז"ל שהוא צודק אחרי שלשת הצמצומים הנ"ל. ננסה להבין.

צמצום אוא"ס-א"ק-הדיקנא -

צמצום האהבה-הפחד-הרתמים

נתחיל מהסוף: הדיקנא היינו יג מדות הרחמים של הכתר. למעלה מהשכל, אבל עם תכונה מסוימת – מדות רחמים. כל תקון נקרא מזל, ובעצם השרש העליון של הדיקנא הוא – השרש של כל מושג המזלות, "יזל מים מדליו" – קו אור אין סוף, "אז יבקע כשחר אורך". **יבקע** אותיות **יעקב**, שמדתו רחמים, מדת התפארת. מהו צמצום אור אין סוף, למי הוא שייך? כעת אמרנו שצמצום הדיקנא הוא לצמצם את השרש של יעקב, מדת הרחמים. ברדל"א יש רחמים עצומים, בגלגלתא רחמים גדולים, בדיקנא יש כבר רחמים רבים – בשביל להמשיך את הרחמים דרך השערות צריך לצמצם אותם, לצמצם כדי להמשיך.

מהו צמצום אור אין סוף? את מי מצמצמים? כתוב שהעיגול הגדול, אוא"ס שלפני הצמצום, הוא חסד – מדת אברהם אבינו. אהבה לכולם. מי יודעת איך לצמצם אותה? שרה, "כל אשר תאמר אליך שרה שמע בקלה", "גרש את האמה הזאת ואת בנה" – זהו צמצום אור אין סוף, המשימה הראשונה של כל אשת חיל, של כל "אשה כשרה" (כשרה), לצמצם את אור אין סוף של אהבה לכולם כולל ישמעאל (כמו שאמר אברהם "לו ישמעאל יחיה לפניך"). אז הבנו את צמצום אור אין סוף וצמצום הדיקנא.

מהו צמצום א"ק? צריך להיות כנגד יצחק, הוא באמצע. מה מדת יצחק? פחד – צריך לצמצם את הפחד. אסור לפחד יותר מדי,

ג. פ"ב: שלשה צמצומים

"צמצומים רבים" - שלשה

צמצומים

למדנו שני קטעים, נלמד עוד אחד בהמשך אותו עמוד, בהגהה:

הגהה והודו לו חכמי הקבלה כמ"ש בפרדס מהרמ"ק וגם לפי קבלת האריז"ל יציבא מילתא בסוד התלבשות אור א"ס ב"ה על ידי צמצומים רבים בכלים רחב"ד דאצילו... הוא מדייק את הביטוי "צמצומים רבים":

ו, א, בהגהה שורה ד"ה ב,ה – צמצומים רבים: צמצומים הוא שנים ורבים הוא שלשה (ע"ד ימים רבים שהוא שלשה בדרוז"ל) היינו צמצום אוא"ס וצמצום א"ק וסוד הדיקנא. עיין לקמן בשער היחוד והאמונה פ"ט בהג"ה [שם הוא מביא את שלשת הצמצומים האלה].

שלשה צמצומים כדי להצדיק את

הרמב"ם

ננסה לתת איזה הסבר בנפש: למה צריך שלשה צמצומים? על ידי שלשה צמצומים מגיעים לחב"ד דאצילות, ואז אתה יכול לומר ש"הוא המדע והוא היודע וכו'", כמו שכותב הרמב"ם. בלי שלשת הצמצומים האלה אינך יכול לומר זאת. מי מבקר את הרמב"ם בענין? המהר"ל מפראג, על כך שעושה מהקב"ה כביכול שכל, והקב"ה אינו שכל אלא קדוש – כשמו (הקדוש ברוך הוא) כן הוא, נבדל, לא שכל.

כדי להצדיק את הרמב"ם – כמו ללמוד מו"נ על דרך החסידות – אומר אדמו"ר הזקן שהקדים את החסידות כבר הרמ"ק (הבעל שם טוב אמר שהרבה הקדמות לתורת החסידות הוא לקח מהרמ"ק). בעצם, הוא אומר שהרמ"ק הודה לרמב"ם – אמר שצודק באיזה מקום –

תולדות (יותר פשוט לקרוא), עה"פ "ויתן לך האלהים מטל השמים". מפרק יג והלאה מדבר על סוד הידיעה והבחירה – מומלץ שכל אחד ילמד.

קדימות הדבור למחשבה בשרש

והמחשבה לדבור בגילוי

בעצם, כדי להבין, צריך לקרוא כאן עוד קטע מתוך התניא עם פירוש ר' לויק – נדלג לפרק ט. מדבר בסופו על צדיק גמור:

בהסיר הבגדים הצואים ממנו שהם תענוגי עוה"ז שהוא מלוכש בהם וכן שאר כל המדות שבלב שהן ענפי היראה והאהבה יהיו לה' לבדו וכל כח הדבור שבפה והמחשבה שבמוח יהיו ממולאים מן לבושי המחשבה והדבור של נפש האלהית לבדה שהן מחשבת ה' ותורתו להיות שיחתו כל היום לא פסיק פומיה מגירסא וכח המעשיי שבידי' ושאר רמ"ח אבריו יהיה במעשה המצות לבד שהוא לבוש השלישי של נפש האלהית

הדיוק כאן הוא במה שכותב "כל כח הדבור שבפה והמחשבה שבמוח יהיו ממולאים מן לבושי המחשבה והדבור של נפש האלהית לבדה כו" – קודם מקדים דבור למחשבה ואחר כך מחשבה לדבור. היעד כאן הוא "לא פסיק פומיה מגירסא", דרגת רבה, שאליה על כולנו לשאוף. דבור הוא רחל ומחשבה היא לאה. מדייק רבי לויק:

יד, ב, שורה ד"ה היראה – כח הדבור... והמחשבה: הקדים דבור למחשבה, אם שלכאורה מח' קודמת לדבור, ואח"כ בממולאים נקטם כסדרן לבושי המח' והדבור, במתחלה מח' ואח"כ דבור [במשפט אחד הופך את הסדר.], הוא כי מח' ודבור הם בהי' לאה ורחל [שתי נשות יעקב.], [כאן אומר חידוש עצום, שקשור גם לידיעה ובחירה, וממילא גם לדברי הרבי בזה:]: והנה בעצם רחל היא הבכירה ולאה הצעירה [בתורה כתוב "שם הגדלה לאה ושם

לא לפחד משום דבר חוץ מהקב"ה, וגם מהקב"ה אם תפחד יותר מדי אוי ואבוי, תתחיל לרעוד כמו הבעש"ט עד שכל החדר כאן יתחיל לרעוד ואז כולם יצאו מדעתם – מסוכן. צריך לצמצם את הפחד – זהו צמצום א"ק.

אם כן, צריך לצמצם את האהבה – צמצום אור אין סוף; צריך לצמצם את הפחד – צמצום א"ק; וצריך לצמצם את הרחמים – צמצום הדיקנא.

צמצום שרש המדות כדי להגיע

למוחין

אם כן, בכללות שלשת הצמצומים הם צמצום שרש המדות שלמעלה מהמוחין – בסוד **כשב-כבש**, שאם ה-**ב** לפני ה-**ש** (כבש) המוחין מעל המדות ואם ה-**ש** לפני ה-**ב** (כשב) המדות מעל המוחין, שרש שיר משולש (**ש**), עם שלשה קוים) למעלה משיר כפול (**ב**). כתוב שעיקר החידוש של העם היהודי הוא בסוד כשב. כולם כבש – הגם שכתוב שאנחנו כבשה אחת בין שבעים זאבים, ההשגה האמתית שלנו, השרש שלנו בתור עם ("אין קורין אבות אלא לשלשה") הוא בסוד כשב.

את ה-**ש** הזאת צריך לצמצם כדי להגיע למוחין, ובמוחין כבר אפשר לומר ש"הוא היודע והוא הידוע והוא הדעה עצמה הכל אחד". כלומר, דבר ראשון היהודי צריך לדעת איך לצמצם את המדות שלו – המדות האין סופיות שלו, המדות הבלתי מוגבלות שלו.

ד. פ"ט: ידיעה במחשבה ובחירה בדבור

נסיים במשהו חשוב שקשור לענין: איך אדמו"ר האמצעי מסביר את סוד הבחירה והידיעה. יש שני מקומות עיקריים שהוא מאריך להסביר את הענין – שער הבחירה בספר שערי תשובה ובתורת חיים פרשת

צעירה ע"ש. לכן מקודם [לגבי הצדיק הגמור] נקט בתחלה דבור ואח"כ מח' [קודם מתקן בשרש, שרש הדבור שמעל לשרש המחשבה]. (ועד"ז הוא ג"כ יוצר אור ובורא הושך, שהקדים יצירה [עולם הדבור]. ואור לבריאה [עולם המחשבה]. והשך, וידוע שיצירה הוא בחי' דבור ובריאה היא בחי' מחשבה), ואח"כ בממולאים [בפועל] הקדים מח' לדבור [לפי הסדר, הגילוי]. וד"ל.

[האור והחשך של יצירה ובריאה שייך למואר-אפל שהרב דבר?] כן, ונמשיך עוד מחר אי"ה.

ידיעת ה' במוחשבה-בכח ובחירת

האדם בדבור-גילוי

במה נוגע לידיעה ובחירה? אדמו"ר האמצעי אומר באריכות מופלגה, אבל בתמצית הווארט שכח הבחירה בא מעלמא דאתגלייא, עולם הדבור – הבחירה שלנו היא רחל. אבל הידיעה – שה' יודע הכל, ולכאורה אם יודע עלי הכל יודע אם אהיה צדיק או רשע, ואז לא שייך שכר ועונש – היא במחשבה, בעלמא דאתכסייא, שם ה' יודע אותי דורך-און-דורך. זהו הווארט. כדי שהבחירה שלי תוכל לגבור על הידיעה של ה' צריך להגביר את רחל על לאה. איפה זה קורה? רק בשרש, בעצם, במוחין – מכיון שלרחל יש שרש באבא, שם היא הבכירה, ה-בכירה הופכת להיות בחירה, והבחירה יכולה להכריע-לשנות את ידיעת ה'. איך הבעל שם טוב מסביר בכתר שם טוב? שיש לאדם בחירה בי"ד ידיעת ה' שיהיה

הקטנה רחל". בכלל, הבכירה והצעירה כתוב בתורה על בנות לוט – כל הווארט כאן הוא לפי הדרוש של האריז"ל על בנות לוט. הבכירה היא אם מואב, שכנגד חכמה, והצעירה אם עמון, שכנגד בינה. אם נקביל לרחל ולאה בקדושה, מי הבכירה ומי הצעירה? בדבור ובמחשבה, מי בחכמה ומי בבינה? פשיטא אצלנו שלאה במחשבה ורחל בדבור. לאה-מחשבה היא בבינה – מחשבה כלבוש הנפש ודאי בבינה. הדבור בא מאבא – "אבא יסד ברתא", "מצרף לחכמה", החכמה היא המח שמצרף את אותיות הדבור בפה, כפי שכותב באגרת הקדש.

אם כן, יש בחינה שרחל היא הבכירה (אם מואב בקדושה) ולאה היא הצעירה (אם עמון בקדושה). כך במוחין, בשרש, אבל אחר כך בסדר התולדה – מה שנקרא "קדימה בזמן" – מתהפך. יש חותם המתהפך – לאה היא הגדולה ורחל היא הקטנה. ורמז נאה: **בכירה צעירה גדלה קטנה** ועוד **רחל לאה** = 1092 = 42, שם **מב** של **מעשה בראשית**, פעמים 26, שם **הוי'** ב"ה, סוד **מב** האזרכות של שם **הוי'** בתפילין, סוד **ומי כעמך כישראל גוי אחד בארץ**" שבתפילין של מרי עלמא. והוא עולה ו"פ **יעקב** שהוא ז"פ **יוסף**]. (וגם רחל נבנית מבחי' אב דחכ' ולאה נבנית מבחי' אם דבינה, והיינו כה, הכחות דדבור ומח' הם הוי"ב, וחכ' קודם לבינה [כך בעצם].),

אך בגילוי ובמקום עמידתן [למטן]. **לאה** היא הבכירה ורחל הצעירה, ו[כדי להבין כל זאת שולח אותנו ל] עיין בלקוטי תורה להאריז"ל פ' וירא בדרוש דבנות לוט ועמון ומואב, ובמאור"א [שהבאתי כאן]. מע' בכירה ומע'

שנה, דהרי פעולה טובה מהעדר, ולמה נשתנה רצונו מלא רוצה אל רוצה בעת שברא לכד לא קודם, דהרי אינו ית' בעל שינויים. והתירוץ על זה, דהוא ית' אינו דומה לפועל בשר ודם, שהחכמה שיש לו עתה לא היה לו מקודם, אלא חכמתו היא קנינית, וגם הוא בעל

¹ כתר שם טוב (הוצאת קה"ת) אות שמח: והענין פ"י הידיעה והשארית הפשית הבחירה, ע"פ אני ה' לא שנית. דיש לתרין הקושיא שהקשו כל הראשונים, וז"ל, למה לא ברא הקב"ה את העולם קודם ה' אלפים

עלינו דרך התורה, שרשנו באבא עילאה, שרש הדבור שלמעלה משרש המחשבה-הידיעה. אדמו"ר האמצעי שם כותב בפירושו שידיעת ה' היא מקור הרע, כמו "עץ הדעת טוב ורע" – מתחיל מטוב ומגיע לרע. הדבר הכי מדהים שהוא כותב, שקשור לקטע הקודם שלמדנו – שזו הטעות של הרמב"ם, שעושה מה' "הוא היודע והוא הידוע והוא הדעה עצמה". אם ככה אני תופס את ה' אז ר"ל – כמה שהרמב"ם רוצה להשטמ ולומר שלא מבטל את הבחירה – אתה מבטל את הבחירה. אם תעשה מה' יודע אתה קודם כל חי בעולם של השתלשלות, לא התלבשות והשראה, ואתה

רשע לרצון ה' שיהיה צדיק. אף אחד לא חייב להיות רשע, הגם שה' יודע זאת, כי ה' לא רוצה בכך – הוא רוצה שיהיה צדיק, וכל אחד יכול לבחור ברצון שלו להיות צדיק. כמו שאמרנו קודם, הרצון והחכמה הולכים יחד – הרצון מתלבש בחכמה, כמו שהוא כותב בתניא על "מה שליט על הלב", הרצון שבמה. התלבשות זו היא מכח התורה. גם כותב בחסידות, שכאשר ה' מסתכל עלינו דרך המשקפים של התורה אנחנו נראים גדולים. מה הכוונה? מתגלה כח הבחירה שלנו, שאנחנו כל כך גדולים שיכולים לבחור נגד הידיעה של ה' – זו גדולה עצומה, אבל כדי לראות אותנו גדולים צריך להסתכל

עשה יפה בעתו גם את העולם. וז"ס עמוק והמשכיל יבין.

והנה כן ברא הקב"ה את העולם, דלא יקשה אדם איך שייך שכר לצדיק ועונש לרשע הלא יודע א- ל ויש דיעה בעליון, שצפה והביט עד סוף כל הדורות וידע שזה יהיה צדיק, א"כ מוכרח הוא להיותו צדיק ולא יתכן לו שכר, וגם ידע שזה יהיה רשע ולא יתכן לענוש כיון שלא היה יכול לשנות ידיעתו ית"ש. וי"ל, אף שיש לו ית' ידיעה, מ"מ הרצון שלו ית' שייטיבו מעשיהם, כי ע"כ צוה לנו כל התורה ומצותיה, והרצון בעצמו מנגד לידיעה מתחלת המחשבה, ויוכל אדם להמשך אחר רצון השי' וציוויו ולא אחר הידיעה, שהרצון יכריח הידיעה כיון שאין חפץ לרצון ה' בידיעה זו ובמעשה זה, והידיעה היא שלא לרצון. ואם ירצה אדם ייטיב מעשיו כמו שהוא הרצון של השי', ולא יוריד וישלשל לעצמו הידיעה, כי הידיעה של רע הוא הרע בעצם שהיא הסטי"א, שנבראת לנסיון הצדיקים, כמ"ש כי מנסה ה' אלקיכם אתכם, כי העוה"ז הוא עולם הנסיון, שהנשמה נשלחת שם להיותה בנסיון בעוה"ז דאם יעשה החטא הרי יטה אחר הידיעה, ואם לא יעשה הרי יטה אחר הרצון והציוויו המנגד לידיעה, שע"ז נאמר אשה ריה נחוח לה, נחת רוח לפני שאמרת ונעשה רצוני, והבן היטב.

חסרון. מלה"ד, דמפני דצריך מקום לדור, ע"כ כשקנה חכמה לבנות לו בית תיכף בונה לעצמו בית. אבל הוא ית' חכמתו עצמיית לא קנינית, וגם אינו בעל חסרון, ויש לומר דהרצון לברוא העולם לא נתחדש לו זה הרצון בעת בריאתו העולם, אלא כמו שהוא קדמון כן ה' רצונו, ומקדמת דנא ה' ברצונו לברוא העולם בעת שברא אותו, לא קודם לכן, ואח"כ כשברא העולם נברא בעתו ובזמנו כמו שהיה ברצונו הקדום לברוא אותו בעת הזאת דווקא, א"כ לא היה שינוי רצון.

והראיה, דהרי עולם שכולו שבת שיהיה לעתיד לבא, וצדיקים יושבים ועטרותיהם כו', ונשגב ה' לבדו ביום ההוא, ודאי מעלתו גדולה מן מעלת העולם כשהוא עתה, ופעולה טובה כזו גם כן טובה מהעדר, ולמה לא הקדימו הקב"ה אלא שיבוא בעתו ובזמנו, כמו שדרך השבת לבוא דוקא אחר ששת ימי החול. וכן הוא בענין בריאתו של עולם, דאע"פ שידע דפעולה טובה מהעדר, אעפ"כ רצונו היה מנגד לידיעה, כי מקדמת דנא היה רצונו לברוא העולם דוקא בעת הזאת שיהיו ימי המעשה, וקודם לכן היה בדרך משל עולם שכולו שבת ונמשך אחר הרצון. ולא תקשה הלא פעולה טובה מהעדר, כי הקב"ה אינו בעל חסרון שיצטרך הפעולה ההיא לטובתו. וז"ש את הכל

ממצה אותו. גם ה' יודע שאם כל ה"בכח" יצא עכשיו לפועל אוי ואבוי, כל מה שיש בכח. אבל "פעולה טובה מהעדר" – אם נוציא כל מה שיש בכח לפועל יהיה פה תהו ובהו.

נאמר את הרעיון בצורה אחרת: כל הטוב והרע הם פונקציה של היסוד. פגם הברית בעידון המדות הוא אימפולסיביות, לכן אומרים שביסוד יש חכמה, "פעולה טובה מהעדר", אם אתה יכול לעשות משהו תלך על זה עכשיו. יש שנים שהתאפקו, אחד צדיק ואחד רשע – יוסף והמן. [הרב הסביר שאצל יוסף האיפוק מוגבל, עד שלא יכול להתאפק]. כן. זו בעצם אתכפיא. מהי בחירה חפשית? ה' יודע שאתה הולך לחטוא, אלא אם כן תתאפק – תתאפק נגד מה שה' יודע, לבחור ברצון של ה'. זו הקניגיא. כתוב שלעתיד לבוא כל הצחוק של ה' הוא קניגיא – נראה אם אתה יכול להתאפק, לעשות אתכפיא, לא ללכת לפי ההגיון ש"המעשה הוא העיקר" עכשיו, בלי יוצא מן הכלל. אין כלל שאין בו יוצא מן הכלל.

כל זה קשור גם לתורה הזו, שדנה אם הדבור קודם למחשבה או המחשבה לדבור. שוב, בסדר השתלשלות לאה קודמת, המחשבה קודמת, אבל בשרש הדבור קודם.

מאורי אור: הבכירה והצעירה -

רחל (נקודה שרשית) ולאה (הארה)

נשלים עם המאורי אור, שיש בו קצת חידוש שרבי לויק לא כותב – הכל לקוח מדרוש בנות לוט. הוא כותב בערך בכירה:

בכירה נקראת רחל כי שרשה עיקרית באצילות וצעירה לאה בערכה. ולפעמים נקראת לאה בכירה לערך מקום עמידתה.

זהו הפירוש העמוק באר"י, שר' לויק לא בדיוק כותב אותו כאן, שההבדל בין רחל ללאה הוא שרחל היא נקודה שרשית – בחמש הנקודות דעולם האצילות היא המלכות השרשית – ולאה אינה נקודה שרשית אלא רק

נותן מציאות קיימת – מציאות אלקית קיימת – לרע. כמו שלמדנו לפני כמה ימים שאם ה' היה בורא את העולם ב-א – "אאלפך חכמה", "אאלפך בינה" – היה מנציח את הרע, "ארור". ה-ב של "ברכה" היא גם ה-ב של "בכירה" וגם של "בכירה".

ידיעה - "טובה פעולה מהעדר";

רצון - "את הכל עשה יפה בעתו"

בכש"ט סימן שמח, שצוטט לעיל בהערה, לפני ההסבר על ידיעה ובחירה הוא שואל – בשם הקדמונים – את שאלת האריז"ל למה ה' לא ברא את העולם קודם, לכאורה שינוי רצון. הוא מתרץ שה' תמיד רצה לברוא את העולם – בדיוק באותו רגע. "את הכל עשה יפה בעתו, גם את העולם". מאז ומתמיד, כביכול, אפילו בלי לומר שהזמן נברא מחודש – מאז ומתמיד ה' רצה לברוא את העולם בדיוק באותו רגע. הוא דורש את ההמשך – "גם את העולם נתן בלבם" – רק עד המלה "גם את העולם".

כמו שכך ביחס לעולם הגדול צריך ללמוד גם בעולם הפנימי, שאדם הוא עולם קטן. הוא כותב שם שידיעה היא כבר הגיון, שכל בריא. השכל הישר קובע ש"פעולה טובה מהעדר". הוא מגדיר את השכל בכלל ש"המעשה הוא העיקר", "פעולה טובה מהעדר" – אם אתה יכול לעשות משהו אל תשב ואל תעשה אותו, ההיפך מ"שב ואל תעשה". ה' לא פועל לפי הכלל הזה? הוא אומר שזהו בדיוק ההבדל בין הרצון של ה' לידיעה של ה' – בידיעה של ה' "פעולה טובה מהעדר" אבל ברצון של ה' "את הכל עשה יפה בעתו" והרצון גובר על הידיעה. אז הוא מסביר שכל הרע שיש בעולם הוא בגלל הידיעה, "טובה פעולה מהעדר". למה אתה חוטא? אתה רוצה להוציא מהכח אל הפועל, לממש את הפוטנציאל שלך. יש לך הרבה פוטנציאל – בלי לחטוא אתה לא

שמייחד אותו, שרש אבא שלמעלה מאמא. אם כבר, נאמר על מואר-אפל: אמרנו שמואר בנפש היינו גילוי האמונה, גילוי הרדל"א – עצם המואר. איפה מתגלה? "האמנתי כי אדבר" – "נעוץ סופן בתחלתן", "אדבר" היינו רחל, עלמא דאתגליא, מלכות. "האמנתי" הוא שרש המלכות ברדל"א. המואר בנפש הוא "האמנתי כי אדבר", והוא כח הבחירה של האדם, שעושה ממנו בכיר – עושה מהקטנה הבכירה, הופך את הצעיר לבכיר.

[בהמשך הוא נותן עוד רמז שלא היה הצעירה:] צעירה בגימטריא צפרה [אשת משה, היא לאה או רחל? משה התחתן עם עלמא דאתכסיא, עם המחשבה, "משה זכה לבינה" – כתוב שצפרה היא בחינת לאה, לא רחל. לכן הוא לא נכנס לארץ. היות ש-צפרה בגימטריא צעירה זהו רמז יפה שדווקא לאה הצעירה, כי היא בהתחדשות בעולם האצילות, לא בפשיטות, היא לא נקודה שרשית כמו רחל. בין חמש הנקודות המלכות היא החמישית-המשיחית. (רחל-צעירה עולה תריג). נכון, זהו גם יחוד שלמה-רחל. וכן תריג עולה בנין המלכות דהיינו בנין פרצוף רחל.]
עד כאן להיום. בע"ה מחר נמשיך.

הארה של תבונה-בינה. הוא לא כותב כאן את ההסבר על השרש בחכמה ובינה, אלא שרחל הבכירה ולאה הצעירה כי רחל היא נקודה שרשית של עולם האצילות מה שאין כן לאה. אכן, בעמידה שלהן – לאה עומדת מעל חזה דז"א ורחל מתחת חזה דז"א, ולכן שם לאה הבכירה ורחל הצעירה.

בערך צעירה הוא כותב זאת עוד יותר ברור, מתחיל מההיפך:

צעירה נקראת רחל הקטנה [על פי פשט, שרחל הצעירה. ממש מתהפך. מי תופס את מקום רחל במרכבה העליונה? דוד המלך] ודוד אמר צעיר אנכי [כמו שרחל היא הצעירה]. אבל לפעמים לאה צעירה כי רחל נקודה שרשית וזו לאה צעירה שנתחדשה ממלכות דאמא [לאה היא הארה מחודשת שיוצאת ממלכות דאמא. כאן המלים הן שרשית לעומת התחדשות. בלשון החסידות יש פשיטות והתחדשות – יוצא שרחל בפשיטות, היא נקודה שרשית, ולאה בהתחדשות.]

מה אומר על מחשבה ודבור? חידוש מופלא. מסביר שאלה מאד חשובה, שאין לה תשובה טובה, למה קוראים לאדם מדבר ולא חושב. בסדר, "ויהי האדם לנפש חיה", "רוח ממללא", אבל לפני שהוא מדבר הוא חושב [לא כולם...]. אם רוצים כבר לציין את ההבדל בין הבהמה לאדם – הבהמה לא חושבת והאדם כן. תקרא לו 'חושב' או 'משכיל', "הנה ישכיל עבדי" – למה אתה קורא לו מדבר? מה שלמדנו עכשיו הוא תשובה מצוינת לקושיא זו. קודם כל, מדבר הולך על רחל – מה שבפשיטות, בשרש, הנקודה העיקרית והשרשית של האדם, היא דווקא רחל, הדבור של האדם. לאה היא התחדשות. אם תקרא לאדם חושב אתה תקבע אותו רשע, אם ה' יודע שהוא יהיה רשע – כי מחשבה קשורה לידיעת ה'. אם אתה רוצה לתת לאדם בחירה חפשית, שיוכל להתגבר נגד הידיעה, דווקא תקרא לו מדבר – בכח הדבור שלו יש לו את כח הבחירה, שהוא באמת מה

דבר יום ביומו - פרשת צו

[מתוך 'עמודיה שבעה']

ב' ניסן - שופכים חסידות

פעם נכנס מישהו לישיבת 'תומכי תמימים' והתפעל מאד מכך שהתלמידים (ה'תמימים') לומדים מאמרי חסידות עמוקים של הרבי הרש"ב, רבי שלום דובער מליובאוויטש, שהיום הוא תאריך פטירתו. אותו אדם הביע את התפעלותו בפני הרבי, והרבי השיב: "כאן לא לומדים חסידות, אלא שופכים חסידות" (באידיש: מ'גיסט חסידות).

אנחנו בימים של הכנות לפסח, וכדי לנקות היטב צריך לשפוך מים. "אין מים אלא תורה" והיום צריך לשפוך הרבה מים של פנימיות התורה, הנשמה הפנימית של התורה כפי שהיא מתגלה בתורת החסידות. "ארוכות השמים נפתחו" במים שמנקים את הנשמה ומטהרים אותה.

פרשת צו יום שני – אכילת כהנים

בקרבת חטאת ואשם, בשר הקרבן נאכל על-ידי הכהנים בבית המקדש. זה לא רק 'פרס' לכהנים על עבודתם, אלא חלק חשוב בתהליך הכפרה – "כהנים אוכלים ובעלים מתכפרים",

(ממוצע כל אות) = אהבה פעמים חסד! מהשפלות של תרומת הדשן זוכים ל"דשנת בשמן ראשי", שמן המשחה – רזין דרזין דאורייתא שאין מוסרים אלא למי שלבו דואג בקרבו, שמקיים מצות תרומת הדשן.

פרשת צו יום ראשון - האש והאפר

עבודת המקדש בכל יום נפתחת במצות "תרומת הדשן" עליה אנו קוראים ב'ראשון' של פרשת צו – הכהן עולה על המזבח עם המחתה בידו, לוקח מן הגחלים המאוכלות (דשן), יורד ומניח את הגחלים על רצפת העזרה ליד הכבש. רק אחר כך, מתחילים לסדר את מערכות האש שעל המזבח ולהבעיר את האש "אש תמיד תוקד על המזבח לא תקבה", עד שמגיעים לקרבן תמיד-של-שחר.

התפילה שבכל יום היא קרבן התמיד הפרטי שלנו, "תפילות כנגד תמידין תקנום". אבל היסוד המקדים את התפילה הוא העיסוק בדשן-אפר, כלומר, ההכרה "ואנכי עפר ואפר", מדת הענוה ושפלות, כמו שנאמר במשנה "אין עומדים להתפלל אלא מתוך כובד ראש [הכנעה ושפלות]".

התפלה עצמה שבאה אחר-כך, היא אש גדולה של אהבה המתלהבת ועולה למעלה, "אש תמיד" השורפת את קרבן התמיד. אחרי שהאדם רואה עצמו כאפר, אזי האפר הזה מביע אהבה לה'. זה הסוד של "תרומת הדשן" – הדשן מתרומם ועולה עד אין סוף.

* אפר דשן אש ראשי תבות אדא, סוד נשמת רב אדא בר אהבה – מתחושת השפלות כאפר ודשן מגיעים לאהבה כאש. אפר דשן אש = 936, לו פעמים הוי' = ג"פ חדש (ממוצע כל תבה) = 8 פעמים 117

חי ובריא, איזה חסד. בשביל זה אפשר אולי להסתפק בפנייה אישית שלי אל ה'...

אבל צריך להוסיף את השלב הבא, "ונפלאותיו לבני אדם": לשים לב לא רק לטוב שהגיע לי, אלא לגילוי האלוקי שהיה כאן, פלא ונס (גם אם הוא מלוכש בטבע). את זה צריך לפאר ולרומם, בהבעה של ספירת התפארת. לשם כך צריך לפרסם את הנס ברבים, לעלות למקדש ולערוך סעודת הודיה מפוארת, בשר הקרבן עם ארבעה סוגי לחם. בשלב הזה, ההודאה עולה קומה גם עבור האדם עצמו המכיר בפלא שנעשה עמו, וכולו אומר שירה – **"בְּרָכִי נַפְשִׁי אֶת הוִי"** בגימטריא **ארבעה צריכים להודות**.

[מתוך עמודיה שבעה]

פרשת צו יום רביעי – מועט מחזיק את המרובה

"וְאֵת כָּל הָעֵדָה הַקְהֵל אֶל פֶּתַח אֹהֶל מוֹעֵד", מפרש רש"י "זה אחד מן המקומות שהחזיק מועט את המרובה" – כל עם ישראל 'נדחסו' במקום קטן (חצר המשכן כולה היתה בגודל 50 על 100 אמה, וכדי להכניס בתוכה 600,000 איש צריך שיעמדו 120 אנשים בכל אמה מרובעת...).

"מועט מחזיק את המרובה" הוא סוד אהבת ישראל: כאשר יהודים אוהבים זה את זה, הם יכולים להתכנס יחד במקום קטן ביותר, כדברי חז"ל על איש ואשה האוהבים זה את זה שיכולים לשכב על להב הסנף. והרמז היפה בגימטריא: **"כל העדה הקהל אל פתח אהל**

כמו שיש "אכילת מזבח" כך יש את אכילת הכהנים. זו ממש עבודה, ולפעמים הכהנים עובדים קשה לאכול הרבה בשר.

יש קשר עמוק בין הנשמות, וכאשר הכהן אוכל הוא משפיע על האדם החוטא (שעשה תשובה) ומכפר עליו. הדבר מזכיר את יצחק אבינו שאכל ושתה כדי להגיע להשראה עליונה לברך את בנו. אברהם אבינו היה אוכל יחד עם האורחים הרבים שהגיעו אליו (שלא יתיישו לאכול), אבל יצחק אבינו אכל לעצמו ואכילתו השפיעה על הנשמות הקשורות אליו.

האכילה של יצחק שונה מאכילה שאנחנו מכירים, זוהי אכילה של עולם הבא, טעם גן עדן, "נְאֻכַל מִפֶּל" – ומתוך העולם הבא, שבו אין חציצה בין הנשמות, מברך יצחק את הנשמות בעולם הזה. גם הכהנים האוכלים מתקשרים למידת הגבורה של יצחק אבינו, ובאכילתם מברכים ומכפרים.

[לפי עמודיה שבעה]

פרשת צו יום שלישי – פרסום הנס

קרבן תודה מובא בארבעה מקרים, כפי שנלמד מפרק קז בתהלים: "יודו לה' חֲסֵדוֹ וְנִפְלְאוֹתָיו לְבְנֵי אָדָם. וַיִּנְחָחוּ וַיְבָרְכוּ תוֹדָה וַיְסַפְּרוּ מַעֲשָׂיו בְּרִנָּה". זהו המקור גם לברכת "הגומל", כמו שנפסק להלכה: "ארבעה צריכין להודות: חולה שנתרפא, וחבוש שיצא מבית האסורים, ויורדי הים כשעלו, והולכי דרכים כשיגיעו לישוב, וצריכין להודות בפני עשרה" (רמב"ם הלכות ברכות י, ח).

בקרבת תודה ובברכת הגומל יש שני חלקים: ראשית, הודיה על הטובה הגדולה שנעשתה לי, הבעה אישית של ספירת ה**הוד** בנפש – "יודו לה' חסדו", הייתי חולה מסוכן והנה אני

פרשת צו יום חמישי – חלוק

לכן

"וַיִּגַשׁ אֶת פֶּר הַחֲטָאֹת וַיִּסְמְךָ אֶהָרֶן וּבְנָיו אֶת יְדֵיהֶם עַל רֵאשׁ פֶּר הַחֲטָאֹת. וַיִּשְׁחָט וַיִּקַּח מִשָּׁה אֶת הַדָּם וַיִּתֵּן עַל קַרְנוֹת הַמִּזְבֵּחַ סָבִיב בְּאֶצְבָּעָיו... מדובר כאן על 'שבעת ימי המילואים' שבהם התחנכו אהרן ובניו. אבל שימו לב: מי שממלא את תפקיד הכהן הוא דוקא משה רבינו! אהרן ובניו הם הבעלים, הסומכים את ידיהם על הקרבן, אבל את ההקרבה עצמה עושה משה. במשך שבעה ימים משה היה הכהן ובכך הוא הכניס את אהרן, אחיו הגדול, ואת בניו להיות כהנים, ולבסוף הוא עצמו חזר להיות בן-לוי פשוט.

הכהנים חייבים לעבוד כשהם לבושים בבגדי כהונה, ומה לבש משה רבינו בשבעת ימי המילואים? אומרים חז"ל ש"משה עבד בחלוק לבן, בניגוד לבגדי אהרן הכהן הגדול שיש בהם שלל צבעים צבעים. יש לכך משמעות עמוקה: משה יכל לשמש ככהן מפני שהתעלה לשרש הנשמה שלו, ה'אין' של משה, כמו הצבע הפשוט הלבן לפני שיוצאים ממנו כל קשת הצבעים, האחדות שמעל הריבוי. הכל בסוד המלה **אחד** – בגד **א** למשה, **ח** בגדי כהן גדול, **ד** בגדי כהן הדיוט.

מועד" = מועט מחזיק את המרובה = אהבת ישראל!²

לא לחנם אמר רבי עקיבא "ואהבת לרעך כמוך" – זה כלל גדול בתורה". כלל גדול בתורה פירושו שזהו דבר 'מועט' לכאורה, מצוה אחת בת שלש מלים, אבל הוא כולל את כל התורה כולה – מועט מחזיק את המרובה.

נעמיק עוד: יש אהבת ישראל ויש אהבת ה'. **אהבת ה'** שלנו היא בלי גבול, "ואהבת את ה' אלהיך [שהוא בלי גבול כלל] בכל לבבך ובכל נפשך ובכל מאדך [מעבר לגבולות שלך]". **אהבת ישראל** היא לכאורה דבר מוגבל, "ואהבת לרעך כמוך", הוא מוגבל ואתה מוגבל... אבל באמת בתוך החבר שלך יש משהו לא מוגבל, ה' נמצא בתוכו – מתגלה באהבת ה' שבקרבו – וכאשר אתה אוהב אותו לגמרי האהבה הזו כוללת את הבלי גבול שבתוכו, מועט מחזיק את המרובה. זהו סוד הפסוק השלם "ואהבת לרעך כמוך אני ה'" – אני ה' נמצא בתוך כל יהודי, וכשאתה אוהב אותו אתה אוהב אותי, כמו שרומזת גם הגימטריא: **ואהבת לרעך כמוך אני הוי' = ואהבת את הוי' אלהיך!**

[מבחר שיעורי התבוננות ט, עמ' 139]

הרחבת המקום, מה שהמקום מגיע למרחב העצמי, הוא מקומו של עולם כו').

² ב"ואהבת לרעך כמוך" יש **אהבה** אותיות. **ואהבת לרעך כמוך רבי עקיבא אומר זה כלל גדול בתורה = 2210 = אהבה פעמים נעים**, "הנה מה טוב ומה נעים שבת אחים גם יחד [באהבת ישראל]".

³ במלה "אחד" בפסוק "שמע ישראל" יש **ד** רבתי. עצם ה-**ד** היא כנגד **ד** בגדי כהן הדיוט, וה'רבתי' כנגד **ד** בגדי לבן של כהן גדול ביום הכיפורים (אתם נכנס לפני ולפנים).

² והוא עולה **אהבה** פעמים **חכמה**. האהבה מגלה את נקודת החכמה האלקית, סוד ה-י של שם הוי', נקודה קטנה שהיא מועט מחזיק את המרובה (כמבואר בסוד האות י בספר אותיות לשון הקדש). וכן, אהבת ישראל אמיתית דורשת את תכונת הבטול העצמי – פנימיות החכמה – כדי להתחבר באמת עם הזולת.

ועוד: מבואר בדא"ח שהנס של "עומדים צפופים" שהיה במקדש הוא בחינת חכמה (ואילו "משתחווים ורוחים" בכתר), בטול במציאות (לעומת בטול במציאות ממש), והוא צמצום הגברא (לעומת

מתי וכיצד להשפיע ולהתקשר – אזי השלמות העצמית שלו אינה נפגמת. אבל במידה שהוא פוגם את בריתו, אזי השלמות העצמית של הנפש האלוקית שבו מתעלמת ונסתרת.

שמירת הברית שייכת לספירת היסוד, המדה השישית (המקבילה לקריאת 'שישי' בפרשה), מדתו של יוסף הצדיק, "צדיק יסוד עולם". אם כן, איל המילואים – לשון מילוי ושלמות – מבטא את דרגת השלמות העצמית שאליה מגיעים כעת הכהנים. וזאת על-ידי משה רבינו, צדיק יסוד עולם, המקריב את איל המילואים. רמז לכך יש במלה "וישחט" שעליה מופיע הטעם הנדיר 'שלשלת', כאשר השלשלת העיקרית בתורה היא במלה "וימאן" המדברת על עמידת יוסף הצדיק בניסיון.

[עמודיה שבעה]

על משה נאמר "לא כן עבדי משה" – יש בו גם את בחינת ה'לא', לשון לוי, וגם בחינת 'כן' לשון כהן.

פרשת צו יום שישי – תיקון

היסוד

"ויקרב את האיל השני איל המלאים... וישחט ויקח משה מִדְמוֹ... איל המילואים הוא קרבן מיוחד בימי המילואים. ומפרש רש"י: "איל המילואים, איל השלמים, שמילואים לשון שלמים שממלאים ומשלימים את הכהנים בכהונתם".

בחסידות ישנו ביטוי "שלמות עצמית" הקשור לשמירת הברית ותיקון היסוד. כאשר אדם שומר את בריתו, נאמן לעצמו ועצמיותו ויודע

ניגון • 391

ו'ך אדר תשע"ח לכבוד אלכסנדר-אהרן לוין

The musical score is written in G major (one sharp) and 4/4 time. It consists of seven staves of music. The first staff begins with a treble clef, a key signature of one sharp (F#), and a 4/4 time signature. The melody starts on G4. The second staff begins with a measure rest, followed by a treble clef, key signature, and time signature. The melody continues from the first staff. The third staff begins with a measure rest, followed by a treble clef, key signature, and time signature. The melody continues. A first ending bracket labeled '1' spans the final two measures of the third staff. The fourth staff begins with a measure rest, followed by a treble clef, key signature, and time signature. A second ending bracket labeled '2' spans the first two measures of the fourth staff. The melody continues. The fifth staff begins with a measure rest, followed by a treble clef, key signature, and time signature. The melody continues. The sixth staff begins with a measure rest, followed by a treble clef, key signature, and time signature. The melody continues. The seventh staff begins with a measure rest, followed by a treble clef, key signature, and time signature. It contains two first ending brackets labeled '1' and '2' over the first two measures of the staff.

